ARISTO TELIS POETICA PER

Alexandrum Pacciũ, Patricium Florentinum, in Latinum conuerſa.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ADIECIMVS EIVSDEM Ariſtotelis eundem libellum Grȩcè, in gratiam ſtudioſorum, non paucis etiam in locis quàm hactenus emendatiorem.

Ad hæc Indicem rerum hoc libello memorabilium copioſiſsimum.

BASILEAE

M. D. XXXVII.

6-6-F-43

G V L I E L M V S

P A C C I V S A L E X A N dri F. Franciſco Campano S. P. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

C*V M mecum ipſe ſæpe ac diligenter conſiderarem, Franciſce Campane, an Ariſtotelis Poëticen in latinũ ab Alexandro patre cõuerſam, in lucem proferre: an uerò, ut hactenus feci, cõprimere deberem: plurimum me ab eo dehortari uidebatur, quòd ſciebam illum ab ea diuulganda uehementer abhorruiſſe, niſi prius inſtitutum in hac re ſuum, ad quẽ optabat exitum, id quod minime potuit (mors enim eius conſilium præuertit) perduxiſſet. Atque utinam non ita ante tempus è uita diſceſſiſſet. nam præter hoc, multa etiam alia ex eo commoda facile nobis accidere potuiſſent. Voluit igi*

tur pater ſuam hanc lucubrationem, magis domeſtici exempli cauſa, ut monumenta & quaſi ueſtigia ſtudiorum ſuorum, intra proprios parietes contineri, quàm ex eius nõdum perfectæ & abſolutæ, ut ipſemet ad Leonicum ſcribens teſtatur, editione, famam & exiſtimationem ſuam, quam omnibus alijs in rebus honeſte augendam atque amplificãdam ſummo ſtudio & labore curauit, in periculum diſcrimenq́; uenire. Hæc ferè mihi in mentẽ ueniebant, quibus ego ab ea edenda uehementer deterrebar. Contrà uerò non mediocriter incitabar, quòd ad eam rem authores ac monitores habebã cõplures doctiſſimos, prudentiſſimosq́; uiros, quos ego ſemper cum paterni nominis ſtudioſiſſimos, tum mei amantiſſimos cognoueram. Qui illi ipſi uiri, cum hãc interpretationem per multos dies in manibus habuiſſent, eamq́; non ſolum, ut dicebant, legiſſent, ſed diligenter etiam ponderaſſent, ac examinaſſent, ſtatuebant, ſi emanaret, non modo de patris fama hoc nõ eſſe detracturum, uerum etiam ad eius nominis memoriam multum additurum. Accedebat præterea, quòd id à me flagitabant multi, docti admodũ, mihiq́; amiciſſimi: inter quos erat nobiliſſimus philoſophus, Vincẽtius Magius: qui (ut eſt ſtudioſorũ commodi, utilitatiſq́; ſumme ſtudioſus & cupidus) libelli illius explicandi prouinciã, onusq́; ſuſceperat. quibus ego hominibus ob ſingulares eorum uirtutes, & non uulgaria in me ſtudia, ut omni-

bus

bus in rebus, ita etiam in hac ipſa mirifice gratificari cu piebam: cum præſertim ita ſæpe, & ita uehementer id à me contenderent, ut aut mihi eorum flagitationibus ſatis eſſet faciendum, aut officium neceßitudinis repudiandum atque abijciendum. Quapropter cõſtitui tandem illam foras eſſe dandam, nõ tantũ doctißimorũ illorum, eorundemq; prudentißimorũ, qui id mihi ſuadebant, nõ amicißimorum, qui uehementißime petebant, rationem ducens: quorũ tamen nec autoritatem aſpernari, nec beneuolentiam & uoluntatem negligere debeo: quantũ ueritus, ſi id non feciſſem, ne quis forte me, ſi quid ex his patris ſtudijs & laboribus ad cõmunem fructum afferri potuiſſet, id ipſum ſupprimere, & in propriũ tantum uſum cõferre uelle ſuſpicaretur. quod cum ingenui animi homine & ijs ſtudijs, quibus à pueritia mea deditus fui, minime eſt dignum: tum à natura & inſtitutis meis ſemper fuit alienißimum. Quocirca ut commodius huius rei ſtudioſis conſuleretur, græcũ etiam, quàm emendatißime potuimus, huic adiungendum curauimus. Quòd ſi per ſeditiones ciuiles, rerũq; noſtrarum confuſionẽ, exemplaris mihi illius poteſtas fuiſſet, in quo corrigendo pater uehementer laborauerat, adiumento uſus doctißimorũ hominum, multorũq; peruetuſtorum codicum: illud æque atq; interpretationem, publci commodi cauſa libenter in medium protuliſſem. Hunc autẽ Ariſtotelis libellum tuo potißimum

nomine diuulgari,& in manus hominũ peruenire uolui: ſiue quòd in eo poëticæ artis præcepta diuinitus, ut omnia, ab Ariſtotele traduntur: qua in re tu nõ minus, quàm in omni alio uirtutũ genere mirabiliter excellis: ſiue quòd, ſi optandus mihi erat, cui ego ob ſuum egregiũ ac prolixum erga nos animum, quacunq; in re mihi occaſio facultasq́; daretur, memorem me ac gratum oſtẽdere deberem, nullus profectò, uel admodũ pauci (ſed nõ omĩa omnibus cõuenire arbitror) mihi occurrebant, quibus ego nõ te iure præferendũ eſſe iudicarem. Mitto igitur ad te has, cuiuſmodi illæ ſint, patris mei uigilias: atq; ita mitto, ut perpetuæ meæ erga te beneuolentiæ atque obſeruantiæ, non obſcuro teſtimonio tibi ſint: atque etiam, quotieſcunq; eas in manus ſumpſeris, te, tametſi admonitore non eges, ad rerum noſtrarũ memoriam excitent. Vale. Patauio. V. calen. Martias. M. D. XXXVI.

ALEXANDER PACCIVS Nicolao Leonico S. D.

OBſeruationes tuas in Electrã noſtrã ita probauimus, ut omnium ſanè diligẽter habita ratiõe, digna ſtatim uiſa ſit, cui ſuprema à nobis manus imponeretur. Quantum uerò & amicitiæ

noſtræ

noſtræ, & iudicio tuo tribuendum cenſeam, uel ex eo cognoſcere potes, quòd te deintegro adiuerim, opemq́; & auxilium tuum mihi, reiq́; literariæ ſubinde implo rauerim. Mitto enim ad te Ariſtotelis Poëticam, à me in latinum conuerſam, anno propè iam tertio ab hinc, Romæ cum eſſem, legendam ſanè atq́; recognoſcendã. Quod autem conſilium hac in re fuerit tunc meum, & nunc ſit, paucis accipe. Scio equidem te nõ latere, q̃ diu hoc Ariſtotelis opus, alioqui tam pulchrum, tamq́; neceſſarium cum poëmatibus componendis, tum cõpoſitis rectè iudicandis, in tenebris iacuerit, quàm parum aditum, quamq́; nullis cultum cõmentationibus, annotationibus ue. Id quod in cauſa fuiſſe crediderim, quòd ea iam mõſtra aluerit, quæ uel Herculem ipſum deterrere poſſent. Quo enim minus lectitãtur, atque in ma nibus habentur libri, eo quidem incultiores, deprauatioresq́; fieri quis neſcit? eoq́; rurſus minus lectitari, ideoq́; cumulatius deprauari? Ita altera alterius reciprocè in his eſt cauſa. Cuius tamen mira uirtus ſatis om nibus nota eſſe poteſt, multis de cauſis: præcipue uerò, quod ex ipſius Ariſtotelis officina prodierit. id autem manifeſtiſſimum eſt, non modo propter ſtilum & ordinem notiſſimum cunctis, quibus ipſe notus eſt: uerum etiam, quoniam in Rhetoricis ab eodem interdum alle gatur, & à Plutarcho quoq́; non ſemel, alijsq́; claris tam græcis quàm noſtris autoribus. Quod cum ita

 ſit,

ſit, nequeo mirari ſatis, hanc doctrinæ partē tam negligenter habitam hactenus fuiſſe. Nam quod Auerrois ſuper hac commentatio reperiatur, planè nihil eſt, cum nihil ad rem afferat: propterea quòd parum intellectū eſſet ab ijs, qui in Arabum linguam hoc opus uerterunt. Nihil etiam eſt, quod à Georgio Valla conuerſum in latinum habeatur: id quod ſatis per ſe apparet. Vtcunq; uerò, multis (ut diximus) portentis ſcatet. Quæ quidem difficultas inter alias diu me detinuit, quominus interpretationem hanc aggrederer. quanquam enim in literis præſtantiſſimus Hermolaus (ut ipſe quadam in epiſtola ſcribit) hoc idem ſe præſtiturum promittit, nō tamē propterea plus animi faciebat. etenim cū nihil tale eius reperiatur, uel illud omiſiſſe credi poterat, uel certe parum ſibi in eo ſatisfeciſſe. Verumenimuero cum nihilominus arderem hoc deſiderio, eóque etiam acrius, quo plus difficultatis ſeſe mihi offerebat: fore putaui, ut in tanta librorū, quæ tunc erat in urbe, copia, ſi diligēter exquirerem, aliqua poſſem exemplaria inuenire, quæ magnā fortaſſe mihi difficultatis huius partem adimerent. Nam cæteræ, tantum abeſt, ut ab inſtituto meo me dimouere poſſent, ut etiam uehementius ad id impellerent, atq; adeo magis in dies accenderent: ne unus ex illis uideri iure poſſem, quos ipſemet Ariſtoteles, aquilæ exemplo natos, degeneres è nido exploden tis (ſi Philopono credimus) à libris ſuis arcere uoluit.

Quapropter

Quapropter habitis iã tribus uetuſtis admodũ exemplaribus, uno præſertim ex Vaticana bibliotheca, monſtris illis omnibus bellum indicere, planeq́; manum cũ eis conſerere nõ ſum ueritus. quibuſcum diu, magnoq́; (fate or) cum labore pugnaui. quanta uerò cũ laude ex prælio diſceſſerim, aliorum ſit iudicium: certe non ſuccubui. ſanè placuit pedem referre, nondũ cunctis omnino expugnatis: aggreſſurus eadem deintegro, ſi quãdo uel meliorũ exemplarium copia mihi daretur, uel doctiorum hominũ, quos eadẽ de re adire poßem, occaſio. Itaq; ſuperioribus menſibus cum in hanc urbem Reip. noſtræ uenißẽ Orator, unus tu mihi ſtatim occurriſti, quem non ſolum libere conſulere poſſem propter incredibilem humanitatem, qua præditus es, & amorem erga me tuum, ſed etiam deberem propter raram doctrinam, notißimamq́; mihi ingenij elegantiã: ſuſtinui tamen me, & quod mirum in modum confeſtim perficere optabam, diſtuli conſultò in hunc diem. Id autẽ nõ tam à me factum fuit, quoniam eo tẽpore tragœdias noſtras recognoſcendas haberes, quàm quoniam data mihi interim copia eſt Gaſparis Contareni ſummi ingenij uiri, ſummæq́; literaturæ. Is enim, ut eſt etiã humanißimus, tum morum elegantia, tum bonitate æuo noſtro propè unicus, ſtatim mihi amicißimus factus, lucubratiões noſtras nõ ſolũ diligenter legit, ſed plurimis in locis annotauit, et emẽdauit. Quid multa? magnã monſtrorũ partem,

tem, quæ ex primo prælio ſuperfuerant, ſecundo hoc, eius auſpicijs debellauimus, plancq́; profligauimus, profligaturi mox & reliqua, ſi tertio, quod inſtat, auxilijs tuis, quæ uehementer imploramus, eruditiſſime atq; amiciſſime Leonice, *uti poterimus.* Habes *utranq; conſilij mei rationem, quam à principio me tibi ſcripturum ſum profeſſus. Cæterum operæpretium me omnino feciſſe puto, cũ eam prouinciã ſuſceperim, quæ alioquin maxime neceſſaria, ab omnibus profectò uel intacta, uel prætermiſſa f[illegible]rat. Quippe pro uiribus ſum conatus, non modo græcum Ariſtotelis ſenſum ſumma cum fide latinum reddere, ſed etiam adhibitis antiquis codicibus, quantum licuit maxima cum diligentia, proprium atq; legitimũ inuenire. Quòd ſi aliqua ex parte cum laude penſum noſtrum abſoluerimus, rem profectò literariam non mediocriter iuuaſſe nos quis ambigat? ſi uerò parũ felicibus auſpicijs id conati fuerimus, debebunt nihilominus nobis literati. ſi quidem (ut idẽ ait Ariſtoteles) illis etiam debemus non nihil, qui ſine laude ſcripſerunt: quandoquidem inuentis addere facilius quidẽ eſt, quàm noua conari, eáq; in mediũ afferre: Iuuamus inſuper rem literariam mirum quendã in modum per inuidos atque obtrectatores: quippe qui nulla alia mercede, præterquam carpendi delectatione, diligentiam laboremq́; ſuum communi utilitati impenderent. qua quidem propoſita, uſq; adeo accuratè, ac totis*

tis

tis uiribus in aliena incumbunt, eaq́; adamuſsim ſcrutā tur, ut meliora ſæpe reddant: et quod ipſi aliter præſta re nequiuiſſent, obtrectationis amore aſſequantur. Ego ſi uel hoc pacto quicquam rei literariæ profuero, tantū abeſt ut caſtigationes alienas moleſte ſim laturus, ut etiam me illis magnopere debiturum ex animo fatear. Vale.

Venetijs. V. Id. Oct.

M. D. XX VII

ARISTOTELIS STAGIRITAE POETICA, ALEXANDRO Paccio, Patritio Florentino Interprete.

DE POETICA, eiuſq; generibus, quam facultatem ſingula habeant: & quo pacto, ut recte Poëſis ſe habeat, componi fabulas oporteat: ex quot etiã, quibuſq; partibus conſtet: de omnibus item, quæcunq; ad hanc uiã & rationem pertinent, dicamus initio ſecundum naturam ſumpto, primum à primis. Epopœia ſanè, Tragœdiæq; Poëſis, Comœdia inſuper, ac Dithyrambica, tum pleræq; illarum, quas ad tibias citharas ue accommodamus, omnes prorſus in hoc uno cõueniunt, ut imitatio ſint. Tribus autem differunt inter ſe, aut quòd genere diuerſis imitantur, aut quòd res diuerſas, aut quòd modo diuerſo, minimeq; ſecundum eandem rationem. Vt enim coloribus atq; figuris pleraq; quidam æmulantes imitantur, hi quidem arte, conſuetudine illi, nonnulli etiam uoce: ita quoq; & in dictis artibus accidit. etenim omnes imitationem exercent, numero dico, ſermone,

ermone,harmonia,hiſq; uel ſeparatim,uel promiſcue. uerbi gratia: Harmonia ſimul & numero tantum utun ur ille,quæ ad tibias, quæ ue ad citharas pertinent: tū i quæ aliæ ſint, quæ facultatem huiuſmodi ſortiantur, t eſt illa fiſtularū. Numero uerò ipſo ſeorſum ab har- monia imitari,ſaltantium eſt: quandoquidem hi geſticu ationis numeroſa uarietate,mores,perturbatiōes,acti nesq; imitantur. Nudis autem ſermonibus, ſiue me ris ſolum modo Epopœia utitur, metrorū quidem ha tenus ſiue mixtis aliquibus inter ſe, ſiue generis eiuſ- lem alicuius. Nam quod Sophronis & Xenarchi mi- nis commune dicamus, ſermonibusq; Socraticis,aliud rorſus habemus nihil: nec item, ſi quis trimetris,ele- is,alijs ue talibus aliquibus imitationem fecerit. Quanquam homines, ipſi metro fingere adiungentes, legorum fictores hos,hexametrorum illos nominant: on quidem ſecundum imitationem, ſed cōmuniter ſe- ūdum metrū poëtas ipſos appellantes. Etenim ſi quid nedicū,harmonicum ue numeris efferunt,hac ſanè ra- ione appellare conſueuerunt. Homero quoq;,atque Empedocli,nihil planè præter metrū cōmune eſt.quā- brem legitimus quidē ille poëta, hic phyſicus potius q̃ poëta,meritò uocādus eſt. Similiter quoq; ſi quis metra ermiſcens uniuerſa,imitationē tamen minime fecerit, t ipſe Chæremon,qui Hippocentaurum omnifariā nu- nerorum mixtum centonē edidit, nō iam poëta appel landus.

landus. De his igitur per hunc modum determinatum ſit. Sunt uerò qui his omnibus promiſcue utantur, numero dico, harmonia, metro, ut Dithyrāborum, Mimorumúe poëſis, Tragœdia inſuper, atq; Comœdia: quæ tamen hoc differunt, quòd illæ quidem ſimul omnibus, hæ uerò particulatim utuntur. Has igitur artium differentias dico, in quibus imitatio fit. Quoniã uerò qui imitantur, agentes ipſos imitãtur: hos aũt uel probos, uel improbos eſſe oportet, ut quos duntaxat ferè ſemper ipſi mores concomitentur (etenim per uitium atq; uirtutẽ moribus omnes differũt) neceſſe eſt (quod etiam pictores faciunt) uel meliores, uel ſimiles, uel deteriores imitari. Polygnotus quidem meliores, Pauſon deteriores, Dionyſius uerò ſimiles effingebat. Ex quo liquido apparet, imitationũ ſupradictarũ unãquãq; tales differentías ſortiri, planeq; diuerſam euadere, quòd res diuerſas ad hunc modũ imitetur. etenim tũ in ſaltatiõe, tũ in tibiarũ cithararũ ue modulatione, huiuſmodi diſsimilitudines fieri cõtingit. Similiter quoq; & quæ circa ſermones & nuda carmina uerſantur. exẽpli gratia: Homerus præſtantes effingit, Cleophon ſimiles: Hegemon uerò ille Thaſius (qui primus parodias ſcripſit) nec non Nicocharis qui deliadem, uiles. Pari ratione & qui per Dithyrãbos, & Mimos, ut fatuos, & Cyclopas, Timotheus, & Philoxenus utique imitantur. Qua etiã diſſimilitudine Tragœdiam à Comœdia differre

ferre dicimus: hæc enim humiliores, illa uerò præſtantiores, quàm qui modò ſunt. Tertia præterea in his differentia eſt, quo quiſq; modo ſingula imitetur. fieri enim poteſt, ut eiſdē, eadem, diuerſa tamē ratione imitemur: aliquādo quidē narrantes nos, idq; modò alienā perſonā induti, (quod Homerus facit) modo ut ijdē ipſi nō mutati, aliquando uerò quaſi negociantes omnes, & agētes introducētes. Atque in his planè tribus differentijs (ut à principio diximus) imitatio eſt, quibus uidelicet, quæ, & quo modo. Quo ſanè fit, ut ab Homero Sophocles aliquo pacto in imitatione non diſcrepet, quòd uterq; præſtātes imitetur: nec item ab Ariſtophane, quòd uterque negociantes & agentes. unde δράματα, id eſt, actus ipſos, nonnulli ab agentium imitatione appellari dicunt. Quamobrem Tragœdiam atq; Comœdiam Dorienſes ſibi uendicant, Comœdiam quidem Megarenſes, tam hi qui hic ſunt, ut eo tempore inuentam, quo populari adminiſtratione eorum reſpublica regebatur: quàm qui ex Sicilia. ſiquidē ab his poēta Epicharmus prodijt, multo ſanè prior Chōnida atq; Magnete. Tragœdiam uerò quidā in Pelopōneſo. eiuſq; rei iudicium illi uocabula eſſe uolunt, cum ipſi quidem κώμας uicos appellari dicant, Athenienſes uerò δήμους, quaſi comœdos, non à κωμάζειν, hoc eſt, à comeſſando, ſed tanquam errantes per comas, id eſt, uicos, in urbe deſpectui habitos, dictos exiſtimant. rurſus hi quidem

facere

facere δρᾶν, Athenienſes uerò πράττειν dicunt. Ac de imitationis hactenus differẽtijs, quot uidelicet, & quales, hæc dicta ſint. Cæterum à duabus cauſis, & quidẽ naturalibus, uidetur Poëtica habuiſſe originem. Nam & inſitum eſt à natura hominibus à pueris, imitari: & differunt à cæteris animantibus, tum quòd aptiſsimi ad imitationem ſunt, tum quòd primas diſciplinas imitando acquirunt. et unuſquiſq; iuxtà imitatiõibus gaudet. Cuius rei quod in operibus accidit, argumentũ ſit. Etenim quæ ipſi cum moleſtia aſpicimus, eorum imagines affabre factas gaudentes intuemur, ut ferarum formas truculentarũ, cadauerum´ue. Huius uerò ratio ſit, quòd non ſolum philoſophis, ſed etiã cæteris mortalibus addiſcere iucundiſsimum eſt. quanquam modice in hoc hi communicent: ideoq; huiuſmodi imagines inſpicientes gaudent, quoniam ex illarum contemplatione accidit, ut & diſcant unũquodq;, & in eis, quòd hoc ipſum ſit illud, probe ratiocinẽtur. alioqui ſi ueras formas neutiq̃ inſpexiſſent, nullam omnino uoluptatẽ præberet imitatio, præterquã uel opificio, uel colore, uel tali aliqua ratione. Cum uerò nobis natura inſita ſint imitatio, harmonia, numerus (metra enim numeri partes eſſe, ſatis apparet) ab initio ad hæc maxime facti, ea paulatim promouẽtes ex ipſis quidem extemporarijs Poëticam genuerunt. in diuerſa uerò abijt pro uniuſcuiuſq; natura. Vt enim actiones honeſtas digniores, taliumq; fortu

nas

nas imitabantur: ita prauas humiliores, ſanè primum conuitijs agentes, quemadmodum ſuperiores hymnis laudationibus ue. Ante uero Homerum nullũ omnino tale poëma habemus, tametſi plura extitiſſe credere par eſt. Extat autem ipſius Homeri (ut ab eo initium ſumamus) Margites, et huic cõſimilia: quibus inſuper, quod maxime cõgrueret, iambicũ metrũ acceſsit: iambicumq; propterea nunc appellatur, quòd his plerunq; numeris ueteres ἰαμβίζειν, *id eſt, conuitiari inuicem ſoliti ſint. E ueteribus aliqui heroici, aliqui iambici poëtæ extitere. At uero ipſe Homerus, quemadmodum præcipue heroicus fuit (ſolus enim hic non modo rectè, ſed actionum imitationibus referta poëmata cõdidit:) ſic etiam Comœdiæ normam primus tradidit, non quidem probris, ſed ridiculis in actuum formam collatis. Et ſanè ſimilis in Margite ratio. hic enim ita ſe ad Comœdiam habet, ut ad Tragœdiam Ilias atq; Odyſſea. Alij uero pro uniuſcuiuſque ingenio impulſi, ad alterã tantum poëticæ huius partem animum applicuerunt. ficq; nonnulli loco iamborum comici, nonnulli loco exametrorum tragici, ut qui circa ſublimiorem honoratiorem' ue dicendi characterem uerſati ſint, Tragœdiæ doctores extiterunt. An uero Tragœdia, quatenus attinet ad ipſa genera, ſatis adhuc ſit abſoluta, nec ne, cum l per ſe iudicando, tum ad theatra referẽdo, alia conſiderandi ratio eſt. Cũ igitur à principio rudes eſſent,*

planeq́; informes Tragœdia atq; Comedia, illa quidẽ ab ijs, qui Dithyrambũ, hæc aũt (quantũ ſeipſa aperiebat) ab ijs qui Phallica produxerũt, quæ noſtra etiã tempeſtate in urbibus nõ paucis in conſuetudinẽ ex lege recepta ſunt: paulatim auctæ fuere. ſicq; Tragœdia diuerſis mutationibus uariata, quoad proprios numeros impleret, tandẽ quieuit. Tunc enim hiſtrionũ numerũ, ex uno uidelicet ĩ duos, Aeſchylus primus auxit, et ea, quæ circa chorũ ſunt, imminuit, ſermonẽq; primariũ partiũ inſtituit: quos Sophocles ipſe cũ ſcenæ ornatu ad tertias uſq; produxit. Ad hæc ad magnitudinẽ ab exiguis fabulis, & ab ridicula dictione ſatyris excluſis, ad grauẽ habitum prouecta, ſero tandẽ quieuit, ſenariumq́; metrũ ex octonario adoptauit. hoc enim antea metro utebantur, quòd ſatyrica, magisq́; ſaltatoria poëſis eſſet. Itaq; elocutioni iam cõſtitutæ, natura ipſa propriũ adinuenit metrum. Maxime enim ſermonibus aptũ alternis iambicum eſſe, argumento ſit, quòd in diſſerendo plurimi ſanè iambi, rariſſima uero exametra mutuo in ſermone à nobis proficiſcuntur. licet etiã colloqui ipſius harmoniam excedentibus. Ad hæc Epiſodia quoq; plura, cæteraq́;, ut ſingula exornata fuiſſe dicuntur. De his igitur ſatis: nimis enim fortaſſe operoſum ſit, in ſingulis immorari. Comœdia aũt eſt (ut diximus) peiorũ quidẽ imitatio, nõ tamen ſecundũ omne uicij genus: quanquã ridiculum à turpi proficiſcitur. Ridiculũ enim aliquo

ſto peccatũ eſt, & turpitudo ſine dolore, minimeq́;
xia: perinde ac ridicula ſtatim appareat deformis fa
s, diſtorta, ſine dolore. Igitur de promotione Tragœ
e, et per quos, ſatis cõſtat: ſecus uero de Comœdia. ſi-
idem initio, quòd parũ ſui ſtudioſos habuerit, latuit:
o enim ab Archonte comœdorũ chorus, ut quiſq; ſeſe
tuliſſet, inductus eſt. Eius uero profeſſores, ubi iã ali-
am ſpeciẽ præſe tulit, memorantur. Quis aũt perſo-
s, prologos, hiſtrionũ multitudinẽ, cæteraq; huiuſ-
odi protulerit, prorſus obſcurũ. Cæterum cõfingere
bulas, quod quidẽ à Sicilia primũ manauit, Epichar-
us et Phormis cœperunt: ſicuti quoq; ex Athenienſi
s Crates, iambica prorſus ratiõe omiſſa inuniuerſum
rmones, uel fabulas cõfinxit. Itaq; Tragœdiæ Epo
ia duntaxat ſimilis eſſe apparet, quòd metrico ſer-
one præſtantiũ imitatio eſt. hoc differt, quòd ſimpli-
utitur metro, quodq́; enarratio eſt, longitudine præ-
rea: quoniã Tragœdiæ quidem intra unius potiſſimũ
is, uel paulò plus minusúe periodũ actio eſt: quando
idẽ Epopeia temporis ſpacio nõ urgetur. qua ſanè li-
rtate in Tragœdijs, pinde ac in hexametris, à princi
o uſi ſunt. Circa uero partes, ut hæ ambæ in aliquibus
ter ſe nõ diſcrepãt: ita propriæ nõnullæ, atq; peculia
s huius ſunt. Quo fit, ut q de Tragœdiæ uirtute ac ui
o dijudicare nouerit, idẽ quoq; et de hexametris noue
: ſiquidẽ quæ hexametrorũ ſunt, in tragœdia prorſus

ineſſe apparet: quæ uero Tragœdiæ, in his nõ omnino. De exametri igitur imitatione, atq; Comœdiæ, poſt dicemus. nunc autem de Tragœdia: cuius eſſentiæ deſinitionem, ueluti iam enatam, ex his quæ dicta ſunt iterum ſumentes, hanc eſſe dicimus. Tragœdia eſt imitatio actionis illuſtris, abſolutæ, magnitudinẽ habentis, ſermone ſuaui, ſeparatim ſingulis generibus in partibus agentibus, non per enarrationẽ, per miſericordiam uero atq; terrorẽ perturbationes huiuſmodi purgans. ſermonem ſuauem appello, in quo numerus, harmonia, & melos ineſt: id uero ſeparatim genere diſtinctũ: cum metro tantũ quædam abſoluantur, quædam rurſum melodia. Quoniam uero tota imitatio in actione uerſatur, primum quidem apparatum ipſum, partem Tragœdiæ ponere neceſſe eſt; mox melodiam, & dictionẽ: utpote ex quibus imitationẽ conficiant. dictionẽ appello, illam quidem metrorum compoſitionem: melodiam, cuius omnino uis per ſe ipſa ſatis apparet. Sed quoniã actionis imitatio eſt, agiturq; ab agentibus quibuſdam, quos tum moribus, tum ſententia tales eſſe omnino oportet, ſicuti quoque & actiones aliquas eſſe tales dicimus: manifeſtum eſt harum actionum duas eſſe cauſas, ſententiã & mores: per quas planè uel uoti compotes, uel minime compotes oẽs fiunt. Ad hæc actionis imitatio fabula eſt. Fabulam uero rerum ipſam compoſitionem appello: mores, ſecundum quos agentes tales eſſe dicimus:

imus: ſententiam, ex quocunque dicentes uel aliquid leclarant, uel mentem propriã aperiunt. Neceſſe eſt igitur cuiuslibet Tragœdiæ ſex eſſe partes, ſecundum quas talis eſſe nuncupetur. Hæ uero ſunt, fabula, mores, dictio, ſententia, apparatus, melodia. Quarum duæ ad ea pertinent, quibus imitamur: una tantum ad id, quo pacto imitamur: cæteræ uero tres ad ea, quæ imitamur. præter has, nulla. His itaq; illorum non pauci partibus (ut ſic dixerim) utuntur. etenim & apparatum totum ipſum continet, mores uidelicet, fabulam, dictionẽ, melodiam, ſententiamq́; ſimiliter. Horum uero maximũ eſt, rerum conſtitutio: cum non hominum imitatio ſit Tragœdia, ſed actionis, atq; uitæ, tum felicitatis, infelicitatiſ'ue. Quippe felicitas ab actione pendet: finiſq́; ipſe, actio quædam eſt, non qualitas. Aliqui uero per mores fiunt tales: at per ipſas actiones, ſane felices uel infelices. Nõ ergo ut imitentur mores, in actione uerſantur: ſed per actiones mores complectuntur. Quapropter actiones, & fabula, Tragœdiæ finis eſſe dicũtur: omniũ autem maximum, finis eſt. etenim ſine actione Tragœdia quidem fieri nõ poteſt, ſine moribus poteſt: ſiquidẽ iuniorum non paucæ, morum expertes inueniuntur. Tum poëtarum plerique tales omnino ſunt, ut etiam ex pictoribus Zeuxim à Polygnoto differre dicimus. Polygnotus enim morũ optimus expreſſor fuit: contrà Zeuxidis pictura mores minime referre uidebatur. Si-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quis prætereà ordine moratos ſermones, dictiones, ſententiasq́; bene formatas afferat, non quidem penitus negociũ, quod eſt ipſius Tragœdiæ *propriũ, aſſequetur. id quod illa Tragœdia multo melius præſtiterit, quæ talibus utetur, perinde ac ſecundo loco neceſſarijs: cum iam fabulam rerumq́; contextũ habuerit.* Ad hæc, *quibus maximè mortaliũ animos* Tragœdia *delectat, Fabulæ quidem partes peripetiæ, id eſt, euentus in contrarium, et agnitiones ſunt. Eius præterea rei ſignum eſt, quòd qui conficere aggrediuntur, exactũ illud non ante queunt dictione atq; moribus attingere, quàm actiones conſtituerint. id quod ueteres poëtarum fermè omnes facere conſueuerũt. Eſt igitur principium, ac uelut anima Tragœdiæ, fabula: ſecundo uerò loco, mores: in quo etiã picturæ ſimilis eſſe apparet. ſiquis enim fucis pulcherrimis tabulam fuſim illinat, non æque ſanè delectabit, ac ſi imaginem albo tantum diſtinxerit.* Itaq; *actionis imitatio eſt, tunc per hanc potiſſimum agentium.* Tertio *ſequitur ſententia. hæc autẽ eſt poſſe explicare, quæ inſtant, atq; quadrant: id quod in ſoluta oratione facultatis ciuilis atq;* Rhetoricæ *proprium munus eſt. ſanè ueteres ciuiliter dicentes cõfingebant, noſtri uero rhetorice.* Mos *uero talis eſt, quo uidelicet qualis uoluntas ſit in his rebus, in quibus non ſatis liquet, ſectetur ne quid, an fugiat ipſe dicens, declaratur: quo fit ut ſermones interdum moribus careant.* Sententia *in his*

uerſatur,

uerſatur, quæ quomodo aliquid eſt, uel non eſt, oſtendunt, uel uniuerſe enunciant. Quarto ſermonum dictio. appello autem, quemadmodum diximus à principio, Dictionem, per uerba ſenſus explicationē: id quod in metris æque ac in ſoluta oratione eandē uim habet. Reliquarum uero quinq; partium ſic Melodia ſuauiſſima eſt, ut ſpectaculum gratiſſimum. quod tamen nec artificioſum eſt, nec ipſius Poëticæ proprium: ſiquidem Tragœdiæ uirtus extra quoq; ſcenam, ac ſine hiſtrionibus conſiſtit. Ad hæc ars ſtruendorum apparatuum propria magis chorago, quàm poëtis eſt. His abſolutis, deinceps dicendum, qualem omnino eſſe deceat rerū contextum. hoc enim primum, maximumq; in Tragœdia eſt. propoſitumq́; ſemel nobis, Tragœdiā imitationem eſſe actionis perfectæ, totiusq; magnitudinem quidem aliquam habentis: ſiquidem & totum datur magnitudine carens. totum uero eſt, quod principium, mediū, atq; finem habet. Principiū illud eſſe dicimus, quod non neceſſario poſt aliud eſt: contrà quod poſterius aliquod eſſe, uel fieri natum eſt, Finem, huic contrariū, illud ipſum, quod poſt aliud natum eſt, eſſe neceſſario uel plerunq;: Medium, quod aliquo poſterius, aliquo prius eſt. Decet aūt rite contextas fabulas minime temere undelibet initium ſumere: nec item temere ubilibet terminari: uti uero ſemper ſupra dictis partibus. Ad hæc pulchrum ſiue animal, ſiue quodcunque ex aliquibus

compoſitum, nõ ordine tantum, uerum etiã congruenti magnitudine cõſtare debet: ſiquidem ex magnitudine, ordineq́;, pulchrũ oritur. Nam ſicuti fieri non poteſt, ut per exiguum omnino animal, pulchrũ appareat: quandoquidem quæ in inſenſibili tempore ſpeculatio fit, confunditur: pari ratione nec illud, quod omnino ſit permagnũ. ipſa enim ſpeculatio ſimul fieri non poteſt: illudq́; totum, & unum è contemplantium conſideratione potius elabitur. Quapropter ſicuti tum in corporibus, tũ in animantibus magnitudinem ineſſe decet, eam dico, quàm probe oculis uſurpemus: ita & in fabulis longitudo inerit, quàm quidem memoria facile cõplectanur.

Longitudinis autem præfinitio, quantũ ad ipſos ludos, planeq́; ad ſenſum ſpectat, minime artis eſt. Etenim, ſi in ludis haberi centum Tragœdias opus fuerit, utiq; ad clepſydram, ut olim non ſemel factitatũ dicunt, haberi poterunt. Quæ uero ſecundum actionis naturã fuerit, illa quidem ſemper, quæ longius protrahetur, donec tota ſimul in aperto ſit, in magnitudine quidem decentior erit. Vt autem ſimpliciter præfiniamus, quantã eſſe fabulam uel deceat, uel neceſſe ſit: cum ſanè dicimus legitimum huic fore magnitudinis terminum, cum ſiue ad commodam fortunam ex incommoda, ſiue ex commoda ad incommodam perpetua ſerie mutata fuerit.

Vna nanq; eſt fabula: non autẽ, ut nonnulli putant, ſi circa unum aliquem ſit. Multa enim, minimeq́; determinata

minata genere accidunt: ex quibus ſanè quædã nullum conſtituunt unum. ſimili ratione unius multæ actiones ſunt: ex quibus una nunquam actio fiet. Quapropter omnes hi peccaſſe uidentur poëtæ, quicunq; uel Heracleida, uel Theſeida, cæteraq; id genus poëmata confinxere: ut qui, unus cum ſit Hercules, unam quoq; ipſius debere eſſe fabulam exiſtimauerint. Homerũ uero, qui ut in alijs etiam excellit, ita in hoc quoq;, ſiue id artis, ſiue naturæ fuerit, oculatiſsimum fuiſſe apparet: quandoquidem Odyſſeam confingens, non ſanè cuncta, quæ Vlyxi acciderunt, in eam compegit. uerbi gratia: ſauciũ fuiſſe in Parnaſo, & in ducum collectione ſimulaſſe inſaniam. quorum cum alterũ euenerit, minime neceſſarium fuit, uel ueriſimile, eueniſſe alterum: quippe qui unam duntaxat actionem, qualem dicimus, Odyſſeam uidelicet, itemq; Iliadem conſtituit. Decet igitur quemadmodum una unius imitatio, eſt in alijs imitatricibus artibus: ita & fabulam, uidelicet quæ actionis imitatio ſit, unius eiuſdemq; integræ eſſe: ſicq; rerum inter ſe partes cohærere, ut ne ulla quidem uel transferri, uel ſubtrahi queat, quin totum illud uarietur, planeq; immutetur. Quod enim uel additum, uel ſubtractum, totum non immutare uidetur, nulla quoq; eius erit pars. Sanè conſtat ex ſupradictis, non poëtæ eſſe, facta ipſa propria narrare: ſed quemadmodũ uel geri quiuerint, uel ueriſimile, uel omnino neceſſariũ fuerit. Haud enim

hiſtoricum atque poëtam, carmen & ſoluta oratio deſignant. quippe (quod alioqui facile factu ſit) ſi Herodoti hiſtoria carminibus pangnatur, æque nihilominus ac prius ſine carmine, erit hiſtoria. ſed hoc differũt, quòd hic quidem res geſtas, ille ut geri potuerunt exponit. Quo fit, ut ſapientius atq; præſtantius poëſis hiſtoria ſit: ſiquidem illa circa ipſum uniuerſale plurimum uerſatur: hæc uero ſingulare ſectatur. Eſt autem uniuerſale, quæ cui conueniat, dicere uel facere, ueriſimiliter quidem, ſeu neceſſario: id quod ſpectat poëſis, cum nomina imponat. contrà ſingulare, quid ipſe Alcibiades fecerit, tulerit'ue. Iam uero et apud Comicos id manifeſtum: ut qui fabulas ex ueriſimilibus conſtituentes, nomina interim pro arbitrio cõminiſcantur: non quidem ipſa ſingularia, quemadmodum iamborum compoſitiones facere ſolent. in Tragœdia autem uera nomina retinentur: cuius ratio eſt, quoniam credibile quidem illud eſt, quod fieri poteſt: quæ uero nondum facta fuiſſe ſcimus, fieri quidem poſſe parum credimus: quæ uero facta, fieri certo potuiſſe ambigit nemo. nam ſi fieri nequiuiſſent, nunquam profectò extitiſſent. Cum tamen Tragœdiarum aliquæ, ſanè ex notis nominibus, uno uel duobus ad ſummũ aſſumptis, reliqua deinceps confingant: aliquæ rurſus, quemadmodum Agathonis flos, planè omnia. in quo, tametſi cũ nominibus res ipſæ pariter confingantur, nihilominus delectant. Quare non

omnino

omnino quærendũ eſt,ut uulgatæ fabulæ,in quibus Tragœdiæ ſunt,ad unguem retineãtur. idem quærere ridiculum eſſet: quandoquidem illæ etiam ſic notæ, paucis quidem cum notæ ſint, iuxtà tamen cunctos delectant. Ex his igitur patet poëtarũ fabularũ magis,quam carminum eſſe poëtam, ut qui ſemper circa imitationẽ uerſetur: actiones uero imitatur. Si igitur & in ea quoque, quæ uerè prius fuere, fingendo incidat, non propterea à poëta diſcedet: quandoquidem ex his quæ geſta ſunt, aliqua quidem eiuſmodi eſſe nil prohibet,cuiuſmodi uel extitiſſe uerisſimile ſit,uel certè fieri potuerint: ſecundũ quæ ſanè horum poëta fuerit. Cæterum ſimplicium fabularũ, actionum'ue, Epiſodicæ quidem deterrimæ. Epiſodicam appello, in qua non uerisſimiliter neque neceſſario mutua epiſodia nectantur. fiunt autem hæ tum ab ineptis uatibus ſuo uitio, tum à probatis quoque hiſtrionum gratia. Etenim in huiuſcemodi certaminibus, dum fabulas plus æquo ſæpenumero producunt, legitimum ordinem peruertere coguntur. Quoniam autem imitatio non tantum perfectæ actionis, uerum etiam miſerabilium, terribilium'ue eſt: hæc autem maxime talia erunt, potiſſimumq; pollebunt, quotieſcunq; per ſe ipſa inuicem admiranda illa accident: nimirum hoc pacto admirabile magis ſeſe offert, quàm ſi à caſu, uel à fortuna proficiſci appareat. ſiquidem in his etiam, quæ à fortuna proueniunt, illa quidem maximam admi-

rationem

rationem præſe ferunt, quæ ueluti ſuopte impulſu prouenire uideãtur, ut in Argo Mityi ſtatua, quæ ſuper inſpectantẽ collapſa, autorẽ Mityi necis interfecit. Eiuſmodi enim hæc ſunt, ut non temere facta eſſe opinemur. ideoq; pulcherrimas tales fabulas euadere neceſſe eſt.

Fabularum aliæ ſimplices, aliæ implexæ: quemadmodum & actiones, quarum imitationes ſunt ipſæ fabulæ, talem illico ſpeciem præſe ferunt. Simplicem actionem uoco, in qua quidem (ut definitũ eſt) cõtinua una, abſq; peripetia, agnitioneúe, agendo fit mutatio: implexam, quæ uel agnitione, uel peripetia, uel etiam utraq;.

Hæc uero in ipſo rerum cõtextu ita aſtruenda ſunt, ut ex his quæ prius acta fuerint, neceſſario ſequi, aut certè uerisimiliter agi uideãtur. Multum enim differt, fiant hæc per hæc, an ex his. Peripetia eſt eorum quæ aguntur, quemadmodum dictũ eſt, in contrariũ mutatio. id autem (ſicuti docuimus) aut uerisimiliter, aut neceſſario fit: ut in Oedipode. acceſſit enim ille delectaturus Oedipodem, eundemq; parentis inceſtandæ timore liberaturus: quis autem eſſet, ubi oſtendit, contrariũ effecit. In Lynceo quoq; ductus ille quidem eſt, ueluti mox immolandus: Danaus contrà ſubſecutus, ut immolaret: ſed accidit ex his quæ patrata ſunt, ut hic necem, ille ſalutem ſit aſſecutus. Agnitio eſt (ut etiam ex nomine liquet) ex ignoratione in notitiam ad amicitiam, uel inimicitiam illorum mutatio, qui ſeu infelices, ſeu infelices

determinantur. pulcherrima autem fit, ſi cum peri-
tia fuerit: ut in Oedipode. Sunt profectò & aliæ
nitiones. nam tum inanimatorũ, tum quorumcunq;,
accidit, fiunt: ſi quando (ut dictũ eſt) euenit, ut ſi quid
trarit quis, uel non patrarit, agnoſcamus: illa tamen,
æ potiſſimum à fabula, quæ'ue ab actione pendet, eſt,
iam diximus. Etenim huiuſmodi agnitio, atq; peripe-
a, uel miſericordiam, uel metum parabit. receptum
utem eſt, actionum imitationem eſſe Tragœdiam: for-
unatumq; inſuper ſeu miſerum fieri ex his contigerit.
Quoniã uero agnitio quorundam agnitio eſt, alia qui-
em alterius ad alium tantũ fit, cum, quis hic ſit, illi no
us eſt: alia rurſus mutua indiget notitia, ut Iphigenia
x epiſtolæ illius miſſione ab Oreſte quidẽ agnita, ut ta
nen ipſum agnoſceret, alia quoq; agnitione opus fuit.
Partes igitur hic fabulæ duæ habẽtur, agnitio, & peri
etia: tertia ſupereſt perturbatio. nam de Peripetia, &
agnitione ſatis diximus. Perturbatio uero actio eſt le
tifera, ſeu dolore plena: ueluti cũ neces, cruciatus, uulne
ra, cæteraq; generis huius palàm fiunt. Cæterũ Tragœ
diæ partes, quibus tanquã formis uti nos oportet, ſupe-
rius expoſuimus: ſecundum uero quantitatẽ diſcretam,
atq; in quas ſecetur, ſingillatim hæ ſunt: Prologus, Epi
ſodiũ, Exodus, Choricũ. Chorici uero alterũ mobile, al
terum ſtabile. ſanè cunctis hæc omnibus cõmunia: pro-
pria uero ea, quæ ad ſcenã pertinent, & cõmi. Prolo

gus

gus eſt pars Tragœdiæ iuſta, ante chori ingreſſum: Epiſodium pars item iuſta Tragœdiæ, inter choricos perpetuos cantus. Exodus iuſta pars Tragœdiæ: poſt quam nullus deinceps eſt chori cantus. Chorici uero ingreſſus, chori integri prima locutio. Stabile, ſine Trochæo et Anap, eſto cantus: Commus, ſiue planctus, eſt luctus chori communis cum ijs, qui in ſcena ſunt.

Partes igitur Tragœdiæ, quæ quaſi formæ habĕdæ ſunt, ſuperius explicauimus: rurſus ſecundum quantitatem diſcretam, & in quas ſecetur, ſingillatim quoq; diximus. deinceps uero, quæ fabulas texentes ſectari, contrà quæ uitare oporteat, tum uero à quibus locis Tragœdiæ ipſius opus ducatur, ſupra dictis addendū.

Quoniā igitur Tragœdiæ pulcherrimæ cōpoſitio, non quidem ſimplex eſſe debet, ſed implexa, eademq; terribilium, miſerabiliumúe imitatrix (id quod profecto imitationis huiuſce proprium eſt) primum quidem ſatis apparet minime decere, bonos & æquos uiros ex felicibus infelices factos in ſcenam afferre: ut quod terrifici miſerandiue nihil habeat, ſed ſceleſti. pariq; ratione ab aduerſa fortuna ad ſecundā prouectos, prauos effingere: hoc enim omnium à Tragœdia maxime alienum, ut quod rerū quæ requiruntur, expers omnino ſit, humanitatis dico, nedum terrifici, atq; miſerabilis. ſed nec omnino improbos ex ſecunda fortuna in aduerſam lapſos: quandoquidem talis cōpoſitio, quæ alioqui

humanita-

humanitatem præ ſe ferre poteſt, miſerãdi aut terrifici planè nihil habet. Vt enim immerentis miſericordiam excitat, ita terror à ſimili incutitur. Quo circa cum nec miſerandi, nec terrifici quicquam ab his proueniat: reliquum eſt, ut ad hæc maxime idoneus is habeatur, qui medius inter tales ſit. Is aũt erit, qui nec uirtute, nec iuſtitia antecellat, minimeq́; per uiciũ, prauitatem'ue, in ipſam infelicitatem lapſus fuerit, uerũ humano quodam errore, ex magna quidem exiſtimatione atque felicitate: quemadmodũ Oedipus, Thyeſtes, cæteriq́; ex huiuſmodi generibus illuſtres uiri. Neceſſe eſt igitur pulchram fabulam conſtare magis ex uno hoc genere, quàm ex duplici, ut nonnulli putant: cuius quidẽ ex miſeria ad felicitatẽ mutatio non ſit, ſed cõtrà ex felicitate ad miſeriam, errore ſanè nõ leui: minime uero per dedecus, ex illo quidem uirorum, de quo dictum eſt, genere: quod'ue potius ad meliores, quàm ad deteriores ſpectet. Huius autem rei indicium ſit, uſus. etenim iam inde ab initio poëtæ, quaſcunque nacti eſſent fabulas, admittebant: nunc autem pulcherrimæ circa paucas omnino familias componũtur, ut ſunt Alcmæonis, Oedipodis, Oreſtis, Meleagri, Thyeſtis, Telephi, cæterorũq́; generis huiuſmodi: quibus uel facinora quidẽ grauia perpetraſſe, uel ipſos tuliſſe contigit. Erit igitur pulcherrima illa Tragœdia, quæ ex huiuſmodi compoſitione cõſtiterit. Quamobrem illi quidem decipiuntur ob id ipſum, quo

Euripidem

Euripidem damnant, ut qui in tragœdijs ſuis illud obſeruet, earumq́; plures in infelicitate terminentur. id quod omnino, ut diximus, ex arte eſt. Argumento uero illud ſit maximo, quòd in ſcenis, atq; adeo in certaminibus, hæ ſi rectè recitentur, maxime quidẽ tragicæ apparent: Euripidesq́; ipſe, tametſi aliqua parũ rectè diſpenſet, omnium tamen poëtarum maxime tragicus uideri poteſt. Secundo loco ſequitur, quæ à nonnullis in primo collocatur, illa ex duplici genere compoſitio. quo ex ordine Odyſſea eſt: ut quæ diuerſa ratione, partim ex præſtantioribus perſonis, partim ex humilioribus cõſtet. Huic ſanè primas tribuit theatralis imperitia. quippe uates hanc auram ſequũtur, componentes quidem ad uota ſpectatorum. Cæterũ uoluptas illa nõ tragœdiæ, ſed Comœdiæ propria eſt. in hac enim ſi qui uelut Oreſtes & Aegiſthus, ſecundum fabulam, inimici fuerint, reconciliata tandem inter ſe amicitia, neuterq́; ab altero obtruncatus diſcedet. Terrificum uero illud, atque miſerandum, cum ab apparatu ſcenæ proficiſcitur, tum à rerum compoſitione: id quod multò præſtantius, meliorisq́; uatis eſt. Sic enim fabulam contexuiſſe oportet, ut etiam ſublato ſpectaculo quis, quæ geri cõtigerunt, percipiens planè exhorreat miſereatur ue: quibus apprime duobus, qui fabulam Oedipodis cognouerit, afficietur. Illud aũt quod ad ſpectaculum pertinet, minus ſanè operoſum eſt, et impẽdio indiget. proinde, qui non

iudicium ... Euripid...

qui non terrificum illud, ſed portentoſum duntaxat ſpe ctaculo exhibent, alieni prorſus à Tragœdia habendi ſunt. quippe delectatio non omnifariam à Tragœdia, ſed quæ tantũ propria ei fuerit, quærenda eſt. Quoniam autem à timore, miſericordiáue talem delectationem per imitationem poëta parare debet, ſatis quidem apparet in ipſis rebus id eſſe inſerendũ. De rebus itaq; contingẽtibus, quæ terrifici, quæ ue miſerabilis ſpeciem allaturæ ſint, deinceps dicere aggrediamur. Neceſſe autem eſt huiuſmodi actiones uel amicorum inuicem, hoſtium, ſiue etiam neutrorũ eſſe. Itaq; ſi hoſtis hoſtem obtruncet, obtruncaturus'ue ſit, nequaquam miſerabile illud, præterquã necis ipſo affectu, aſſequetur: idq; ſequetur, ſi inter neutros id accidat. Perturbationes uero ipſæ, quando euenerint inter neceſſarios, ueluti ſi frater fratrem, filius patrem, mater filiũ, filius matrem uel necet, uel necaturus ſit, aut etiã tale quid facinus patret, patraturus'ue ſit, captãdæ ſunt. Proinde receptas fabulas mutare non licet: uerbi gratia, Clytemneſtram ab Oreſte extinctã, Eriphilem ab Alcmæone: quas ſanè inuenire, atq; ſuſceptis iam rectè uti oportet. Id aũt, quod diximus rectè, exactius declarandum. Fit enim interdum ſic ipſa actio, quòd antiqui obſeruabant, perinde ac ab ſcientibus, & agnoſcentibus: ut Euripides fecit, qui filios necantem Medeam induxit. fit etiam ab ignorantibus quidẽ uim facinoris, agnituris uero mox

neceſsitudinem: qualis Sophocleus eſt Oedipus. id quod omnino eſt extra Tragœdiam: in Tragœdia uero ipſa, ut Alcmæonem Aſtydamas, Telegonusúe in Vlyxe uulnerato. Tertius præterea modus eſt, per ignorantiam: uidelicet debere aliquem hæc facinora patrare, inter patrandum uero agnoſcere. præter hos nullus eſt alius. ſiquidem quid agi, uel non agi, idq; à ſcientibus, uel neſcientibus neceſſe eſt, è quibus facinus prudentem aggredi, minime uero perficere eſt abſurdum: cum non tragicum quidem, uelut perturbationis expers, ſed omnino ſceleroſum præ ſe ferat. Quo fit ut huiuſmodi actionem ſequatur nemo, uel certe rariſsima ſit inuentu, ut in Antigone Creontem Aemo fecit. Proximum huic erit, ſcelus patrare: quo ſanè potius eſt imprudentem quidem patrare, patrantem uero agnoſcere. etenim & à facinore ſcelus abeſt, & ipſa planè agnitio ſtuporis eſt plena. Nouiſsimum uero præſtantiſsimum eſt. exempli gratia: in Creſphonte Merope filium interficere debet, non autem interficit: ita etiam & in Iphigenia ſoror fratrem, in Helle filius matrem abalienaturus agnoſcit. Quapropter (ſicuti iampridem diximus) multarum familiarum Tragœdiæ non ſunt. ſiquidem quærentes non ab arte quidem, ſed à fortuna mutuati ſunt: ita fabulas contexere. Itaque fit ut inuiti cogamur ad eaſdem ſæpius familias recidere: quibus uidelicet huiuſmodi perturbationes cõtigere. Igitur tum

quales

quales eſſe fabulas oporteat, ſatis iam dictum. Quantum ad mores, quatuor ſanè ſunt, quæ indigent conſideratione. eorum unum, idq; primum eſt, ut probitatem præ ſe ferant. utcunque enim mos inerit, ſi, quemadmodum dictum eſt, tum ſermo, tum actio animi propoſitũ, qualecunque fuerit, indicauerit: improbus quidem ſi improbum, probus ſi probum: id uero ineſt in uno quoque genere. Nam & mulier proba eſt, & ſeruus: tametſi fortaſſe hoc deterius, illud omnino improbum ſit. Secundo loco ſequitur, ut cõuenĩetes ſint. Fortitudo enim mos eſt: ſed eſſe uel fortem, uel prudentem, ubique mulieri non conuenit. Tertio, ut conſtent ſibi. eſt enim ſeparatum hoc ab eo, quod eſt præ ſe ferre per mores probitatem, conueniensq; ſeruare. Quarto ut æquali tenore procedant. Quanquam enim hiſtrio, ut qui talem perſonam induerit, inæqualis appareat, omnino tamen illa inæqualitas æquabiliter perpetuò regenda. Exemplum improbi moris ſit alioqui minime neceſſarium: uerbi gratia: in Oreſte Menelaus: indecori atque inconuenientis Vlyxis eiulatio in Scylla: Menalippesq; ſermo. inæquabilis, Iphigenia in Aulide, ut cui poſterior ſupplicatio priori non conſonet. Et ſanè in moribus, ſicut in ipſa rerum compoſitione, tum neceſſarium, tum ueriſimile exquirendum eſt: atque etiam uti neceſſario ueriſimili ue ordine cuncta procedant. Quare manifeſtum eſt, fabularum ſolutiones ex ipſiſmet potiſſimũ fa-

satisquidē apud nos constare deos cuncta inspicere: ∧ -

bulis proficiſci debere, non autem ab aliquo artificioſo: ut in Medea, & in Iliade illa per nauigationem. Quo ſanè artificioſo utendum in iis, quæ extra Tragœdiam ſunt: quæcunq; uidelicet uel prius fuere, quæ neutiquam fieri poteſt, ut alio pacto ad humanā peruenerint notitiam, uel quæ futura denunciatione, diuinationéue indigeant: quandoquidem deos cuncta inſpicere, ſatis quidem apud nos conſtat. quodcunq; uero rationi conſentaneum minus ſit, explodendum quidem ab ipſis actionibus: ſi non prorſus, at à Tragœdia, ut eſt in Sophoclis Oedipode. Cum uero Tragœdia præſtantiorum imitatio ſit, par fuerit quoque nos ab excellentium pictorum more non diſcedere: qui dum proprias, uerisq; ſimillimas imagines referre ſtudent, pulchriores ſanè depingunt. ita etiam poëta, iracundos uidelicet, deſidesq; dum imitatur, huiuſmodiq; alia circa mores habentes, probitatis quidem, atq; iracundiæ ſibi exemplum proponere debet: uelut fortem Achillem, ut ipſe Homerus. Hæc profectò ſeruare oportet, inſuperq; ſenſus ipſos, qui poëticam conſequuntur, præter illa, quæ neceſſaria ſunt. Etenim in his fallimur ſæpenumero, ſed in ſermonibus iam editis ſatis dictū de his. Sanè quid ſit agnitio, ſuperius declarauimus. nunc uero de ipſius generibus. Primum quidem, ut eſt minime artificioſum, ita à plurimis uſurpatum, aut per dubitationem fit, aut per ſigna. horum rurſus ingenita aliqua: uerbi gratia: lan-

ea,quam Terrigenæ geſtare ſolent:uel aſtra,qualia in Thyeſte Carcinus: aduentitia aliqua,ſed hæc uel in corpore,ut per cicatrices: uel extrinſecus, ut per monilia, per torques, et ut in Tyro per ſcapham. Poſſumus autem melioribus his uti, itemq; deterioribus: uerbi gratia:ex cicatrice quidem Vlyxes agnoſcitur, non tamen eodem modo à nutrice, & à ſubulcis: quandoquidē hæc fidei faciendæ gratia, artificij ſunt expertia, cæteraq; huiuſmodi. Quæ uero ex peripetia, qualia in Niptris, meliora, ordine huic proxima ſunt. Quæ, quoniam à poëtis confingūtur, artificio non carent: qualis in Iphigenia Oreſtes: qui & ſororem agnouit, & agnitus ab ea eſt. agnouit quidem ex epiſtola: agnitus autē ex indicijs. Hæc itaque pro arbitrio poëta profert,non ipſa fabula.ideoq; in peccatum ſupra dictū facile lapſum habent. quippe nonnulla afferre permiſſum eſt: ut in Sophoclis Thereo radij uox. Tertium per reminiſcentiam fit,dum ſpectando aliquid, in animum quid reuocamus.quemadmodum in Dicæogenis Cyprijs,picturā quidem ille inſpiciens ingemuit, & in ſermone apud Alcynoum audiens citharœdum Vlyxes, ex recordatione fleuit,uel agnitus eſt. Quartum per ſyllogiſmū, ut in Chloëphoris:quòd ſimilis quidam acceſſit: ſimilis autē præter Oreſtem nemo: Oreſtes ergo acceſſit. tum quod Polydis de Iphigenia eſt. ueriſimile eſt enim ratiocinatum fuiſſe Oreſtem: quòd, cum immolata ſo-

ror fuerit, ſibi quoque ut imoletur contingere. tale eſt illud in Theodectæ Tydeo ueniens ille, quaſi natum in uenturus extinguitur: & in Phœniſſis, quæ locum con ſpicatæ, inſtare ſibi fatũ propterea cõmentæ ſunt: quoniam in fatis haberent, ibi debere mori: etenim in eo fuerũt expoſitæ. Huic et adiungitur illud, quod in theatro per paralogiſmum fit, exempli gratia: In Vlyxe falſo nuncio, hic quidem arcum cogniturum ſe dixit: ille uero tanquã arcu cognoſcendo ab eo, propterea paralogiſmum facit. Omnium uero optima ex parte rerũ agnitio eſt: à qua uidelicet ex ueriſimilibus admiratio ipſa paritur. qualis illa in Sophoclis Oedipode, & in Iphigenia. Siquidem ueriſimile eſt literas hanc mittere cupiuiſſe. Huiuſmodi enim ſolæ abſque ullo uel impreſſo ſigno, aut etiam extrinſecus, ut monile, fiunt ab his uero probantur, quæ ex ſyllogiſmo. C. ærum conſtituere fabulas oportet, & ita eas elocutione conſtruere, ut ꝗ maxime rem ante oculos ponant. ſic enim quæ manifeſtiſſima fient poëta inſpiciens, perinde ac rebus dum aguntur interſit, cum decorũ ipſum inuenerit, tum pugnantia minime illũ latere poterũt. Argumẽto ſit illud, quod Carcino uicio datur. etenim Amphiaraus è tẽplo exibat: id uero cum non uideret ſpectator, obſcurũ fuit. cecidit aũt hic à ſcena, cunctis ob id ſpectatoribus indignantibus. Proinde quantũ fieri poteſt, fingendũ illud, quod ex habitibus naturalibus paratur. quandoquidem

bi maxime ſuapte natura perſuadẽt,qui perturbationibus affecti ſunt. quo fit ut exagitatus exagitet, perturbetq́; ueriſsime perturbatus. Quapropter uel uerſatilis ingenij uiri,uel furore pciti poëtica eſt.etenim poëtarũ aliqui ab ipſa natura ad poëticam bene formati ſunt, ali qui aũt à mente abſtrahuntur. Cæterũ confictos ſermones oportet etiã confingentẽ ipſum uniuerſe explicare, moxq́; Epiſodijs ad hũc modũ uti, ac rem diducere. Ad hunc uero modũ uniuerſale illud ſpeculari oportere dico.uerbi gratia: Iphigenia. *conſtituta ad aras quædam uirgo,atq; ex oculis ſacrificantiũ clàm ſurrepta,delata uero in aliam regionẽ, in qua deæ hoſpitũ ſacrificia ex lege debebãtur,eius ſacri miniſterio ipſa præpoſita eſt. procedente tẽpore ſacerdotis fratri illuc accedere contigit:cur aũt contigerit,ut ipſum deus ob quandam culpam uenire illuc impulerit, extra uniuerſale eſt: quorſum uero,extra fabulam.itaq; cũ acceſsiſſet,captus,immolandusq́; mox,ſororẽ agnouit : ſiue ut* Euripides *finxit, ſiue ut* Polydes, *ex uériſimilibus locutus: quòd non modo ſororẽ,uerũ et ipſum ſacrificari oportebat. unde quidem ſalus parta eſt. Quo facto nominibus ſtatim ſubſtitutis* Epiſodia *aggredienda,ſed hæc quo pacto legitima ſint, ſanè conſiderandum: ueluti furor in* Oreſte, *propter quem captus eſt,ſalusq́; per expurgationẽ.* In *dramatibus itaq;, ſiue actibus* Epiſodia *ipſa breuia eſſe debent: cõtrà in his longior* Epopœia *fit. nimirum,*

Odyſſeæ longus eſt ſermo. Per multos annos peregrè quidam cũ iret, & à Neptuno obſeruatus, & à cunctis relictus, ita rebus ipſius domeſticis conſtitutis, ut fortunæ omnes à procis abſumerentur: filioq; inſidiæ iam inſtarent, iactatus pelago domum peruenit: cumq; aliquos agnouiſſet, illos aggreſſus, ipſe quidem ſoſpes euaſit, inimicos aũt perdidit. Hoc itaq; proprium eius poëmatis eſt. nam cætera ad Epiſodia pertinent. Vniuerſa uero Tragœdia partim connexione, partim ſolutione continetur, quæ extrà ſunt, et aliqua præterea: quæ intra habentur, plerunq; connexio continet: reliqua uero ſolutio. Connexionem appello totum id, quod à principio ad ultimam uſq; pertinet partẽ, ex qua mutatio fortunæ fit. ſolutionem à mutationis principio, ad finem uſque; ut in Lynceo Theodectæ. in quo connexio quidem, acta prius, natiq; captiuitatem continet: ſolutio à mortis accuſatione ad extremum uſq;. Quatuor autẽ Tragœdiæ ſunt genera. totidem quoque & partes dictæ; quorũ ſanè Complicitũ illud dicimus, quod omnino ex peripetia atque agnitione conſtat. Patheticum, ut Aiaces, atque Ixiones: Moratum. Phthiotidas, & Pelcum. Quartũ, ueluti Phorcidas, & Prometheum: quæcunq; inſuper, quæ apud inferos ſunt. Quare magnopere poëtis conandum, ut horum omnium quàm locupletes ſint. quòd ſi omnium minus queant, ſaltem principalium, atque quamplurimorum: eoq; etiam enixius,

quo

quo in taxandis poëtis hæc ætas in tantum prona eſt, ut quos in omnibus his partibus probandos nouerit, in ſingulis etiam mirum in modum excellere æquum cenſeat. Minime uero fortaſſe conuenit, eandem Tragœdiam, ſiue diuerſam appellare à fabula. id quod earum ipſa quidem connexio atque ſolutio indicauerit, cæterũ non pauci egregie nectentes inepte ſoluũt. Oportet aũt ab utraque parte plauſum iugiter excitare: illudq́; cum primis cauere, ne contextum Epopeiæ proprium, in Tragœdia confingamus. talem uero eſſe dicimus, qui complures contineat fabulas: exempli gratia: ſi quis totum illud Iliadis unica uelit complecti fabula. ibi etenim propter poëmatis longitudinem partes ipſæ congruentem ſuſcipiũt magnitudinẽ; in actibus uero multo præter id, quod ſuſceptum negociũ expoſcit, longiores euaderent. Cuius rei ſignum id eſſe poteſt, quòd hi qui totũ Ilij excidium ſimul compoſuere, ac non potius ſingulas ſeparatim partes, ſicuti Euripides Medeã, uel Niobem (quod Aeſchylus minime obſeruauit) uel prorſus cadunt, uel certè infeliciter certant. ſiquidem propter id unum cecidit Agathon, tametſi tum in peripetijs, tũ in ſimplicibus actionibus, hi quidem ſuum mirabiliter propoſitũ aſſequantur. Etenim tragicum, atq; humanũ eſt, cum ſapiens, idemq́; prauus, ueluti Siſyphus deceptus fuerit: ſiue fortis, idemq́; iniuſtus ſuperatus. ueriſimile enim eſt, ut Agathon aſſerit. quandoquidem multa præ

ter ipſum uerisſimile accidere, à uerisſimili nõ diſcrepat.

Chori ſummam penes unum duntaxat ex hiſtrioni bus eſſe oportet, totiusq́; partem eſſe: uti autẽ concerta tionibus, non ſicut apud Euripidem, *ſed ſicut apud* Sophoclem. *reliquis uero cõceſſa potius ea ſint, quæ ad ſuſceptam pertinent fabulam, quàm quæ ad aliam* Tragœdiã: *quapropter intercalare concinnũt.* Huiuſmodi *ſanè rei initium primum ab* Agathone *ſumptum. Atqui quid nã differt inter canere intercalare, locutionem ue illam, quæ aliud ex alio nectit, integrumq́;* Epiſodium?

Iam uero cum de his omnibus dixerimus: reliquum eſt, ut de Dictione *atque* Sententia *agamus: tametſi de ſententia in ijs, quos de* Rhetorica *ſcripſimus libris, ut quod eius uiæ & rationis magis proprium ſit, diſſeruimus. Ad ſententiam ea omnia pertinent, quæcun que oratione adſtruere oportet. cuius partes erunt oſtendere, ſoluere, perturbationes præparare, ſicuti miſericordiam, timorem, iram, cæteraq́; huius generis: ad hæc, exaggerare, ac diminuere. Conſtat autem ſupradictarum partium rebus accommodata afferre oportere: cum uidelicet uel miſerabilia, uel grauia, uel mira, uel uerisſimilia aſtruenda ſunt. in quibus tamen hæc haben da diſtinctio eſt, quod aliqua quidem nullo doctrinæ adminiculo apparere neceſſe eſt: aliqua uero ſermone ipſo dicentem præparari, ac ui etiam ſermonis euenire. Quod enim dicentis munus eſſet, ſi non quidem ſermonis*

nis ui, grata eſſe uiderentur? Circa Dictionem unum quidē ſpeculationis eſt genus, de figuris uidelicet ipſius: quod quidem ad hiſtrionicam, atq; ad eum qui huiuſcemodi arti præſit, pertinet. exempli gratia: quid ſit mandatum, quid preces, quid narratio, quid minime, quid interrogatio, quid reſponſio, cæteraq; id genus. Quandoquidē præter horū peritiā, ignorationem'ue, nulla quidem accuſatio, quæ digna ſit ſtudio, ad Poëticā refertur. Nam quis, obſecro, in his peccatum eſſe ſuſpicetur, quæ Protagoras accuſat? ſi quis uidelicet, dū precari ſe exiſtimet, interim præcipiat? hoc pacto: Iram « *Pande Dea. quandoquidem (inquit ille) iubere aliquid* « *fieri, uel non fieri, præceptum eſt. Quapropter faceſſat hæc conſideratio perinde ac alterius facultatis, non aūt Poëticæ propria. Dictionis uniuerſæ partes hæ ſunt: Elementum, ſyllaba, coniunctio, nomen, uerbum, articulus, caſus, oratio. Elementum indiuidua dicitur uox, non quidem omnis, ſed illa tantum, ex qua ſuapte natura intelligibilis uox conſtitui poteſt. quandoquidē & indiuiſibiles ſunt ferarum uoces, quarum ſanè nullam elementum dicimus. hæc uocalis, ſiue ſemiuocalis, aūt etiam muta appellatur. Vocalis, quæ ſine ulla prorſus adiectione ſonum, qui exaudiri poßit, reddit.*

Semiuocalis, quæ non ſine adiectione, ut σ, ρ. *Muta, quæ cum adiectione per ſe nullum omnino ſonum reddit: adiuncta uero his, quæ aliquam uocem reddunt,*

exaudiri

exaudiri poteſt, ut γ & δ. hæc differunt inter ſe figura oris, locis, aſpiratione, tenuitate, longitudine, breuitate, acumine, præterea grauitate, inflexione: de quibus ſanè in his, quæ ad metra pertinẽt, cõſideratio propria eſt. Syllaba uox eſt nihil penitus ſignificans, compoſita ex muta, & uocem aliquo pacto habente. nam γρ etiam abſque α ſyllaba eſt: & cum α, ueluti γρα. ſed harum differentias examinare, metricæ artis eſt. Coniunctio uox eſt minime ſignificans: quæ nec impedit, nec efficit aliquam uocem ſignificare, apta quidem ex pluribus uocibus componi, extremò atq; medio orationis congruens; quam quidem in initio orationis ſuapte natura poni minime conuenit: ut μὲν, ἤτοι, δή: ſiue uox per ſe quidem minime ſignificans ex pluribus uocibus unam, apta uero uocem unam ſignificantem reddere. Articulus uox eſt minime ſignificans, quæ uel principium orationis, uel finem, uel ſeparationem oſtendit, quemadmodum τὸ φημί, τὸ περί, & alia: ſiue uox minime quidem ſignificans, quæ nec impedit, nec efficit aliquam uocem ſignificare, aptam ex pluribus uocibus componi, tam extremis quàm medijs cohærens. Nomen compoſita uox eſt, ſignificans ſine tempore: cuius aliqua per ſe pars nihil ſignificat. nam & in compoſitis ſic obſeruamus, ut nullum per ſe ſeparatum ſignificet: ut in θεοδώρῳ, in quo δῶρον minime ſignificat. Verbum compoſita uox eſt, ſignificans cum tempo

re: cuius

re: cuius (quemadmodum de nomine diximus) nulla per ſe pars ſeparata ſignificat. Etenim homo, ſiue album, nequaquam cùm tempore ſignificat: ambulat uerò, uel ambulauit cum tempore ſignificat: illud quidem præſens, hoc præteritum. Caſuum, qui tum ad nomen, tum ad uerbum pertinent, hic quidem ſignificans eſt ſecundum huius, uel huic, & quæcunque talia: ille uero ſecundum unum uel plura, ut homines, uel homo: itemq; alius ſecundum perſonarum modos, quatenus interrogant, ſiue iubent. uerbi gratia: ambulauit, & ambula: quæ quidem eiuſdem generis ſunt caſus uerbi. Oratio uox eſt ſignificans, compoſita: cuius partes quædam ſeparatæ aliquid omnino ſignificant. quanquam enim non omnis oratio ex nominibus & uerbis conſtat, ut hominis ipſius definitio: ſiquidem ſine uerbis etiam cõſtare poteſt: omnino tamen aliquas ſignificantes partes habebit. ut in hac oratione, ambulat Cleon, illud Cleon ſignificans eſt. Duobus uero modis una dicit oratio. aut enim ſignificans unum per ſe eſt, aut additis coniunctionibus: uerbi gratia, Ilias quidem una erit coniunctionibus oratio, nominis uero definitio unum ſignificat. Nominis generum aliquod eſt ſimplex: ſimplex autẽ uoco, quod ex minime ſignificantibus cõſtituitur. aliquod duplex, cuius aliud quidem ex ſignificantibus, ac minime ſignificantibus componitur: aliud ex ſignificantibus omnino. Triplex inſuper, ac quadruplex nomen

deffi. ... poſſe ... ſine verbis ... periodus

men eſſe poteſt, quemadmodum multa: Megaliotorum ἑρμοκαικόξανθος. Omne autem nomen aut eſt propriũ, aut ab alia lingua, aut translatio, aut ornatus, aut fictum aut productum, aut ſubtractum, aut commutatum. Proprium uoco, quod omnibus in uſu eſt. Ab alia lingua, quod aliquibus duntaxat. ex quo patet, huiuſmodi atque proprium fieri poſſe, ut in idem quandoque recidant: minime tamen eiſdem. ut σίγυννον, id eſt, lanceola: quod Cyprijs quidem proprium, nobis uero ab illorum lingua. Translatio eſt nominis alieni illatio, uel à genere ad ſpeciem, uel à ſpecie ad genus, uel à ſpecie ad ſpeciem, aut etiam ſecundum aliquod, quod proportione reſpondeat. A genere ad ſpeciem uoco: ut, Stetit hæc mihi nauis: etenim in portu eſſe, ſtare aliquod eſt. à ſpecie ad genus, ut, Ipſe decem peperit iam millia commoda Vlyxes: decem millia enim multa ſunt, quo ſanè uocabulo pro multo utuntur. à ſpecie ad ſpeciem: Abſtulit ære animam, immiti ære, abſcidit. hoc enim loco auferre pro abſcindere, et abſcindere pro auferre, uſurpauit: quod utrumque ſubtrahere aliquod ſit. Proportione uero reſpondens dixerim, quando aliquod ſecundum ad primum ſimili ratione ſe habeat, qua quartum ad tertium. ſumit enim uel loco ſecundi quartum, uel quarti ſecundum: interdumq; addunt, pro quo dicitur, ad quod eſt. exempli cauſa: ſimili ratione ſe habet phiala ad Bacchum, qua ſcutum ad Martem. di-

cet

cet igitur, & phialam ſcutum Bacchi, & ſcutum phialã Martis. Rurſus ad diẽ ueſpera ratione ſe habet, qua ad uitam ſenium. itaq; dicet, ueſperam diei ſenium, & ſenium ueſperam uitæ: uel, ſicut Empedocles, occaſum uitæ. Licet autem quibuſdam nomen proportione reſpondens inditum non ſit, nihilo tamen ſecius ſimili ratione dicetur: quemadmodum frugem quidem proijcere, ſerere dicimus: proijci uero à ſole flammã, nominis eſt expers: cum tamen ita ad ſolis flammam hoc ſe habeat, quemadmodum ſerere ad frugem. ideoq; ſol dictus, ſator diuinitus ignis. Licet autem huiuſmodi translationis modo uti, & alio quoque, cum uidelicet nominauerimus alienum quippiam, aliquid eius proprium ab eodem remouẽtes: ut ſi quis appellare uolens phialam, dixerit ſcutum, non Martis, ſed Bacchi. Fictum eſt, quod à nemine uſurpatum, à poëta ponitur: cuiuſmodi hæc eſſe apparent, ut Cornua ramos, & ſacerdotem cuſtodem. Productum, atque ſubtractum: Productum uidelicet, quod longiore uocali utatur, quàm ſit eius propria, ſiue etiam adiectam ſyllabam aſciuerit. Subtractum, quod aliquo ſiue peculiari, ſiue adiecto mutilum ſit. exempli gratia: Productum πόλιος πόληος, πηλείδου πηληϊάδεω dicimus: Subtractum, ut κρῖ & δῶ. atque etiã, cum una ex geminis fit, ut per ὦης ἦς, id eſt, ſuæ. Commutatum cuius in denominatione aliqua quidem remanet pars, aliqua uero additur: uelut, Dexteriorem

» teriorem ſecundum mammam, pro dextram. Nominum præterea ſunt aliqua maſcula, aliqua feminea, aliqua media. Maſcula, quæcunq; in ν & ρ deſinunt, & in cunctas, quæ à π, χ mutis componũtur: ſunt enim omnino duæ, ψ & ξ. Feminea, quæcunque in uocales ſuapte natura longas, quales ſunt η & ω, deſinunt: productas inſuper in α. quo fit, ut hæ numero ſint æquales illis, in quas maſcula & fœminea deſinunt. ψ enim & ξ non diuerſæ ſunt. ſanè nullum nomen in mutam deſinit, ſed nec in uocalem breuem: in ι uero tria tantum μέλι, κόμμι, πέπερι. in υ quoq;, πῶϋ, νάπυ, γόνυ, δόρυ, ἄστυ. Media in hæc, inſuperq; in ν & σ. Dictionis aũt uirtus, ut perſpicua ſit, non tamen humilis. quæ igitur ex proprijs nominibus conſtabit, maxime perſpicua erit, humilis tamen. exemplum ſit, Cleophontis, Sthelenią; poëſis: illa ueneranda, & omne prorſus plebeium excludens, quæ peregrinis utetur uocabulis. Peregrinum uoco uarietatem linguarum, translationem, extenſionem, tum quodcunque à proprio alienum eſt. uerum, ſi quis hæc omnia ſimul congerat, uel ænigma efficiet, uel barbariſmũ: ænigma quidem, ſi translationes: barbariſmum uero, ſi linguas. Aenigmatis forma ea erit, oratio ſcilicet, quæ ex minime congruentibus inter ſe conſtet. hoc itaq; per nominũ compoſitionem effici minime poteſt, per translationẽ uero poteſt: ut, Vidi igne

» atque ære uirum uiro inhærentem unum: cæteraq; id genus,

genus: quemadmodũ quoq; ex linguarũ uarietate barbariſmus. quapropter aliquo pacto hic admiſcetur. “
Proinde ſicut illud non triuiale ac minime humile, lingua, translatio, ornatus, cæteræq; dictæ ſpecies pariunt: ita proprium perſpicuitatem. Cæterum non minimam cõferre uidentur partem ad dictionis perſpicuitatem, & ad uulgare excludendum, productiones, conciſiones, nominumq; immutationes. quandoquidem id, quod præter uſum communem fit, quatenus à proprio diuerſum eſt, illud minime plebeium efficit: quatenus uero cum uſu communi conuenit, claritatem. Quapropter errant non parum, qui huiuſmodi dictionis genus accuſant, quique Poëtã ipſum inceſſere audent: id quod priſcus Euclides fecit. quaſi facile quis confingant, ſi ei, dum iambos conſcribat, in ipſa dictione nomina quantumlibet extendere liceat: quemadmodum, ἠτίχαριν “
εἶδον μαραθῶνα βαδίζοντα, οὐκ ἄν γεινάμενος τ' ἐκείνου ἐξελέβο- “
ρον. itaque ridiculus eſſe apparet, qui hoc dicendi modo uſus eſt. Atqui menſura æque omnibus partibus regula eſt. nam ſi quis translationibus, linguis, cæterisq; huius generis uel indecenter, uel affectate uſus fuerit, pari ratione ridicula ſtruxerit. Quantum uero concinnitas in carmine pollcat, uel ex eo conſideretur, quòd loco nominum ad menſuram in oratione comparatorum à uarietate linguarũ, translationum, cæterorumq; generis huiuſmodi, ſi quis proprias appellationes poſuerit,

ueram nos attuliſſe rationẽ inficias non iuerit. id quod
Aeſchyli, atq; Euripidis in eodem faciendo iambo pari-
ter uerſantium exemplo apparet. nam cum hic unum
duntaxat nomen lingua non trita loco proprij immuta
uerit, tam pulcher apparuit, quàm ille abiectus eſt uiſus.
» etenim in Philoctete Aeſchylus ſic locutus eſt: Mei pe-
» dis carnem exedit phagedena: ipſe uero Euripides
» loco exedit, epulatur appoſuit. Ad hæc. Nunc autem
» paruus me exiſtens turpis ineptus: uerbi gratia: ſiquis
afferens magis propria, id ineptus immutauerit: hoc
pacto: Debilis informis me exiſtens, exiguusq;: itemq;,
Indignum currum, & exiguas dapes: dicatq; currum
prauum, & paruas dapes: rurſusq; pro Iones uociſe-
rantur, Iones clamant. Ariphades præterea, carpe-
bat tragœdos, perinde ac in Tragœdijs ſuis his uterent
tur, quæ in cõmuni ſermone diceret nemo: ut δόμων ἄπο
pro ἀπὸ δόμων, id eſt, domibus ab, pro ab domibus: &
σέθεν pro σοῦ, id eſt, ſui: & νὶν pro αὐτὸν, id eſt, ipſum:
& ἀχιλλέως πέρι pro περὶ ἀχιλλέως, id eſt, Achille de,
pro de Achille, cæteraq; huiuſmodi: prorſus ignorans,
quod hæc omnia dum propriũ uitant, plebeiã interim
dictionẽ effugiũt. Cæterũ magni negocij eſt, in ſupradi
ctis ſingulis à decẽti nõ diſcedere, minimeq; abuti cõpo
ſitis nominibus, linguisq;: cũ primis uero decenter uti
translationibus, maxime eſt arduũ. id quod unum non
aliunde quæſitũ ſit oportet, uerſatilisq; ingenij indolẽ

præ

præ ſe ferat. Etenim rectè quid transferre, ſimile aliquod illius contemplari eſt. Duplicia uero nomina ut maximũ in modum Dythirambis quadrãt, ſic Heroicis linguã uarietas, Iambicisq; translationes. quanquã Heroicis quidẽ ſupradicta omnia ualde uſui ſunt: Iambicis uero, quod maxime colloquia æmulẽtur, cuncta illa conueniunt nomina, quibus rite quis in ipſo ſermone utatur. ſunt autẽ hæc propria: metaphorica, ornata. De Tragœdia igitur, deq; ad actionem accommodata imitatione, ſatis hactenus à nobis hæc dicta ſint. De narratiua uero & per numeros imitatione, quod ipſæ quoque fabulæ, non ſecus ac in Tragœdijs actus, conſiſtere debeant, pariterq; circa unam, eamq; integram atq; perfectam actionem uerſari, principio ſcilicet, medio, fineq; conſtantem, à qua ſanè, uelut ab integro quopiam animali, uoluptas quædam peculiaris proficiſcatur, omnino manifeſtum eſt. itemq; quod hiſtorijs uſitatis diſsimiles eſſe debeant, quæ quidem non unius tantum actionis præbeant notitiam neceſſe eſt, ſed temporis unius omnium ſanè, quæcunque in eo tam circa unũ, quàm plures contigere, eodẽ ſcilicet modo, quo ſingula quæque inter ſe (ut caſu euenit) ſe habent. uerbi cauſa: circa idem tẽpus nauale bellum in Salamine, præliũq; Carthaginienſium in Sicilia, quæ minime quidem in eundem exitum ſpectant. ita quoque in inſequentibus temporibus, dum alterum interdum poſt alterum fit,

quibus unus non eſt exitus. id quod ferè poëtarum non pauci efficere ſolent. Quamobrem, quemadmodum ſuperius diximus, ob id etiam præ cæteris diuinus Homerus *uideri iure debet, quòd bellum quidem alioqui principio, medio, fineq; conſtans totum ſcribere minime eſt aggreſſus: ſiquidem uel nimis magnum euaſurum, atq; adeo perceptu difficile exiſtimauit: uel, ſi ad iuſtam magnitudinem perſtrinxiſſet, inculcatum nimia uarietate futurum.* Nunc *uero eius rectè una duntaxat parte ſuſcepta, pluribus in ea* Epiſodijs *uſus eſt: ſicuti nauium catalogo, alijsq;* Epiſodijs, *quibus poëſim ipſam locupletiſsimã reddit. Alij uero circa uirum unũ, tempusq; duntaxat unum uerſantur: ſed actionem ipſam multimembrem conſtituunt, quemadmodum qui* Cyprica, *&* Iliadem *paruam conſcripſit. Verumenimuero* Ilias *ſimul atque* Odyſſea *una tantum* Tragœdia, *duabus ad ſummum claudi poſſunt: contrà* Cyprica *non niſi pluribus, tum parua* Ilias *ex octo amplius conſtat: ut ſunt armorum iudicium,* Philoctetes, Neoptolemus, Eurypilus, Emendicatio, Lacæna, Ilij *excidiũ,* Reditus, Sinon, Troiades. Iiſdem *præterea generibus* Epopœia, *quibus* Tragœdia *conſtet, eſt neceſſe. etenim uel ſimplicẽ, uel complicitam, uel moralem, uel patheticam hanc eſſe oportet. Cui totidẽ, eædemq; partes, præter harmoniã, & apparatũ reſpondent: ut quæ peripetijs, agnitionibus, affectibus adhuc etiam ſententiã & dictione, egre-*

gijs

giis quidem omnibus indigere uideatur. quibus ſanè cunctis & ante alios, & pleniſſime Homerus uates utitur. ſiquidem utroque poëmate hæc omnia complexus eſt. Vt enim Ilias ſimplex, atque patheticum continet genus, ſic Odyſſea complicitũ, ut quæ agnitionibus conſtet, & per totum morata ſit: ad hæc quoque dictione, atque ſententia, cæteris mirum in modum uatibus antecellit. Differt autẽ Epopœiæ contextus à Tragico, longitudine, metroq́; itaq; longitudinis præfinitio ſit: de qua nobis ſatis eſt dictum, ut principium, ſimulq́; finis conſpici queat. hoc autem fuerit, ſi contextus ipſi, ueteribus quidem minores erunt: plures uero Tragœdias ad unam auditionem diſpoſitas cõplectentur. Quippe propriũ Epopœiæ eſt, poſſe plurimum in magnitudinem excreſcere: id quod aſſequi Tragœdia nõ poteſt. quandoquidem hæc plura ſimul facta imitari nequit, ſed id ſolummodo, quod in ſcena tunc, atque adeo penes hiſtriones eſt: contrà in Epopœia, ut quæ mera enarratio ſit, plures ueluti partes tranſactas cõglutinari permiſſum eſt, quibus ſanè perinde ac ſibi proprijs, poëmatis ipſius quaſi grauidus augetur uterus. Quapropter hac prærogatiua cum polleat, tum facilem ad magnificentiam aditum habet, tum ad auditorem ſubinde leuandum, neq; nõ diſſimilibus Epiſodijs cuncta ad peragendum. Etenim Epiſodiorum uniformitas, ut quæ cito ſatietatem afferre ſoleat, in cauſa eſt, cur Tragœdia ad

finem feſtinet. Heroicum uero carmen ex ipſa quidem experientia congruens eſſe apparuit. Etenim, ſi quis alio quolibet metri genere, pluribus'ue inter ſe mixtis, enarratiuam facere imitationem aggreſſus fuerit, præter ipſum decens factũ uideri poterit, quandoquidem numerorum omnium ſtabiliſſimum atque turgidiſſimũ Heroicum eſt. quo ſanè fit ut linguas atque translationes potiſſimum admittat. nam motus ipſe enarratiuus præ cunctis alijs excellens eſt. iambi uero, atque octonarij mobiles quidem ſunt: uerum ut hi ſaltationibus, ſic agendis rebus illi aptiſſimi ſunt. ad hæc illud etiam magis abſurdum, ſi quis, ut ipſe Chæremon, hos miſceuerit. Quare longum contextum alio, præter quàm heroico metro rite panget nemo: nimirũ id congruere (ſicuti diximus.) natura docet. Proin uates Homerus in hoc quoq;, quemadmodũ & in cæteris, præcipua laude dignus eſt: quandoquidem omnium unus, quid ipſum deceat poëtam, minime ignorat. Decet autem hunc ex perſona ſua pauca dicere, quòd in eo imitator non ſit. itaque uates alij, dum hoc ſtudio ſemper certãt, pauca interim, paucisq; in locis imitatione aſſequũtur: contra Homerus pauca admodum præfatus, modo uirum, modo mulierem, interdum mores aliquos inducit. nihil enim unquam non moratum: at ſemper moribus præpollens, quodcunque confingit. Sanè conuenit Tragœdiæ ipſum præbere mirandũ, magis autem Epopœ-

iæ;

iæ: quòd uidelicet proportione reſpondeat. ideoq; mirandum maxime huic cõuenit: quoniam in ea ad ipſum agentem minime reſpicimus. Porrò, *ſi quis illa, quæ de perſecutione in* Hectorem *ſunt, in ſcenam afferat, utiq; ridicula apparere fecerit. nam & illos ſtare, & hunc abnuere uidere eſſet, id quod prorſus in ipſis carminibus latet. Cæterum mirandum ipſum per ſe eſſe gratum, argumẽto ſit: quod omnes huiuſmodi aliquod, dum nunciant, ueluti dicturi in gratiam, id ſemper exaggerant. Homerus uero præcipue alios docuit, quo pacto mendacium ipſum dici oporteret: quod profecto paralogiſmus eſt.* Exiſtimant *enim homines, cum hoc ipſo exiſtente, ſiue facto, hoc ipſum fiat, ſi poſterius ſit, etiã prius eſſe, uel fieri: quod quidem mendacium eſt. ſed ob id ſanè mendacium primum eſt, quod alio quopiam exiſtente, hoc idem eſſe uel fieri neceſſe ſit: ſiquidem cum hoc eſſe uerum ſciat anima noſtra, paralogiſmo colligit, etiam primum eſſe uerum. Cuius exemplum ex* Niptris *ſumi poteſt. itemq; fieri quæ neutiquam poſſunt, modo ueriſimilia ſint, potius quidẽ eligenda eſſe, quàm quæ minime ueriſimilia, licet fieri poßint. Sermones quoq; ipſos adeo non ex parte rationis expertium conſtitui debere, ut etiã nihil, quod nõ ſumma ratione præditum ſit, contineant: ſi uero ſecus fiat, extra ipſam fabulationem ſaltem ſit. exempli gratia: ignoratio* Oedipodis, *quo pacto* Laius *occubuerit, non autem in acti-*

 bus;

bus: ſicut in Electra Pythicorum nunciatio: itemq́; in Myſis, ex Tegea mutus ut loqueretur, profectus in Myſiam eſt, qua propter locutū fuiſſe dicere, fabula quidem ridicula eſſet. etenim à principio eiuſmodi conſtituendæ non ſunt. at ſi ſemel conſtitutæ fuerint, & ita ſint receptæ, eas admitti quamuis abſurdas, probabilius erit, quandoquidem illa etiā in Odyſſea circa Vlyxis expoſitionem rationis expertia ſunt: quæ quidem nullo pacto toleranda apparerent, ſi hæc eadem non bonus aliquis poëta confinxiſſet. nunc uero diuerſis bonis abſurdum illuſtrans, ſuaue ipſum poëta reddit. Cæterū in dictione, ocioſis in partibus maxime elaborandum: ſecus aūt in his, quæ moribus, quæq́; ſententia polleant. quandoquidem ipſa ualde luminoſa dictio, tum mores, tum ſententiā, quæ quidem per ſe ſatis conſpicua ſunt, obumbrare ſolet. Cæterum dubitationes, ac ſolutiones, ex quot uidelicet, quibus'ue generibus conſtent, ita conſiderantibus manifeſtæ fient. Etenim cū imitator poëta ſit, ſicuti quoq; pictor, uel alius imaginum deſignator, eorum ſemper unum aliquod, quæ tria numero ſunt, imitetur neceſſe eſt: qualia uidelicet fuerūt, ſiue ſunt, uel qualia dicuntur, uidentur'ue, uel qualia eſſe oportet. hæc autem dictione tum per linguas, tum per translationes enunciantur. Multæ enim dictionis ipſius affectiones ſunt, quas poëtis indulgens. Ad hæc non eadem eſt rectitudo ciuilis facultatis, quæ poëticæ: ſed nec alterius ullius ar-

lius artis, præter q̃ poëticæ. Huius uero peccatũ omnino duplex eſt, alterum per ſe, alterum per accidens. itaq; quod ad imitandum non imitabile ſibi propoſuerit, per ſe huius peccatũ erit: proponere uero non rectè, per accidens. Quemadmodum utrunq; dextrum latus equũ promouentem, aut ſecundum unamquanq; artem peccatum. uerbi gratia: ſecundum medicinã, aliam'ue quamlibet artem: aut etiam, ſi quæ fieri nequeunt, confinguntur. Qualiacunq; igitur hæc fuerint, minime quidem per ſe huius peccata dicimus. quo ſit, ut obiectiones in quæſtionibus, ſi quis ad hæc reſpexerit, ſoluturus ſit.

Ac primũ quidem, tametſi peccemus ſemper in his, quæ ſecundum artem ſunt, ſi quæ fieri nequeunt, confingamus: rectè tum id factum ſe habebit, ſi propterea eiuſdem finem aſſecuti fuerimus. dictus eſt enim eius finis: uerbi cauſa, ſi hoc pacto, uel id magis ſtupendũ fuerit, uel aliqua ipſius pars huiuſmodi reddatur. Exemplum *ſit, illa in Hectorem perſecutio. ſi ergo finem magis, minus'ue aſſequi contigerit, peccatum uero in his, quæ circa artẽ ſunt, fuerit: nequaquã ſatis rectè id fiet. quippe ſi fieri poteſt, nullo pacto peccandũ eſt. Præterea uel eſt in his peccatum, quæ ſecundum artem ſunt, uel quæ ſecundum aliquod accidens. leuius enim fuerit, ſi ceruã cornua non habere ignorauerit, quàm ſi non bona imitatione deſcripſerit. Ad hæc, ſi quis ex parum ueris arguatur, at certè qualia eſſe decet, ſolutio ſit: id quod So-*

phocles dixit,ſe quidē homines, quales eſſe oporteret, effingere: Euripides autē, quales eſſent. Quòd,ſi neutro ſoluendum ſit modo,at certè ita eſſe dicūtur:reſpondendum erit, uelut in ijs, quæ ad ipſos pertinent deos. fortaſſe enim ſic dicere: neq; meliorem in modum,neq; ſecundum ueritatē fuerit.ſed tamen ita contigit, ut Xenophanes ait,ferunt hæc, quanquam non meliorem fortaſſe in modum, nihilominus ita ſe habere: uelut illud,
» *quod de armis perhibetur. Rectè quàm ſolo præfixæ haſtæ. Sic enim eo tempore moris erat, ut nunc etiam apud Illyrios. An uero rectè, uel non rectè à quoquā ſiue dicatur, ſiue fiat, ſi quis inquirere uelit,non modo idipſum factum,dictum'ue conſiderare debet, utrū laudabile an prauum ſit: uerumetiam ad agentem, dicentem'ue reſpicere,ad quem uidelicet,uel quando,uel cui, uel gratia cuius.uerbi cauſa:boni maioris gratia ut fiat: mali maioris, ne fiat Sunt etiam aliqua,quæ ſi ad dictionem ipſam reſpexeris, licet ſoluere. uerbi gratia:*
» *lingua, ut Principio ſanè* οὐρῆας. *nam ea uox* οὐρῆαν *forte non mulos, ſed cuſtodes ſignificat. ac de Dolone: Turpis erat ſpecie: non, quòd eſſet corpore malè compacto, uerum turpi facie. nam uocabulum* εὐειδὴς *pulchra facie aliquid Cretenſes uocant: & illud* ζωρότερον *propinabat. haud enim* ζωρότερον *eo in loco pro mero, quo ebrioſi gaudent, ſed pro frequenter accipitur. Per*
» *translationem inſuper: ut, Iamq; Deos alios pernox,*

homineſq;

hominesq́; tenebat Inſignes *galea ſomnus. tum illud quoque:* Si quando Troiæ *ad campos ſua lumina uertant: ut etiam tibiarum fiſtularumq́; uocem, ſanè pro multis, omnes per translationem dicimus.* Omne *enim aliquod multum eſt.* & *οἴη δ' ἄμμορος, id eſt, ſola expers, ſimiliter per translationem. illud enim quod notißimum eſt, unicũ & ſolum dicimus.* Soluimus *prætera ratione accentus, ut* Hippias Thaſius *illud,* Δίδομεν δ' οἱ, *id eſt,* Nos *uero damus.* οἱ *enim articulus eſt: cui ſi circumflexum addideris accentum, pronomen ſibi ſignificat. quin & illud quoque,* οὗ καταπύθεται ὄμβρῳ, *id eſt, himbre minus marcet.* οὐ *enim, quæ negatiua particula eſt, ſi circunflexum cum aſpiratione ſumpſerit, aliud ſonat per diuiſionẽ quoq;, quemadmodum apud* Empedoclem: *Nata ſed hæc ſubito mortali corpore uidi,* Ante *immortali quàm animantia ſcligerentur. item per* Amphibologiam: Plurima *præterijt nox. Illud enim* πλέον *amphibologicum eſt. per conſuetudinem quoque dictionis, ut illud* κεκραμένον, *id eſt, mixtum: quod ad uinum pertinere receptum eſt.* Vnde *& illud,* Ocrea, *quæ fuerat ſtanno confecta recenti. &* χαλκέα, *quæ uox alioqui fabros ærarios ſignificans, pro ferrarijs ſumitur.* Iuxta *quod etiam* Ganymedes *à uino miniſter* Iouis *appellatur, cum tamen* Dij *ipſi uinum non bibant; id quod per translationem dici neutiquam poteſt.* Quando *autem in nomine contra-*

rietas

rietas ineſſe ſignificationis uidetur, conſiderandum ſanè, quotuplex eſt eius circa id, de quo agitur, ſignificatio. quemadmodũ: Huic ſpicula ferrea cũ prohibebat. Etenim eo in loco ἴσχεν, quod alioqui inhærebat ſignificat, pro prohibebat accipitur. Quotuplex uero illud, expenditur hoc fermè pacto: maxime uero, ſi quis contraria, è regione diſpoſita ſuſcipiat: ſiue, ut inquit Glauco. Quoniam ſine ratione aliqua præſumũt, ipſi quidem ueluti iam iam pronunciaturi ratiocinantur: quaſiq; pro arbitrio locuti, tametſi eorum opinioni contrarium inſit, redarguunt. quo in genere ſunt illa, quæ de Icario perhibentur. Siquidem Laconem hunc extitiſſe exiſtimant: ideoq; ſequi abſurdũ, euntem quidem Lacedæmona Telemachum in eum minime incidiſſe: cum tamen id fortaſſe ſe habeat. quemadmodum Cephalenſes dicunt, qui quidem duxiſſe apud ſe uxorem Vlyxem dictitant: Icadiumq; eſſe, non Icarium. hoc autem in genere peccatum eſt, ueriſimilis dubitatio. In ſumma, quod fieri nequit, uel ad ipſam Poëſim, uel ad meliorem eius modum, ſiue etiam ad famam referendum eſt. Quantũ uero ad Poëſim attinet, credibile potius, licet fieri non queat, eligendũ eſt, quàm incredibile, licet queat. huiuſmodi autem ſint, cuiuſmodi pinxit Zeuxis: potiuſq; in melius declinẽt. Exemplar enim ipſum ſuperare oportet: et ad illa, quæ præter rationem dicunt eſſe, ſic reſpondendum: tum quòd aliquando ſine ratione nõ ſunt.

uериſimile

uериſimile enim fieri aliqua præter id, quod ueriſimile eſt. Cæterum ita dicta cõtraria ſic exploranda, quemadmodum in ſermonibus elenchi, ſi idem, & ad idem, & eodem modo: ſicuti dicentem ipſum, aut ad ea quæ ipſe dicit, aut quæ prudẽs aliquis ſupponeret. rectè enim id increpatur, quod ſiue rationis eſt expers, ſiue probitatis: cum uidelicet nulla neceßitate cogente, præter rationem aliquo quis utatur: ſicut Euripides Aegiſthi *nequitia, & in* Oreſte Menelai. *Tales itaq; obiectiones ex quinque generibus proueniunt.* Etenim *uel ſicut illa quæ fieri nequeunt, uel quæ rationis expertia, uel quæ lædentia, uel quæ contraria, uel quæ præter artis rectã normam exiſtunt. ſolutiones autem ex dictis iam enumeratis conſiderandæ ſunt omnino duodecim.* Vtrũ *uero melior epopœica imitatio ſit, an tragica, dubitare aliquis poterit.* Etenim *ſi illa melior, quæ minus inuidioſa, huiuſmodi ſanè eſt, quæ ad meliores fit ſpectatores.* Manifeſtum *quidem, quod illa quæ cuncta imitari uult, magis inuidioſa eſt: ut quæ parũ ſentiẽtes, niſi multo motu moueantur, excitare debeat.* Id *quod inepti tibicines efficere ſolent: qui, cum diſcũ imitari oporteat, ſeipſos in gyrũ agunt: Scyllamq; dum modulant, chori principem trahunt.* Itaq; Tragœdia *talis eſt: unde priores illi iuniores ſe pro hiſtrionibus habebant* Siquidem Myniſcus *uelut in eo nimium* Callippidem, *ſimiam appellabat: taliſq; propemodum de* Pindaro *opinio erat.*

Vt autem

Vt autem hi ad illos ſe habent, ita quoque integra ars ad Epopœiam. Hanc igitur ſicuti præſtantiorũ ſpectatorum eſſe dicunt, hiſtrionica arte minime indigentiũ: ita ignarorum Tragœdiam, quæ quoniam inuidioſa, ideo deterior eſſe apparet. Primum igitur huiuſmodi accuſatio non poëticæ, ſed hiſtrionicæ eſt (nam & indiciorum, opificio tum qui hexametros recitat, quod Soſiſtratus faciebat, utitur: tum qui hos concinit, quod Mnaſitheus Opuntius. Deinde nõ omnes motus ſunt improbandi, ſicuti nec ſaltationes: ſed impetorum tantum, quibus & ipſe tunc arguebatur Callippides, & nunc etiã aliqui: perinde ac minime liberales fœminas imitentur. Ad hæc Tragœdia ſine motu, quemadmodum & Epopœia conficitur, ut quæ ex lectione quoq;, qualis omnino ſit, manifeſtò apparet. Itaq; ſi in cæteris eſt præſtantior: illud ſibi quaſi minus neceſſariũ eſſe planè dicimus. Omnibus inſuper quæcunq; Epopœia continet, abunde pollet. nam & numeris utitur & quæ nõ modica pars habenda eſt, muſica quoq;, & apparatu. Ex quibus ſanè uoluptates ipſæ, manifeſtiſſime percipiuntur: nec non in agnitione, cæteriſq; actionibus euidentiſſima eſt, & ambitu minori poëticæ imitationis finem aſſequitur (id enim uberiorem uoluptatẽ præbet, quòd quæ per longum temporis periodum ſparſa habentur, breuiori collecta gyro perſtringit. exempli gratia: Si quis Sophocleũ Oedipodem tot in carmina, quot

Ilias

Ilias continet, diſtribuerit. Ad hæc Epopœicã imitationem, qualiſcunq; fuerit, non unam omnino eſſe argumento ſit, quòd ex hac, qualicunque fuerit, Tragœdiæ ſemper plures exeunt. quare ſi unam iſti fabulam compoſuerint, neceſſe eſt eã uel breuem nimis, inſtarq; muris caudæ apparere, uel ſi ad iuſtæ menſuræ longitudinem produxerint, quaſi uinũ dilutiſsimum. quòd ſi plures, uerbi gratia, ſi ex pluribus actionibus commixtam, profectò non unam: qualem Iliadem & Odyſſeam, plures quidem huiuſmodi continentes partes, quæ alioqui per ſe ipſas etiam magnitudinẽ habent: tametſi huiuſmodi poëmata tum optime quantum fieri poteſt conſtituta ſint, tum etiam quàm maxime unius actionis imitatio. Si igitur Tragœdia non modo in his omnibus præcellit, ſed artis quoque opificio (quippe non quamlibet uoluptatem, uerũ quam diximus, præſtare debet) ſanè liquet meliorem hanc eſſe, multò quidem perfectis Epopœia finem aſſequentem. De Tragœdia igitur, & Epopœia, deq; earum generibus, atque partibus, quot etiam quibusq; differunt, de cauſis inſuper, cur hæ meritò probentur, reprobentur'ue, tũ de obiectionibus, ac ſolutionibus, ſatis hactenus à nobis hæc dicta ſint.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡῚ ΠΟΙΗΤΙΚῆΣ.

ΠΕΡῚ ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἥν τινα δύναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους, εἰ μέλλοι καλῶς ἕξειν ἡ ποίησις, ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ποίων ἐστὶ μορίων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστι μεθόδου, λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν, πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Ἐποποιία δὴ καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἔτι δὲ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητική, καὶ τῆς αὐλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν οὖσαι μίμησις τὸ σύνολον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τρισίν. ἢ γὰρ τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι, ἢ τῷ ἕτερα, ἢ τῷ ἑτέρως, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὥσπερ γὰρ καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι πολλὰ μιμοῦνταί τινες ἀπεικάζοντες, οἱ μὲν διὰ τέχνης, οἱ δὲ διὰ συνηθείας, ἕτεροι δὲ διὰ τῆς φωνῆς, οὕτω κἀν ταῖς εἰρημέναις τέχναις, ἅπασαι μὲν ποιοῦνται τὴν μίμησιν ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ καὶ ἁρμονίᾳ. τούτοις δὲ χωρίς, ἢ μεμιγμένοις, οἷον, ἁρμονίᾳ μὲν καὶ ῥυθ-

μόνοις χρώμεναι, μόνον ἥ τε αὐλητικὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ, κἂν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνωσιν οὖσαι τοιαῦται τὴν δύναμιν, οἷον, ἡ τῶν συρίγγων. αὐτῷ δὲ τῷ ῥυθμῷ μιμοῦνται χωρὶς ἁρμονίας, οἱ τῶν ὀρχιστῶν. καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τῶν σχηματιζομένων ῥυθμῶν μιμοῦνται καὶ ἤθη καὶ πάθη καὶ πράξεις. ἡ δὲ ἐποποιία μόνον τοῖς λόγοις ψιλοῖς, ἢ τοῖς μέτροις. καὶ τούτοις εἴτε μιγνῦσα μετ᾽ ἀλλήλων, εἴθ᾽ ἑνί τινι γένει χρωμένη τῶν μέτρων τυγχάνουσα μέχρι τοῦ νῦν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν τοῦ Σώφρονος, καὶ Ξενάρχου μίμους, καὶ τοὺς σωκρατικοὺς λόγους. οὐδὲ εἴ τις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλεγείων, ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τοιούτων ποιοῖτο τὴν μίμησιν. πλὴν οἱ ἄνθρωποί γε συνάπτοντες τῷ μέτρῳ τὸ ποιεῖν, ἐλεγειοποιοὺς, τοὺς δὲ ἐποποιοὺς ὀνομάζουσιν, οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν ποιητὰς, ἀλλὰ κοινῇ κατὰ τὸ μέτρον προσαγορεύοντες. καὶ γὰρ ἂν ἰατρικὸν ἢ μουσικόν τι διὰ τῶν μέτρων ἐκφέρουσιν, οὕτω καλεῖν εἰώθασιν. οὐδὲν δὲ κοινόν ἐστιν Ὁμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, πλὴν τὸ μέτρον. διὸ τὸν μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν, τὸν δὲ φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν. ὁμοίως δὲ, κἂν εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων, ποιοῖτο τὴν μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων ἐποίησεν ἱπποκένταυρον,

κένταυρον, μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον. περὶ μὲν οὖν τούτων διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον. εἰσὶ δέ τινες οἳ πᾶσι χρῶνται τοῖς εἰρημένοις, λέγω δὲ, οἷον ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ μέτρῳ, ὥσπερ ἥ τε τῶν διθυραμβικῶν ποίησις, καὶ ἡ τῶν νόμων, καὶ ἥτε τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία. διαφέρουσι δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἅμα πᾶσιν, αἱ δὲ κατὰ μέρος. ταύτας μὲν οὖν λέγω τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν. ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους ἢ σπουδαίους ἢ φαύλους εἶναι. τὰ γὰρ ἤθη σχεδὸν ἀεὶ τούτοις ἀκολουθεῖ μόνοις. κακίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες. ἢ τοι βελτίονας, ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ὥσπερ οἱ γραφεῖς, Πολύγνωτος μὲν κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζε. δῆλον δὲ, ὅτι καὶ τῶν λεχθεισῶν ἑκάστη μιμήσεων ἕξει ταύτας τὰς διαφοράς. καὶ ἔσται ἑτέρα τῷ ἕτερα μιμεῖσθαι τοῦτον τὸν τρόπον. καὶ γὰρ ἐν ὀρχήσει καὶ αὐλήσει καὶ κιθαρίσει ἔστι γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας. καὶ περὶ τοὺς λόγους δὲ, καὶ τὴν ψιλομετρίαν. οἷον, Ὅμηρος μὲν βελτίους, Κλεωφῶν δὲ ὁμοίους,

Ἡγήμων δὲ ὁ θάσιος, ὁ τὰς παρῳδίας ποιήσας πρῶτος, καὶ Νικόχαρις ὁ τὴν δηλιάδα, χείρους. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς διθυράμβους, καὶ τοὺς νόμους. ὡς πέργας, καὶ κύκλωπας, Τιμόθεος καὶ Φιλόξενος μιμήσαιτο ἄν. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ καὶ ἡ τραγῳδία, πρὸς τὴν κωμῳδίαν διέστηκεν. ἡ μὲν γὰρ χείρους, ἡ δὲ βελτίους μιμεῖσθαι βούλεται τῶν νῦν. ἔτι δὲ τούτων τρίτη διαφορά, τὸ, ὡς ἕκαστα τούτων μιμήσαιτο ἄν τις. καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαί ἐστιν, ὅτε μὲν ἀπαγγέλλοντα ἢ ἕτερόν τι γιγνόμενον, ὥσπερ Ὅμηρος ποιεῖ, ἢ ὡς τὸν αὐτὸν καὶ μὴ μεταβάλλοντα, ἢ πάντας ὡς πράττοντας καὶ ἐνεργοῦντας τοὺς μιμουμένους. ἐν τρισὶ δὲ ταύταις διαφοραῖς ἡ μίμησίς ἐστιν, ὡς εἴπομεν κατ' ἀρχάς. ἐν οἷς τε καὶ ἃ, καὶ ὥς. ὥς τε τῇ μὲν ὁ αὐτὸς ἂν εἴη μιμητὴς Ὁμήρῳ Σοφοκλῆς. μιμοῦνται γὰρ ἄμφω σπουδαίους, τῇ δὲ Ἀριστοφάνει, πράττοντας γὰρ μιμοῦνται καὶ δρῶντας ἄμφω. ὅθεν καὶ δράματα καλεῖσθαί τινες αὐτά φασιν, ὅτι μιμοῦνται δρῶντας. διὸ καὶ ἀντιποιοῦνται τῆς τε τραγῳδίας, καὶ τῆς κωμῳδίας οἱ δωριεῖς. τῆς μὲν κωμῳδίας, οἱ μεγαρεῖς, οἵ τε ἐνταῦθα, ὡς ἐπὶ τῆς αὐτοῖς παρ' αὐτοῖς δημοκρατίας γενομένης, καὶ οἱ ἐκ σικελίας.

λίας. ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Ἐπίχαρμος ὁ ποιητὴς, πολλῷ πρότερος ὢν Χωνίδου καὶ Μάγνητος. καὶ τῆς τραγῳδίας ἔνιοι, τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ποιούμενοι τὰ ὀνόματα σημεῖον. οὗτοι μὲν γὰρ κώμας τὰς περιοικίδας καλεῖν φασιν. ἀθηναῖοι δὲ δήμους· ὡς κωμῳδοὺς, οὐκ ἀπὸ τοῦ κωμάζειν λεχθέντας, ἀλλὰ τῇ κατὰ κώμας πλάνῃ ἀτιμαζομένους ἐκ τοῦ ἄστεως. καὶ τὸ ποιεῖν αὐτοὶ μὲν δρᾶν, ἀθηναίους δὲ πράττειν προσαγορεύειν. περὶ μὲν οὖν τῶν διαφορῶν καὶ πόσαι καὶ τίνες τῆς μιμήσεως, εἰρήσθω ταῦτα. ἐοίκασι δὲ γεννῆσαι μὲν ὅλως τὴν ποιητικὴν, αἰτίαι δύο τινὲς, καὶ αὗται φυσικαί. τό, τε γὰρ μιμεῖσθαι σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παίδων ἐστί. καὶ τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι μιμητικώτατόν ἐστι. καὶ τὰς μαθήσεις ποιεῖται διὰ μιμήσεως, τὰς πρώτας, καὶ τὸ χαίρειν τοῖς μιμήμασι πάντας. σημεῖον δὲ τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἔργων. ἃ γὰρ αὐτὰ λυπηρῶς ὁρῶμεν, τούτων τὰς εἰκόνας τὰς μάλιστα ἠκριβωμένας, χαίρομεν θεωροῦντες. οἷον θηρίων τε μορφὰς τῶν ἀγριωτάτων, καὶ νεκρῶν. αἴτιον δὲ καὶ τούτου, ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον τοῖς φιλοσόφοις ἥδιστον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, ἀλλ᾽ ἐπὶ βραχὺ κοινωνοῦσιν αὐτοῦ. διὰ γὰρ τοῦτο χαίρουσι τὰς εἰκόνας ὁρῶντες, ὅτι συμβαίνει θεω-

ροῦντας μανθάνειν καὶ συλλογίζεσθαι τί ἕκαστον, οἷον,
ὅτι οὗτος ἐκεῖνος. ἐπεὶ ἐὰν μὴ τύχῃ προεωρα-
κὼς, οὐχὶ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ διὰ
τὴν ἀπεργασίαν, ἢ τὴν χροιὰν, ἢ διὰ τοιαύ-
την τινὰ ἄλλην αἰτίαν. κατὰ φύσιν δὲ ὄντος ἡμῖν τοῦ
μιμεῖσθαι, καὶ τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ. τὰ γὰρ
μέτρα, ὅτι μόρια τῶν ῥυθμῶν ἐστι, φανερὸν ἐξ ἀρχῆς
οἱ πεφυκότες πρὸς αὐτὰ μάλιστα κατὰ μικρὸν
προάγοντες, ἐγέννησαν τὴν ποίησιν ἐκ τῶν αὐτο-
σχεδιασμάτων. διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἤθη
ἡ ποίησις. οἱ μὲν γὰρ σεμνότεροι τὰς καλὰς ἐμι-
μοῦντο πράξεις, καὶ τὰς τῶν τοιούτων. οἱ δὲ εὐτελέ-
στεροι, τὰς τῶν φαύλων πρῶτον ψόγους ποιοῦντες,
ὥσπερ ἕτεροι ὕμνους καὶ ἐγκώμια. τῶν μὲν οὖν πρὸ
Ὁμήρου οὐδενὸς ἔχομεν εἰπεῖν τοιοῦτον ποίημα.
εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς. ἀπὸ δὲ Ὁμήρου ἀρξαμέ-
νοις ἔστιν, οἷον, ἐκείνου ὁ Μαργίτης καὶ τὰ τοιαῦ-
τα. ἐν οἷς καὶ τὸ ἁρμόττον ἰαμβεῖον ἦλθε μέτρον.
διὸ καὶ ἰαμβεῖον καλεῖται νῦν, ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ
τούτῳ ἰάμβιζον ἀλλήλους. καὶ ἐγένοντο τῶν πα-
λαιῶν οἱ μὲν ἡρωϊκῶν, οἱ δὲ ἰάμβων ποιηταί. ὥσ-
περ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ὅμη-
ρος ἦν. μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις
δραματικὰς ἐποίησεν, οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳ-
δίας

δίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον, ἀλλὰ
τὸ γελοῖον δραματοποιήσας. ὁ γὰρ Μαργέτης
ἀνάλογον ἔχει, ὥσπερ ἰλιὰς καὶ ὀδύσσεια πρὸς
τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς
κωμῳδίας. οἱ δ᾽ ἐφ᾽ ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρ-
μῶντες κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, οἱ μὲν ἀντὶ τῶν
ἰάμβων, κωμῳδοποιοὶ ἐγένοντο. οἱ δὲ ἀντὶ τῶν
ἐπῶν, τραγῳδοδιδάσκαλοι, διὰ τὸ μείζω καὶ ἐντι-
μότερα τὰ σχήματα εἶναι ταῦτα ἐκείνων. τὸ μὲν
οὖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἄρα ἔχει ἤδη ἡ τραγῳδία τοῖς
εἴδεσιν ἱκανῶς, ἢ οὔ. αὐτό τε καθ᾽ αὑτὸ κρινόμε-
νον, καὶ πρὸς τὰ θέατρα ἄλλος λόγος. γενομένης
οὖν ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτοσχεδιαστικῆς, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ κω-
μῳδία. καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐξαρχόντων τὸν διθύραμ-
βον. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν τὰ φαλλικὰ, ἃ ἔτι καὶ νῦν ἐν πολ-
λαῖς τῶν πόλεων διαμένει νομιζόμενα, κατὰ μικρὸν
ηὐξήθη προαγόντων, ὅσον ἐγίγνετο φανερὸν αὐ-
τῆς. καὶ πολλὰς μεταβολὰς μεταβαλοῦσα ἡ τραγῳ-
δία ἐπαύσατο, ἐπεὶ ἔσχε τὴν ἑαυτῆς φύσιν. καὶ τό
τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο, πρῶτος
Αἰσχύλος ἤγαγε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν
λόγον πρωταγωνιστεῖν παρεσκεύασε. τρεῖς δὲ, καὶ
σκηνογραφίαν Σοφοκλῆς. ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μι-
κρῶν μύθων καὶ λέξεως γελοίας, διὰ τὸ ἐκ σα-

τυρικοῦ μεταβαλεῖν ὀψὲ ἀπεσεμνύνθη, τό, τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἰαμβεῖον ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο, διὰ τὸ σατυρικὴν καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν. λέξεως δὲ γενομένης, αὐτὴ ἡ φύσις τὸ οἰκεῖον μέτρον εὗρε. μάλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρων τὸ ἰαμβεῖόν ἐστι. σημεῖον δὲ τούτου. πλεῖστα γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους, ἑξάμετρα δὲ ὀλιγάκις, καὶ ἐκβαίνοντες τῆς λεκτικῆς ἁρμονίας. ἔτι δὲ ἐπεισοδίων πλήθη, καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἕκαστα κοσμηθῆναι λέγεται. περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτα ἔσω ἡμῖν εἰρημένα. πολὺ γὰρ ἂν ἴσως ἔργον εἴη, διεξιέναι καθέκαστον. ἡ δὲ κωμῳδία ἐστὶν, ὥσπερ εἴπομεν, μίμησις φαυλοτέρων μὲν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν, ἀλλὰ τοῦ αἰσχροῦ τὸ γελοῖον μόριον. τὸ γὰρ γελοῖόν ἐστιν ἁμάρτημά τι, καὶ αἶσχος ἀνώδυνον, καὶ οὐ φθαρτικόν. οἷον, εὐθὺς τὸ γελοῖον πρόσωπον, αἰσχρόν τι καὶ διεστραμμένον ἄνευ ὀδύνης. αἱ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας μεταβάσεις, καὶ δι᾽ ὧν ἐγένοντο, οὐ λελήθασιν. ἡ δὲ κωμῳδία, διὰ τὸ μὴ σπουδάζεσθαι, ἐξ ἀρχῆς ἔλαθεν. καὶ γὰρ χορὸν κωμῳδῶν ὀψέ ποτε ὁ ἄρχων ἔδωκεν. ἀλλ᾽ ἐθελονταὶ ἦσαν. ἤδη δὲ σχήματά τινα αὐτῆς ἐχούσης, οἱ λεγόμενοι αὐτῆς ποιηταὶ

μνημονεύονται. τίς δὲ πρόσωπα ἀπέδωκεν, ἢ
προλόγους, ἢ πλήθη ὑποκριτῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα,
ἠγνόηται. τὸ δὲ μύθους ποιεῖν, Ἐπίχαρμος καὶ Φόρ-
μις ἦρξαν. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθε.
τῶν δὲ ἀθήνησιν Κράτης πρῶτος ἦρξεν, ἀφέμενος
τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους ἢ μύθους.
ἡ μὲν οὖν ἐποποιΐα τῇ τραγῳδίᾳ, μέχρι μόνου μέ-
τρου μετὰ λόγου μίμησις εἶναι σπουδαίων ἠκολού-
θησεν. τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλοῦν ἔχειν, καὶ ἀπαγγε-
λίαν εἶναι ταύτῃ διαφέρουσιν. ἔτι δὲ τῷ μήκει, ἡ μὲν
ὅτι μάλιστα πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου
εἶναι, ἢ μικρὸν ἐξαλλάττειν. ἡ δὲ ἐποποιΐα, ἀόρι-
στος τῷ χρόνῳ, καὶ τούτῳ διαφέρει. καίτοι τὸ πρῶτον
ὁμοίως ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοῦτο ἐποίουν, καὶ ἐν τοῖς
ἔπεσι. μέρη δὲ ἐστὶ τὰ μὲν ταυτά, τὰ δὲ ἴδια τῆς τρα-
γῳδίας. διόπερ ὅστις περὶ τραγῳδίας οἶδε σπου-
δαίας καὶ φαύλης, οἶδε καὶ περὶ ἐπῶν. ἃ μὲν γὰρ ἐπο-
ποιΐα ἔχει, ὑπάρχει τῇ τραγῳδίᾳ. ἃ δὲ αὐτῇ, οὐ
πάντα ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ. περὶ μὲν οὖν τῆς ἑξαμέτρου
μιμητικῆς, καὶ περὶ κωμῳδίας, ὕστερον ἐροῦμεν. πε-
ρὶ δὲ τραγῳδίας λέγομεν, ἀπολαβόντες αὐτῆς ἐκ
τῶν εἰρημένων τὸν γινόμενον ὅρον τῆς οὐσίας. ἔστιν
οὖν τραγῳδία, μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ
τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χω-

ρὶς ἑκάστου τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις δρώντων. καὶ οὐ δι' ἐπαγγελίας, ἀλλὰ δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων μαθημάτων κάθαρσιν. λέγω δὲ ἡδυσμένον μὲν λόγον, τὸν ἔχοντα ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν καὶ μέλος. τὸ δὲ χωρὶς τῶν εἰδῶν, τὸ διὰ μέτρων ἔνια μόνον περαίνεσθαι, καὶ πάλιν ἕτερα διὰ μέλους. ἐπεὶ δὲ πράττοντες ποιοῦνται τὴν μίμησιν, πρῶτον μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη τι μόριον τραγῳδίας, ὁ τῆς ὄψεως κόσμος, εἶτα μελοποιΐα καὶ λέξις. ἐν τούτοις γὰρ ποιοῦνται τὴν μίμησιν. λέγω δὲ λέξιν μὲν, αὐτὴν τὴν τῶν μέτρων σύνθεσιν. μελοποιΐαν δὲ, ὃ τὴν δύναμιν φανερὰν ἔχει πᾶσαν. ἐπεὶ δὲ πράξεώς ἐστι μίμησις, πράττεται δὲ ὑπό τινων πραττόντων, οὓς ἀνάγκη ποιούς τινας εἶναι κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν. διὰ γὰρ τούτων καὶ τὰς πράξεις εἶναι φαμὲν, ποιάς τινας πέφυκεν αἴτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοιαν καὶ ἦθος. καὶ κατὰ ταύτας καὶ τυγχάνουσι καὶ ἀποτυγχάνουσι πάντες. ἔστι δὲ τῆς μὲν πράξεως ὁ μῦθος μίμησις. λέγω γὰρ μῦθον τοῦτον, τὴν σύνθεσιν τῶν πραγμάτων. τὰ δὲ ἤθη καθ' ὃ ποιούς τινας εἶναι φαμὲν τοὺς πράττοντας. διάνοιαν δὲ, ἐν ὅσοις λέγοντες ἀποδεικνύουσί τι, ἢ καὶ ἀποφαίνονται γνώμην. ἀνάγκη οὖν πάσης τραγῳδίας μέρη εἶναι ἕξ, καθ' ἃ ποιά

τις

τις ἐστὶν ἡ τραγῳδία. ταῦτα δ' ἐστὶ, μῦθος, ἤθη,
καὶ λέξις, καὶ διάνοια, καὶ ὄψις, καὶ μελοποιΐα. οἷς
μὲν γὰρ μιμοῦνται, δύο μέρη ἐστίν. ὡς δὲ μιμοῦνται, ἕν.
ἃ δὲ μιμοῦνται, τρία. καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν. τού-
τοις μὲν οὖν οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, ὡς εἰπεῖν, κέχρην-
ται τοῖς εἴδεσι. καὶ γὰρ ὄψις ἔχει πᾶν καὶ ἦθος,
καὶ μῦθον, καὶ λέξιν, καὶ μέλος, καὶ διάνοιαν ὡσαύ-
τως. μέγιστον δὲ τούτων ἐστὶν ἡ τῶν πραγμάτων σύ-
στασις. ἡ γὰρ τραγῳδία μίμησίς ἐστιν, οὐκ ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ πράξεων, καὶ βίου, καὶ εὐδαιμονίας καὶ
κακοδαιμονίας. καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ἐν πράξει
ἐστί. καὶ τὸ τέλος πρᾶξίς τίς ἐστιν, οὐ ποιότης. εἰσὶ
δὲ κατὰ μὲν τὰ ἤθη, ποιοί τινες, κατὰ δὲ τὰς πράξεις
εὐδαίμονες, ἢ τοὐναντίον. οὔκουν ὅπως τὰ ἤθη
μιμήσωνται πράττουσιν, ἀλλὰ τὰ ἤθη συμπερι-
λαμβάνουσιν διὰ τὰς πράξεις. ὥστε τὰ πράγμα-
τα καὶ ὁ μῦθος, τέλος τῆς τραγῳδίας. τὸ δὲ τέ-
λος, μέγιστον ἁπάντων ἐστίν. ἄνευ μὲν γὰρ πρά-
ξεως οὐκ ἂν γένοιτο τραγῳδία, ἄνευ δὲ ἠθῶν γέ-
νοιτ' ἄν. αἱ γὰρ τῶν νέων τῶν πλείστων, ἀήθεις τρα-
γῳδίαι εἰσί, καὶ ὅλως ποιηταὶ πολλοὶ τοιοῦτοι.
οἷον καὶ τῶν γραφέων Ζεῦξις πρὸς Πολύγνωτον
πέπονθεν. ὁ μὲν γὰρ Πολύγνωτος ἀγαθὸς ἠθο-
γράφος, ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. ἔτι

ἐὰν

Vt autem hi ad illos ſe habent, ita quoque integra ars ad Epopœiam. *Hanc igitur ſicuti præſtantiorũ ſpectatorum eſſe dicunt, hiſtrionica arte minime indigentiũ: ita ignarorum* Tragœdiam, *quæ quoniam inuidioſa, ideo deterior eſſe apparet. Primum igitur huiuſmodi accuſatio non poëticæ, ſed hiſtrionicæ eſt (nam & indiciorum, opificio tum qui hexametros recitat, quod Soſiſtratus faciebat, utitur: tum qui hos concinit, quod Mnaſitheus* Opuntius. *Deinde nõ omnes motus ſunt improbandi, ſicuti nec ſaltationes: ſed impetorum tantum, quibus & ipſe tunc arguebatur* Callippides, *& nunc etiã aliqui: perinde ac minime liberales fœminas imitentur. Ad hæc* Tragœdia *ſine motu, quemadmodum &* Epopœia *conficitur, ut quæ ex lectione quoq;, qualis omnino ſit, manifeſtò apparet.* Itaq; *ſi in cæteris eſt præſtantior: illud ſibi quaſi minus neceſſariũ eſſe planè dicimus. Omnibus inſuper quæcunq;* Epopœia *continet, abunde pollet. nam & numeris utitur & quæ nõ modica pars habenda eſt, muſica quoq;, & apparatu.* Ex *quibus ſanè uoluptates ipſæ, manifeſtiſſime percipiuntur: nec non in agnitione, cæteriſq́; actionibus euidentiſſima eſt, & ambitu minori poëticæ imitationis finem aſſequitur (id enim uberiorem uoluptatẽ præbet, quòd quæ per longum temporis periodum ſparſa habentur, breuiori collecta gyro perſtringit. exempli gratia: Si quis Sophocleũ* Oedipodem *tot in carmina, quot*

Ilias

Ilias continet, diſtribuerit. Ad hæc Epopœicã imitationem, qualiſcunq; fuerit, non unam omnino eſſe argumento ſit, quòd ex hac, qualicunque fuerit, Tragœdiæ ſemper plures exeunt. quare ſi unam iſti fabulam compoſuerint, neceſſe eſt eã uel breuem nimis, inſtarq; muris caudæ apparere, uel ſi ad iuſtæ menſuræ longitudinem produxerint, quaſi uinũ dilutiſſimum. quòd ſi plures, uerbi gratia, ſi ex pluribus actionibus commixtam, profecto non unam: qualem Iliadem & Odyſſeam, plures quidem huiuſmodi continentes partes, quæ alioqui per ſe ipſas etiam magnitudinẽ habent: tametſi huiuſmodi poëmata tum optime quantum fieri poteſt conſtituta ſint, tum etiam quàm maxime unius actionis imitatio. Si igitur Tragœdia non modo in his omnibus præcellit, ſed artis quoque opificio (quippe non quamlibet uoluptatem, uerũ quam diximus, præſtare debet) ſanè liquet meliorem hanc eſſe, multò quidem perfectis Epopœia finem aſſequentem. De Tragœdia igitur, & Epopœia, deq; earum generibus, atque partibus, quot etiam quibusq; differunt, de cauſis inſuper, cur hæ meritò probentur, reprobenturúe, tũ de obiectionibus, ac ſolutionibus, ſatis hactenus à nobis hæc dicta ſint.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΕΡῚ ΠΟΙΗΤΙΚΗ͂Σ.

ΠΕΡῚ ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἥν τινα δύναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους, εἰ μέλλοι καλῶς ἕξειν ἡ ποίησις, ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ποίων ἐστὶ μορίων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστι μεθόδου, λέγομεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν, πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Ἐποποιΐα δὴ καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἔτι δὲ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητικὴ, καὶ τῆς αὐλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν οὖσαι μιμήσεις τὸ σύνολον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τρισίν. ἢ γὰρ τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι, ἢ τῷ ἕτερα, ἢ τῷ ἑτέρως, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὥσπερ γὰρ καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι πολλὰ μιμοῦνταί τινες ἀπεικάζοντες, οἱ μὲν διὰ τέχνης, οἱ δὲ διὰ συνηθείας, ἕτεροι δὲ διὰ τῆς φωνῆς, οὕτω καὶ ἐν ταῖς εἰρημέναις τέχναις, ἅπασαι μὲν ποιοῦνται τὴν μίμησιν ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ καὶ ἁρμονίᾳ. τούτοις δὲ χωρὶς, ἢ μεμιγμένοις, οἷον, ἁρμονίᾳ μὲν καὶ ῥυθ-

μοῖς χρώμεναι, μόνον ἥτε αὐλητικὴ καὶ ἡ κιθαρι-
στική, κἂν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνωσιν οὖσαι τοι-
αῦται τὴν δύναμιν. οἷον, ἡ τῶν συρίγγων. αὐτῷ
δὲ τῷ ῥυθμῷ μιμοῦνται χωρὶς ἁρμονίας, οἱ τῶν
ὀρχιστῶν. καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τῶν σχηματιζομένων ῥυθ-
μῶν μιμοῦνται καὶ ἤθη καὶ πάθη καὶ πράξεις. ἡ δὲ
ἐποποιΐα μόνον τοῖς λόγοις ψιλοῖς, ἢ τοῖς μέ-
τροις. καὶ τούτοις εἴτε μιγνῦσα μετ' ἀλλήλων, εἴθ'
ἑνί τινι γένει χρωμένη τῶν μέτρων τυγχάνουσα μέ-
χρι τοῦ νῦν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν
τοῦ Σώφρονος, καὶ Ξενάρχου μίμους, καὶ τοὺς σωκρα-
τικοὺς λόγους. οὐδὲ εἴ τις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλε-
γείων, ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τοιούτων ποιοῖτο τὴν
μίμησιν. πλὴν οἱ ἄνθρωποί γε συνάπτοντες
τῷ μέτρῳ τὸ ποιεῖν, ἐλεγειοποιοὺς, τοὺς δὲ ἐπο-
ποιοὺς ὀνομάζουσιν, οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν ποιη-
τὰς, ἀλλὰ κοινῇ κατὰ τὸ μέτρον προσαγορεύον-
τες. καὶ γὰρ ἂν ἰατρικὸν ἢ μουσικόν τι διὰ τῶν μέ-
τρων ἐκφέρουσιν, οὕτω καλεῖν εἰώθασιν. οὐδὲν δὲ
κοινόν ἐστιν Ὁμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, πλὴν τὸ μέ-
τρον. διὸ τὸν μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν, τὸν
δὲ φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν. ὁμοίως δὲ, κἂν
εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων, ποιοῖτο τὴν
μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων ἐποίησεν ἱππο-
κένταυρον,

κένταυρον, μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον. περὶ μὲν οὖν τούτων διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον. εἰσὶ δέ τινες οἳ πᾶσι χρῶνται τοῖς εἰρημένοις, λέγω δὲ, οἷον ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ μέτρῳ, ὥσπερ ἥ τε τῶν διθυραμβικῶν ποίησις, καὶ ἡ τῶν νόμων, καὶ ἥ τε τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία. διαφέρουσιν δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἅμα πᾶσιν, αἱ δὲ κατὰ μέρος. ταύτας μὲν οὖν λέγω τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν. ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους ἢ σπουδαίους ἢ φαύλους εἶναι. τὰ γὰρ ἤθη σχεδὸν ἀεὶ τούτοις ἀκολουθεῖ μόνοις. κακίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες. ἤ τοι βελτίονας, ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ὥσπερ οἱ γραφεῖς, Πολύγνωτος μὲν κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζε. δῆλον δὲ, ὅτι καὶ τῶν λεχθεισῶν ἑκάστη μιμήσεων ἕξει ταύτας τὰς διαφοράς. καὶ ἔσται ἑτέρα τῷ ἕτερα μιμεῖσθαι τοῦτον τὸν τρόπον. καὶ γὰρ ἐν ὀρχήσει καὶ αὐλήσει καὶ κιθαρίσει ἔστι γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας. καὶ περὶ τοὺς λόγους δὲ, καὶ τὴν ψιλομετρίαν. οἷον, Ὅμηρος μὲν βελτίους, Κλεοφῶν δὲ ὁμοίους,

λίας. ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Ἐπίχαρμος ὁ ποιητὴς, πολλῷ
πρότερος ὢν Χωννίδου καὶ Μάγνητος. καὶ τῆς τρα-
γῳδίας ἔνιοι, τῶν ἐν πελοποννήσῳ ποιούμενοι
τὰ ὀνόματα σημεῖον. οὗτοι μὲν γὰρ κώμας τὰς
περιοικίδας καλεῖν φασιν. ἀθηναῖοι δὲ δήμους
ὡς κωμῳδοὺς, οὐκ ἀπὸ τοῦ κομμάζειν λεχθέντας,
ἀλλὰ τῇ κατὰ κώμας πλάνῃ ἀτιμαζομένους ἐκ τοῦ
ἄστεως. καὶ τὸ ποιεῖν αὐτοὶ μὲν δρᾶν, ἀθηναίους δὲ
πράττειν προσαγορεύειν. περὶ μὲν οὖν τῶν διαφο-
ρῶν καὶ πόσαι καὶ τίνες τῆς μιμήσεως, εἰρήσθω ταῦ-
τα. ἐοίκασι δὲ γεννῆσαι μὲν ὅλως τὴν ποιητικὴν, 3
αἰτίαι δύο τινὲς, καὶ αὗται φυσικαί. τό, τε γὰρ μι-
μεῖσθαι σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παίδων ἐστί.
καὶ τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι μιμητικώτα-
τόν ἐστι. καὶ τὰς μαθήσεις ποιεῖται διὰ μιμήσεως, τὰς
πρώτας, καὶ τὸ χαίρειν τοῖς μιμήμασι πάντας.
σημεῖον δὲ τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἔργων. ἃ
γὰρ αὐτὰ λυπηρῶς ὁρῶμεν, τούτων τὰς εἰκόνας
τὰς μάλιστα ἠκριβωμένας, χαίρομεν θεωροῦντες.
οἷον θηρίων τε μορφὰς τῶν ἀγριωτάτων, καὶ νε-
κρῶν. αἴτιον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον
τοῖς φιλοσόφοις ἥδιστον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοί-
ως, ἀλλ᾽ ἐπὶ βραχὺ κοινωνοῦσιν αὐτοῦ. διὰ γὰρ τοῦτο
χαίρουσι τὰς εἰκόνας ὁρῶντες, ὅτι συμβαίνει θεω-

ρῶντας μανθάνειν καὶ συλλογίζεσθαι τί ἕκαστον, οἷον, ὅτι οὗτος ἐκεῖνος. ἐπεὶ ἐὰν μὴ τύχῃ προεωρακώς, οὐχὶ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπεργασίαν, ἢ τὴν χροιάν, ἢ διὰ τοιαύτην τινὰ ἄλλην αἰτίαν. κατὰ φύσιν δὲ ὄντος ἡμῖν τοῦ μιμεῖσθαι, καὶ τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ. τὰ γὰρ μέτρα, ὅτι μόρια τῶν ῥυθμῶν ἐστι, φανερὸν ἐξ ἀρχῆς οἱ πεφυκότες πρὸς αὐτὰ μάλιστα κατὰ μικρὸν προάγοντες, ἐγέννησαν τὴν ποίησιν ἐκ τῶν αὐτοσχεδιασμάτων. διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἤθη ἡ ποίησις. οἱ μὲν γὰρ σεμνότεροι τὰς καλὰς ἐμιμοῦντο πράξεις, καὶ τὰς τῶν τοιούτων. οἱ δὲ εὐτελέστεροι, τὰς τῶν φαύλων πρῶτον ψόγους ποιοῦντες, ὥσπερ ἕτεροι ὕμνους καὶ ἐγκώμια. τῶν μὲν οὖν πρὸ Ὁμήρου οὐδενὸς ἔχομεν εἰπεῖν τοιοῦτον ποίημα. εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς. ἀπὸ δὲ Ὁμήρου ἀρξαμένοις ἔστιν, οἷον, ἐκείνου ὁ Μαργείτης καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐν οἷς καὶ τὸ ἁρμόττον ἰαμβεῖον ἦλθε μέτρον. διὸ καὶ ἰαμβεῖον καλεῖται νῦν, ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ ἰάμβιζον ἀλλήλους. καὶ ἐγένοντο τῶν παλαιῶν οἱ μὲν ἡρωϊκῶν, οἱ δὲ ἰάμβων ποιηταί. ὥσπερ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ὅμηρος ἦν. μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν. οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳ-

δίας

δίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον, ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας. ὁ γὰρ Μαργείτης ἀνάλογον ἔχει, ὥσπερ ἰλιὰς καὶ ὀδύσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας. οἱ δ' ἐφ' ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρμῶντες κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ἰάμβων, κωμῳδοποιοὶ ἐγένοντο. οἱ δὲ ἀντὶ τῶν ἐπῶν, τραγῳδοδιδάσκαλοι, διὰ τὸ μείζω καὶ ἐντιμότερα τὰ σχήματα εἶναι ταῦτα ἐκείνων. τὸ μὲν οὖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἄρα ἔχει ἤδη ἡ τραγῳδία τοῖς εἴδεσιν ἱκανῶς, ἢ οὔ. αὐτό τε καθ' αὑτὸ κρινόμενον, καὶ πρὸς τὰ θέατρα ἄλλος λόγος. γενομένης οὖν ἀπ' ἀρχῆς αὐτοσχεδιαστικῆς, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ κωμῳδία. καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐξαρχόντων τὸν διθύραμβον. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν τὰ φαλλικά, ἃ ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων διαμένει νομιζόμενα, κατὰ μικρὸν ηὐξήθη προαγόντων, ὅσον ἐγίγνετο φανερὸν αὐτῆς. καὶ πολλὰς μεταβολὰς μεταβαλοῦσα ἡ τραγῳδία ἐπαύσατο, ἐπεὶ ἔσχε τὴν ἑαυτῆς φύσιν. καὶ τό τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο, πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασε. τρεῖς δὲ, καὶ σκηνογραφίαν Σοφοκλῆς. ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μικρῶν μύθων καὶ λέξεως γελοίας, διὰ τὸ ἐκ σα-

τυρικοῦ μεταβαλεῖν ὀψὲ ἀπεσεμνώθη. τό, τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἰαμβεῖον ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο, διὰ τὸ σατυρικὴν καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν. λέξεως δὲ γενομένης, αὐτὴ ἡ φύσις τὸ οἰκεῖον μέτρον εὗρε. μάλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρων τὸ ἰαμβεῖόν ἐστι. σημεῖον δὲ τούτου. πλεῖστα γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους, ἑξάμετρα δὲ ὀλιγάκις, καὶ ἐκβαίνοντες τῆς λεκτικῆς ἁρμονίας. ἔτι δὲ ἐπεισοδίων πλήθη, καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἕκαστα κοσμηθῆναι λέγεται. περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτα ἔστω ἡμῖν εἰρημένα. πολὺ γὰρ ἂν ἴσως ἔργον εἴη, διεξιέναι καθέκαστον. ἡ δὲ κωμῳδία ἐστὶν, ὥσπερ εἴπομεν, μίμησις φαυλοτέρων μὲν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν, ἀλλὰ τοῦ αἰσχροῦ τὸ γελοῖον μόριον. τὸ γὰρ γελοῖόν ἐστιν ἁμάρτημά τι, καὶ αἶσχος ἀνώδυνον, καὶ οὐ φθαρτικόν. οἷον, εὐθὺς τὸ γελοῖον πρόσωπον, αἰσχρόν τι καὶ διεστραμμένον ἄνευ ὀδύνης. αἱ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας μεταβάσεις, καὶ δι' ὧν ἐγένοντο, οὐ λελήθασιν. ἡ δὲ κωμῳδία, διὰ τὸ μὴ σπουδάζεσθαι, ἐξ ἀρχῆς ἔλαθεν. καὶ γὰρ χορὸν κωμῳδῶν ὀψέ ποτε ὁ ἄρχων ἔδωκεν. ἀλλ' ἐθελονταὶ ἦσαν. ἤδη δὲ σχήματά τινα αὐτῆς ἐχούσης, οἱ λεγόμενοι αὐτῆς ποιηταὶ

μνη

μνημονεύονται. τίς δὲ πρόσωπα ἀπέδωκεν, ἢ
προλόγους, ἢ πλήθη ὑποκριτῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα,
ἠγνόηται. τὸ δὲ μύθους ποιεῖν, Ἐπίχαρμος καὶ Φόρ
μις ἦρξαν. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθε.
τῶν δὲ ἀθήνησιν Κράτης πρῶτος ἦρξεν, ἀφέμενος
τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους ἢ μύθους.
ἡ μὲν οὖν ἐποποιία τῇ τραγῳδίᾳ, μέχρι μόνου μέ-
τρου μετὰ λόγου μίμησις εἶναι σπουδαίων ἠκολού-
θησεν. τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλοῦν ἔχειν, καὶ ἀπαγγε-
λίαν εἶναι ταύτῃ διαφέρουσιν. ἔτι δὲ τῷ μήκει, ἡ μὲν
ὅτι μάλιστα πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου
εἶναι, ἢ μικρὸν ἐξαλλάττειν. ἡ δὲ ἐποποιία, ἀόρι-
στος τῷ χρόνῳ, καὶ τούτῳ διαφέρει. καίτοι τὸ πρῶτον
ὁμοίως ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοῦτο ἐποίουν, καὶ ἐν τοῖς
ἔπεσι. μέρη δ' ἐστὶ τὰ μὲν ταυτὰ, τὰ δ' ἴδια τῆς τρα
γῳδίας. διόπερ ὅστις περὶ τραγῳδίας οἶδε σπου-
δαίας καὶ φαύλης, οἶδε καὶ περὶ ἐπῶν. ἃ μὲν γὰρ ἐπο
ποιία ἔχει, ὑπάρχει τῇ τραγῳδίᾳ. ἃ δ' αὐτῇ, οὐ
πάντα ἐν τῇ ἐποποιίᾳ. περὶ μὲν οὖν τῆς ἑξαμέτρου
μιμητικῆς, καὶ περὶ κωμῳδίας, ὕστερον ἐροῦμεν. περὶ
δὲ τραγῳδίας λέγομεν, ἀπολαβόντες αὐτῆς ἐκ
τῶν εἰρημένων τὸν γινόμενον ὅρον τῆς οὐσίας. ἔστιν
οὖν τραγῳδία, μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ
τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χω

ρὶς ἑκάστου τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις δρώντων. καὶ οὐ δι' ἐπαγγελίας, ἀλλὰ δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων μαθημάτων κάθαρσιν. λέγω δὲ ἡδυσμένον μὲν λόγον, τὸν ἔχοντα ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν καὶ μέλος. τὸ δὲ χωρὶς τῶν εἰδῶν, τὸ διὰ μέτρων ἔνια μόνον περαίνεσθαι, καὶ πάλιν ἕτερα διὰ μέλους. ἐπεὶ δὲ πράττοντες ποιοῦνται τὴν μίμησιν, πρῶτον μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη τι μόριον τραγῳδίας, ὁ τῆς ὄψεως κόσμος, εἶτα μελοποιία καὶ λέξις. ἐν τούτοις γὰρ ποιοῦσι τὴν μίμησιν. λέγω δὲ λέξιν μὲν, αὐτὴν τὴν τῶν μέτρων σύνθεσιν. μελοποιίαν δὲ, ὃ τὴν δύναμιν φανερὰν ἔχει πᾶσαν. ἐπεὶ δὲ πράξεώς ἐστι μίμησις, πράττεται δὲ ὑπό τινων πραττόντων, οὓς ἀνάγκη ποιούς τινας εἶναι κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν. διὰ γὰρ τούτων καὶ τὰς πράξεις εἶναι φαμὲν, ποιάς τινας πέφυκεν αἴτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοιαν καὶ ἦθος. καὶ κατὰ ταύτας καὶ τυγχάνουσι καὶ ἀποτυγχάνουσι πάντες. ἔστι δὲ τῆς μὲν πράξεως ὁ μῦθος μίμησις. λέγω γὰρ μῦθον τοῦτον, τὴν σύνθεσιν τῶν πραγμάτων. τὰ δὲ ἤθη καθ' ὁποιούς τινας εἶναι φαμὲν τοὺς πράττοντας. διάνοιαν δὲ, ἐν ὅσοις λέγοντες ἀποδεικνύουσίν τι, ἢ καὶ ἀποφαίνονται γνώμην. ἀνάγκη οὖν πάσης τραγῳδίας μέρη εἶναι ἕξ, καθ' ἃ ποιά

τις

τις ἐστὶν ἡ τραγῳδία. ταῦτα δ' ἐστὶν, μῦθος, ἤθη, καὶ λέξις, καὶ διάνοια, καὶ ὄψις, καὶ μελοποιΐα. οἷς μὲν γὰρ μιμοῦνται, δύο μέρη ἐστίν. ὡς δὲ μιμοῦνται, ἕν. ἃ δὲ μιμοῦνται, τρία. καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν. τούτοις μὲν οὖν οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, ὡς εἰπεῖν, κέχρηνται τοῖς εἴδεσι. καὶ γὰρ ὄψις ἔχει πᾶν καὶ ἦθος, καὶ μῦθον, καὶ λέξιν, καὶ μέλος, καὶ διάνοιαν ὡσαύτως. μέγιστον δὲ τούτων ἐστὶν ἡ τῶν πραγμάτων σύστασις. ἡ γὰρ τραγῳδία μίμησίς ἐστιν, οὐκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ πράξεων, καὶ βίου, καὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας. καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ἐν πράξει ἐστί. καὶ τὸ τέλος πρᾶξίς τίς ἐστιν, οὐ ποιότης. εἰσὶ δὲ κατὰ μὲν τὰ ἤθη, ποιοί τινες, κατὰ δὲ τὰς πράξεις εὐδαίμονες, ἢ τοὐναντίον. οὔκουν ὅπως τὰ ἤθη μιμήσωνται πράττουσιν, ἀλλὰ τὰ ἤθη συμπεριλαμβάνουσιν διὰ τὰς πράξεις. ὥστε τὰ πράγματα καὶ ὁ μῦθος, τέλος τῆς τραγῳδίας. τὸ δὲ τέλος, μέγιστον ἁπάντων ἐστίν. ἄνευ μὲν γὰρ πράξεως οὐκ ἂν γένοιτο τραγῳδία, ἄνευ δὲ ἠθῶν γένοιτ' ἄν. αἱ γὰρ τῶν νέων τῶν πλείστων, ἀήθεις τραγῳδίαι εἰσί, καὶ ὅλως ποιηταὶ πολλοὶ τοιοῦτοι. οἷον καὶ τῶν γραφέων Ζεῦξις πρὸς Πολύγνωτον πέπονθεν. ὁ μὲν γὰρ Πολύγνωτος ἀγαθὸς ἠθογράφος, ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. ἔτι

ἐάν

ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς, καὶ λέξεις καὶ δια-
νοίας εὖ πεποιημένας, οὐ ποιήσει ὃ ἦν τῆς τρα-
γῳδίας ἔργον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέ-
ροις τούτοις κεχρημένη τραγῳδία. ἔχουσα δὲ μῦ-
θον καὶ σύστασιν πραγμάτων. πρὸς δὲ τούτοις
τὰ μέγιστα οἷς, ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τοῦ μύ-
θου μέρη ἐστὶν, αἵ τε περιπέτειαι καὶ ἀναγνωρί-
σεις. ἔτι σημεῖον, ὅτι καὶ οἱ ἐγχειροῦντες ποιεῖν, πρό-
τερον δύνανται τῇ λέξει καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀκρι-
βοῦν, ἢ τὰ πράγματα συνίστασθαι. οἷον καὶ οἱ
πρῶτοι ποιηταὶ σχεδὸν ἅπαντες. ἀρχὴ μὲν οὖν,
καὶ οἷον ψυχὴ, ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας. δεύτερον
δὲ, τὰ ἤθη. παραπλήσιον γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς γραφι-
κῆς. εἰ γάρ τις ἐναλείψειε τοῖς καλλίστοις φαρμά-
κοις χύδην, οὐκ ἂν ὁμοίως εὐφράνειεν, καὶ λευκο-
γραφήσας εἰκόνα. ἔστι τε μίμησις πράξεως, καὶ διὰ
ταύτην μάλιστα τῶν πραττόντων. τρίτον δὲ ἡ
διάνοια. τοῦτο δέ ἐστι τὸ λέγειν δύνασθαι τὰ ἐνόν-
τα καὶ τὰ ἁρμόττοντα, ὅπερ ἐπὶ τῶν λόγων τῆς
πολιτικῆς καὶ ῥητορικῆς ἔργον ἐστίν. οἱ μὲν γὰρ ἀρ-
χαῖοι πολιτικῶς ἐποίουν λέγοντας, οἱ δὲ νῦν ῥη-
τορικῶς. ἔστι δὲ ἦθος μὲν τὸ τοιοῦτον, ὃ δηλοῖ τὴν
προαίρεσιν ὁποία τις. ἐν οἷς οὐκ ἔστι δῆλον ἢ προ-
αιρεῖται ἢ φεύγει ὁ λέγων. διόπερ οὐκ ἔχουσιν
ἦθος

ἦθος ἐνίοι τῶν λόγων. διάνοια δὲ, ἐν οἷς ἀποδει-
κνύουσί τι ὡς ἔστιν, ἢ ὡς οὐκ ἔστιν, ἢ καθόλου τι
ἀποφαίνονται. τέταρτον δὲ τῶν μὲν λόγων, ἡ
λέξις. λέγω δὲ, ὥσπερ πρότερον εἴρηται, λέξιν
εἶναι τὴν διὰ τῆς ὀνομασίας ἑρμηνείαν. ὃ καὶ ἐπὶ τῶν
ἐμμέτρων, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει τὴν αὐτὴν δύ-
ναμιν. τῶν δὲ λοιπῶν πέντε, ἡ μελοποιΐα μέγιστον
τῶν ἡδυσμάτων. ἡ δὲ ὄψις, ψυχαγωγικὸν μὲν,
ἀτεχνότατον δὲ, καὶ ἥκιστα οἰκεῖον τῆς ποιητι-
κῆς. ἡ γὰρ τῆς τραγῳδίας δύναμις, καὶ ἄνευ ἀγῶ-
νος καὶ ὑποκριτῶν ἔστιν. ἔτι δὲ κυριωτέρα περὶ
τὴν ἀπεργασίαν τῶν ὄψεων, ἡ τοῦ σκευοποιοῦ
τέχνη τῆς τῶν ποιητῶν ἐστι. διωρισμένων δὲ τού-
των, λέγομεν μετὰ ταῦτα, ποίαν τινὰ δεῖ τὴν
σύστασιν εἶναι τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ τοῦτο καὶ
πρῶτον καὶ μέγιστον τῆς τραγῳδίας ἐστί. κεῖται
δ' ἡμῖν, τὴν τραγῳδίαν τελείας καὶ ὅλης πρά-
ξεως εἶναι μίμησιν, ἐχούσης τι μέγεθος. ἔστι γὰρ ὅλον,
καὶ μηδὲν ἔχον μέγεθος. ὅλον δέ ἐστι, τὸ ἔχον ἀρ-
χὴν καὶ μέσον καὶ τελευτήν. ἀρχὴ δέ ἐστιν, ὃ αὐτὸ
μὴ ἐξ ἀνάγκης μετ' ἄλλο ἐστί. μετ' ἐκεῖνο δ' ἕτε-
ρον πέφυκεν εἶναι ἢ γίνεσθαι. τελευτὴ δὲ τοὐναντίον,
ὃ αὐτὸ μετ' ἄλλο πέφυκεν εἶναι, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὡς
ἐπὶ τὸ πολύ. μετὰ δὲ τοῦτο ἄλλο οὐδέν. μέσον δὲ καὶ
αὐτὸ

αὐτὸ μετ' ἄλλο, καὶ μετ' ἐκεῖνο ἕτερον. δεῖ ἄρα τοὺς συνεστῶτας εὐμύθους, μήτ' ὁπόθεν ἔτυχεν ἄρχεσθαι, μήθ' ὅπου ἔτυχε τελευτᾶν, ἀλλὰ κεχρῆσθαι ταῖς εἰρημέναις ἰδέαις. ἔτι δ' ἐπεὶ τὸ καλὸν καὶ ζῶον, καὶ ἅπαν πρᾶγμα ὃ συνέστηκεν ἔκ τινων, οὐ μόνον ταῦτα τεταγμένα δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ μέγεθος ὑπάρχειν, μὴ τὸ τυχόν. τὸ γὰρ καλὸν, ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐστί. διὸ οὔτε πάμμικρον ἄν τι γένοιτο καλὸν ζῶον. συγχεῖται γὰρ ἡ θεωρία ἐγγὺς τοῦ ἀναισθήτου χρόνου γινομένη. οὔτε παμμέγεθος. οὐ γὰρ ἅμα ἡ θεωρία γίνεται, ἀλλ' οἴχεται τοῖς θεωροῦσι τὸ ἓν καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς θεωρίας. οἷον, εἰ μυρίων σταδίων εἴη ζῶον, ὥστε δεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ἔχειν μὲν μέγεθος, τοῦτο δὲ εὐσύνοπτον εἶναι. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν μύθων ἔχειν μὲν μῆκος, τοῦτο δ' εὐμνημόνευτον εἶναι. τοῦ δὲ μήκους ὅρος, πρὸς μὲν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν αἴσθησιν, οὐ τῆς τέχνης ἐστίν. εἰ γὰρ ἔδει ἑκατὸν τραγῳδίας ἀγωνίζεσθαι πρὸς κλεψύδρας, ἂν ἠγωνίζοντο. ὥσπερ ποτὲ καὶ ἄλλο τε φασίν. ὁ δὲ κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ὅρος, ἀεὶ μὲν ὁ μείζων, μέχρι τοῦ σύνδηλος εἶναι, καλλίων, ἐστὶ κατὰ τὸ μέγεθος. ὡς δὲ ἁπλῶς διορίσαντας εἰπεῖν, ἐν ὅσῳ μεγέθει κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐφεξῆς γιγνομένων,

μένων, συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας, ἢ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταβάλλειν. ἱκανὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ μεγέθους, μῦθος δ' ἐστὶν εἷς. οὐχ ὥσπερ τινὲς οἴονται, ἐὰν περὶ ἕνα ᾖ. πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ γένει συμβαίνει. ἐξ ὧν ἐνίων οὐδέν ἐστιν ἕν. οὕτω δὲ καὶ πράξεις ἑνὸς πολλαί εἰσιν. ἐξ ὧν μία οὐδὲ μία γίνεται πρᾶξις. διὸ πάντες ἐοίκασιν ἁμαρτάνειν, ὅσοι τῶν ποιητῶν ἡρακληΐδα, καὶ θησηΐδα, καὶ τὰ τοιαῦτα ποιήματα πεποιήκασιν. οἴονται γὰρ ἐπεὶ εἷς ἦν ὁ ἡρακλῆς, ἕνα καὶ τὸν μῦθον εἶναι προσήκειν. ὁ δ' ὅμηρος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε καλῶς ἰδεῖν. ἤτοι διὰ τέχνην, ἢ διὰ φύσιν. ὀδύσσειαν γὰρ ποιῶν, οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη. οἷον πληγῆναι μὲν ἐν τῷ παρνασῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῷ ἀγερμῷ. ὧν οὐδὲν θατέρου γενομένου, ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἰκὸς θάτερον γενέσθαι. ἀλλ' ἃ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν ὀδυσσείαν, συνέστησαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἰλιάδα. χρὴ οὖν καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς, ἡ μία μίμησις, ἑνός ἐστι. οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεως μίμησίς ἐστι, μιᾶς τε εἶναι καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεστάναι τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥς τε μετατιθεμένου τινὸς μέρους ἢ ἀφαιρουμένου διαφέρεσθαι, καὶ κι

νεῖσθαι

νεῖσθαι τὸ ὅλον. ὃ γὰρ προσὸν, ἢ μὴ προσὸν, μηδὲν
ποιεῖ ἐπίδηλον, οὐδὲ μόριον τούτου ἐστί. φανερὸν δὲ
ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ ὅτι οὐ τὸ τὰ γινόμενα λέ-
γειν, τοῦτο ποιητοῦ ἔργον ἐστὶν, ἀλλ' οἷα ἂν γένοιτο,
καὶ τὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον. ὁ
γὰρ ἱστορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς, οὐ τῷ ἢ ἔμμετρα λέ-
γειν ἢ ἄμετρα διαφέρουσιν. (εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου
εἰς μέτρα τεθῆναι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἂν εἴη ἱστορία τις
μετὰ μέτρου, ἢ ἂν ευμέτρων.) ἀλλὰ τούτῳ διαφέρει,
τῷ τὸν μὲν τὰ γινόμενα λέγειν, τὸν δὲ οἷα ἂν γέ-
νοιτο. διὸ καὶ φιλοσοφώτερον καὶ σπουδαιότερον
ποίησις ἱστορίας ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ ποίησις, μᾶλλον
τὰ καθόλου, ἡ δ' ἱστορία τὰ καθ' ἕκαστον λέγει. ἔστι
δὲ καθόλου μὲν τῷ ποίῳ τὰ ποῖ' ἄττα συμβαί-
νει λέγειν, ἢ πράττειν κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγ-
καῖον. οὗ στοχάζεται ἡ ποίησις, ὀνόματα ἐπιτιθεμέ-
νη. τὸ δὲ καθ' ἕκαστον, τί Ἀλκιβιάδης ἔπραξεν, ἢ
τί ἔπαθεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς κωμῳδίας, ἤδη τοῦτο δῆ-
λον γέγονεν. συστήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν
εἰκότων, οὕτω τὰ τυχόντα ὀνόματα ἐπιτιθέα-
σι. καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἰαμβοποιοὶ περὶ τὸν καθ' ἕκα-
στον ποιοῦσιν, ἐπὶ δὲ τῆς τραγῳδίας τῶν γενομένων
ὀνομάτων ἀντέχονται. αἴτιον δ' ὅτι πιθανόν ἐστι
τὸ δυνατόν, τὰ μὲν οὖν μὴ γενόμενα οὔπω

πιστεύο-

πιστεύομεν εἶναι δυνατά. τὰ δὲ γενόμενα, φανερὸν ὅτι δυνατά. οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο, εἰ ἦν ἀδύνατα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ἐνίαις μὲν ἓν ἢ δύο τῶν γνωρίμων ἐστὶν ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄλλα πεποιημένα. ἐν ἐνίαις δὲ οὐθέν, οἷον ἐν τῷ Ἀγάθωνος ἄνθει. ὁμοίως γὰρ ἐν τούτῳ τάτε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα πεποίηται. καὶ οὐδὲν ἧττον εὐφραίνει, ὥστ' οὐ πάντως εἶναι ζητητέον τῶν παραδεδομένων μύθων. περὶ οὓς αἱ τραγῳδίαι εἰσὶν ἀντέχεσθαι. καὶ γὰρ γελοῖον τοῦτο ζητεῖν. ἐπεὶ καὶ τὰ γνώριμα ὀλίγοις γνώριμά ἐστιν, ἀλλ' ὅμως εὐφραίνει πάντας. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὅτι τὸν ποιητὴν μᾶλλον τῶν μύθων εἶναι δεῖ ποιητὴν, ἢ τῶν μέτρων, ὅσω ποιητὴς κατὰ τὴν μίμησίν ἐστι. μιμεῖται δὲ τὰς πράξεις, κἂν ἄρα συμβῇ γενόμενα ποιεῖν, οὐθὲν ἧττον ποιητής ἐστι. τῶν γὰρ γενομένων ἔνια, οὐδὲν κωλύει τοιαῦτα εἶναι. οἷα ἂν εἰκὸς γενέσθαι, καὶ δυνατὰ γενέσθαι, καθ' ὃ ἐκεῖνος αὐτῶν ποιητής ἐστι. τῶν δὲ ἁπλῶν μύθων καὶ πράξεων, αἱ ἐπεισοδιώδεις εἰσὶ χείρισται. λέγω δ' ἐπεισοδιώδη μῦθον, ἐν ᾧ τὰ ἐπεισόδια μετ' ἄλληλα οὔτ' εἰκὸς, οὔτ' ἀνάγκη εἶναι. τοιαῦται δὲ ποιοῦνται ὑπὸ μὲν τῶν φαύλων ποιητῶν δι' αὐτούς, ὑπὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν διὰ τοὺς ὑποκριτάς. ἀγωνίσματα γὰρ ποιοῦντες, καὶ παρὰ τὴν δύναμιν

παρατείναντες μῦθον πολλάκις διαστρέφειν ἀναγκάζονται τὸ ἐφεξῆς. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον τελείας ἐστὶ πράξεως ἡ μίμησις, ἀλλὰ καὶ φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν, ταῦτα δὲ γίνεται μάλιστα τοιαῦτα, καὶ μᾶλλον, ὅτ' ἂν γένηται παρὰ τὴν δόξαν δι' ἄλληλα. τὸ γὰρ θαυμαστὸν οὕτως ἕξει μᾶλλον, ἢ εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου καὶ τῆς τύχης. ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ, ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι. οἷον, ὡς ὁ ἀνδριὰς ὁ τοῦ Μίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινεν τὸν αἴτιον τοῦ θανάτου, τῷ μίτυϊ θεωροῦντι ἐμπεσών. ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῆ γενέσθαι. ὥστε ἀνάγκη τοὺς τοιούτους εἶναι καλλίους μύθους. εἰσὶ δὲ τῶν μύθων οἱ μὲν ἁπλοῖ, οἱ δὲ πεπλεγμένοι. καὶ γὰρ αἱ πράξεις, ὧν μιμήσεις οἱ μῦθοί εἰσιν, ὑπάρχουσιν εὐθὺς οὖσαι τοιαῦται. λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν, ἧς γινομένης ὥσπερ ὥρισται συνεχοῦς καὶ μιᾶς ἄνευ περιπετείας ἢ ἀναγνωρισμοῦ ἡ μετάβασις γίνεται, πεπλεγμένη δὲ ἐστὶν ἧς μετὰ ἀναγνωρισμοῦ ἢ περιπετείας, ἢ ἀμφοῖν ἡ μετάβασίς ἐστι. ταῦτα δὲ δεῖ γίνεσθαι ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τοῦ μύθου. ὥστε ἐκ τῶν προγεγενημένων συμβαίνειν, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἢ κατὰ τὸ εἰκὸς γίγνεσθαι ταῦτα. διαφέρει γὰρ πολὺ γίνεσθαι τάδε, διὰ τάδε ἢ μετὰ τάδε. ἔστι δὲ περιπέτεια μὲν, ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων

τομένων μεταβολὴ, καθάπερ εἴρηται. καὶ τοῦτο δὲ ὥσπερ λέγομεν, κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ ἀναγκαῖον. ὥσπερ ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐλθὼν, ὡς εὐφρανῶν τὸν Οἰδίπουν, καὶ ἀπαλλάξων τοῦ πρὸς τὴν μητέρα φόβου, δηλώσας ὅστις ἦν, τοὐναντίον ἐποίησε. καὶ ἐν τῷ Λυγκεῖ, ὁ μὲν ἀγόμενος, ὡς ἀποθανούμενος, ὁ δὲ Δαναὸς ἀκολουθῶν, ὡς ἀποκτενῶν. τὸν μὲν συνέβη ἐκ τῶν πεπραγμένων ἀποθανεῖν, τὸν δὲ σωθῆναι. ἀναγνώρισις δ' ἐστὶν, ὥσπερ καὶ τοὔνομα σημαίνει, ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολὴ, ἢ εἰς φιλίαν ἢ ἔχθραν τῶν πρὸς εὐτυχίαν ἢ δυσχίαν ὡρισμένων. καλλίστη δὲ ἀναγνώρισις, ὅταν ἅμα περιπέτειαι γίνονται, ὡς ἔχει ἐν τῷ Οἰδίποδι. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀναγνωρίσεις. καὶ γὰρ πρὸς ἄψυχα καὶ τὰ τυχόντα ἐστὶν, ὅτε ὥσπερ εἴρηται συμβαίνει. καὶ εἰ πέπραγέ τις, εἰ μὴ πέπραγεν ἐστὶν ἀναγνωρίσαι. ἀλλ' ἡ μάλιστα τοῦ μύθου, καὶ ἡ μάλιστα τῆς πράξεως ἡ εἰρημένη ἐστίν. ἡ γὰρ τοιαύτη ἀναγνώρισις καὶ περιπέτεια, ἢ ἔλεον ἕξει, ἢ φόβον, οἵων πράξεων ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπόκειται. ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτυχεῖν, καὶ τὸ εὐτυχεῖν ἐπὶ τῶν τοιούτων συμβήσεται. ἐπειδὴ ἡ ἀναγνώρισις τινῶν ἐστὶν ἀναγνώρισις. ἔτι δὲ ἀναγνωρίσεις, αἱ μὲν εἰσι θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον μόνον.

ὅτ' ἂν ᾖ δῆλος ἕτερος τίς ἐστιν, ὁτὲ δὲ ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι. οἷον, ἡ μὲν Ἰφιγένεια τῷ Ὀρέστῃ ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμψεως τῆς ἐπιστολῆς. ἐκείνῳ δὲ, πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν ἄλλης ἔδει ἀναγνωρίσεως. δύο μὲν οὖν τοῦ μύθου μέρη περὶ ταῦτ' ἐστὶ, περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις, τρίτον δὲ πάθος. τούτων δὲ περιπέτεια μὲν καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται. πάθος δέ ἐστι πρᾶξις φθαρτικὴ, ἢ ὀδυνηρά. οἷον, οἵ τε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι, καὶ αἱ περιωδυνίαι, καὶ τρώσεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα. μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆσθαι, πρότερον εἴπομεν. κατὰ δὲ τὸ ποσὸν, καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται, κεχωρισμένα τάδ' ἐστί. πρόλογος, ἐπεισόδιον, ἔξοδος, χορικόν. καὶ τούτου, τὸ μὲν πάροδος, τὸ δὲ στάσιμον. κοινὰ μὲν οὖν ἁπάντων ταῦτα. ἴδια δὲ τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ κόμμοι. ἔστι δὲ πρόλογος μὲν, μέρος ὅλον τραγῳδίας, τὸ πρὸ χοροῦ παρόδου. ἐπεισόδιον δὲ, μέρος ὅλον τραγῳδίας, τὸ μεταξὺ ὅλων χορικῶν μελῶν. ἔξοδος δὲ, μέρος ὅλον τραγῳδίας, μεθ' ὃ οὐκ ἔστι χοροῦ μέλος. χορικοῦ δὲ πάροδος μὲν, ἡ πρώτη λέξις ὅλου χοροῦ. στάσιμον δὲ, μέλος χοροῦ, τὸ ἄνευ ἀναπαίστου καὶ τροχαίου. κόμμος δὲ, θρῆνος κοινὸς χοροῦ, καὶ ἀπὸ σκηνῆς. μέρη μὲν οὖν τραγῳδίας, οἷς μὲν δεῖ χρῆσθαι, πρότε-

πρότερον εἴρηται. κατὰ δὲ τὸ ποσὸν, καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, ταυτ' ἐστίν. ὧν δὲ δεῖ στοχάζεσθαι, καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους, καὶ πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. ἐπειδὴ οὖν δεῖ τὴν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίστης τραγῳδίας, μὴ ἁπλῆν, ἀλλὰ πεπλεγμένην, καὶ ταύτην φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν εἶναι μιμητικήν. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς τοιαύτης μιμήσεώς ἐστι. πρῶτον μὲν δῆλον, ὅτι οὔτε τοὺς ἐπιεικεῖς ἄνδρας δεῖ μεταβάλλοντος φαίνεσθαι ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν. οὐ γὰρ φοβερόν, οὐδὲ ἐλεεινὸν τοῦτο, ἀλλὰ μιαρόν ἐστιν. οὔτε τοὺς μοχθηροὺς ἐξ ἀτυχίας εἰς εὐτυχίαν. ἀτραγῳδότατον γὰρ τοῦτό ἐστι πάντων. οὐδὲν γὰρ ἔχει, ὧν δεῖ. οὔτε γὰρ φιλάνθρωπον, οὔτε ἐλεεινὸν, οὔτε φοβερόν ἐστιν. οὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν, ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταπίπτειν. τὸ μὲν γὰρ φιλάνθρωπον ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύστασις, ἀλλ' οὔτε ἔλεον, οὔτε φόβον. ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν ἀνάξιόν ἐστι δυστυχοῦντα, ὁ δὲ περὶ τὸν ὅμοιον. ἔλεος μὲν, περὶ τὸν ἀνάξιον, φόβος δὲ περὶ τὸν ὅμοιον. ὥστε οὔτε ἐλεεινὸν, οὔτε φοβερὸν φαίνεται τὸ συμβαῖνον. ὁ μεταξὺ ἄρα τούτων λοιπός. ἔστι δὲ τοιοῦτος, ὁ μήτε ἀρετῇ διαφέρων καὶ δικαιοσύνῃ, μήτε διὰ

κακίαν καὶ μοχθηρίαν μεταβάλλων εἰς τὴν δυστυχίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν τινὰ τῶν ἐν μεγάλῃ δόξῃ ὄντων καὶ εὐτυχίᾳ. οἷον, Οἰδίπους καὶ Θυέστης, καὶ οἱ ἐκ τῶν τοιούτων γενῶν ἐπιφανεῖς ἄνδρες. ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μῦθον, ἁπλοῦν εἶν μᾶλλον ἢ διπλοῦν, ὥσπερ τινές φασι. καὶ μεταβάλλειν οὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν. μὴ διὰ μοχθηρίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν μεγάλην, ἢ οἵου εἴρηται, ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ χείρονος. σημεῖον δὲ καὶ τὸ γιγνόμενον. πρὸ τοῦ μὲν γὰρ οἱ ποιηταὶ, τοὺς τυχόντας μύθους ἀπηρίθμουν. νῦν δὲ περὶ ὀλίγας οἰκίας αἱ κάλλισται τραγῳδίαι συντίθενται. οἷον περὶ Ἀλκμαίωνα, καὶ Οἰδίπουν, καὶ Ὀρέστην, καὶ Μελέαγρον, καὶ Θυέστην, καὶ Τήλεφον, καὶ ὅσοις ἄλλοις συμβέβηκεν ἢ παθεῖν δεινὰ, ἢ ποιῆσαι. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν τέχνην καλλίστη τραγῳδία, ἐκ ταύτης τῆς συστάσεώς ἐστι. διὸ καὶ οἱ Εὐριπίδῃ ἐγκαλοῦντες, τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνουσιν, ὅτι τοῦτο δρᾷ ἐν ταῖς τραγῳδίαις. καὶ πολλαὶ αὐτοῦ εἰς δυστυχίαν τελευτῶσι. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὥσπερ εἴρηται, ὀρθόν. σημεῖον δὲ μέγιστον. ἐπὶ γὰρ τῶν σκηνῶν, καὶ τῶν ἀγώνων τραγικώταται αἱ τοιαῦται φαίνονται, ἂν κατορθῶσι. καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰ

δῆλος, εἰ καὶ τὰ ἄλλα μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ἀλλὰ τραγικώτατός γε τῶν ποιητῶν φαίνεται. δευτέρα δὲ ἡ πρώτη λεγομένη ὑπό τινων ἐστὶ σύστασις, ἡ διπλῆν τε τὴν σύστασιν ἔχουσα, καθάπερ ἡ Ὀδυσσεία, καὶ τελευτῶσα ἐξ ἐναντίας τοῖς βελτίοσι καὶ χείροσι. δοκεῖ δὲ εἶναι πρώτη, διὰ τὴν τῶν θεάτρων ἀσθένειαν. ἀκολουθοῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ' εὐχὴν ποιοῦντες τοῖς θεαταῖς. ἔστι δὲ οὐχ αὕτη ἀπὸ τραγῳδίας ἡδονὴ, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία. ἐκεῖ γὰρ αὖ οἱ ἔχθιστοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ, οἷον, Ὀρέστης καὶ Αἴγισθος φίλοι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται. καὶ ἀποθνήσκει οὐδεὶς ὑπ' οὐδενός. ἔστι μὲν οὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως γίνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐστὶν πρότερον, καὶ ποιητοῦ ἀμείνονος. δεῖ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὁρᾶν οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον. ὥστε τὸν ἀκούοντα τὰ πράγματα γινόμενα καὶ φρίττειν καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῶν συμβαινόντων, ἅπερ αὖ πάθοι τις ἀκούων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τοῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον, καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐστιν. οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως, ἀλλὰ τὸ τερατῶδες μόνον παρασκευάζοντες, οὐδὲν τραγῳδίᾳ κοινωνοῦσιν. οὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζητεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγῳδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν. ἐπεὶ δὲ

τὴν ἀπὸ ἐλέους καὶ φόβου διὰ μιμήσεως δεῖ ἡδονὴν παρασκευάζειν τὸν ποιητήν. φανερὸν ὡς τοῦτο ἐν τοῖς πράγμασιν ἐμποιητέον. ποῖα οὖν δεινὰ, ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῶν συμπιπτόντων, λάβωμεν. ἀνάγκη δὴ, ἢ φίλων εἶναι πρὸς ἀλλήλους τὰς τοιαύτας πράξεις, ἢ ἐχθρῶν, ἢ μηδετέρων. ἂν μὲν οὖν ἐχθρὸς ἐχθρὸν, οὐδὲν ἐλεεινὸν οὔτε ποιῶν, οὔτε μέλλων δείκνυσι, πλὴν κατ' αὐτὸ τὸ πάθος, οὐδ' ἂν μηδετέρως ἔχοντες. ὅταν δ' ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνηται τὰ πάθη, οἷον, ἢ ἀδελφὸς ἀδελφὸν, ἢ υἱὸς πατέρα, ἢ μήτηρ υἱὸν, ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνῃ, ἢ μέλλῃ, ἢ τοιοῦτόν τι ἄλλο δρᾷ, ταῦτα ζητητέον. τοὺς μὲν οὖν παρειλημμένους μύθους λύειν οὐκ ἔστι. λέγω δὲ, οἷον τὴν Κλυταιμνήστραν ἀποθανοῦσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου, καὶ τὴν Ἐριφύλην ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος. αὐτὸν δὲ εὑρίσκειν δεῖ, καὶ τοῖς παραδεδομένοις χρῆσθαι καλῶς. τὸ δὲ καλῶς τί λέγομεν, εἴπωμεν σαφέστερον. ἔστι μὲν γὰρ οὕτω γίνεσθαι τὴν πρᾶξιν, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἐποίουν εἰδότας καὶ γινώσκοντας, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἀποκτείνουσαν τοὺς παῖδας τὴν Μήδειαν. ἔστι δὲ πρᾶξαι μὲν, ἀγνοοῦντας δὲ πρᾶξαι τὸ δεινὸν, εἶθ' ὕστερον ἀναγνωρίσαι τὴν φιλίαν, ὥσπερ ὁ Σοφοκλέους Οἰδίπους. τοῦτο μὲν οὖν ἔξω

τοῦ δρά

τοῦ δράματος. ἐν δ' αὐτῇ τῇ τραγῳδίᾳ, οἷον ὁ Ἀλκμαίωνος Ἀστυδάμας, ἢ ὁ Τηλέγονος ὁ ἐν τῷ τραυματίᾳ Ὀδυσσεῖ. ἔτι δὲ τρίτον παρὰ ταῦτα τὸ μέλλοντα ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέστων, δι' ἄγνοιαν ἀναγνωρίσαι, πρὶν ποιῆσαι. καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄλλως. ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη, ἢ μή, καὶ εἰδότας ἢ μὴ εἰδότας. τούτων δὲ τὸ μὲν γινώσκοντα μελλῆσαι, καὶ μὴ πρᾶξαι χείριστον. τό, τε γὰρ μιαρὸν ἔχει, καὶ οὐ τραγικόν. ἀπαθὲς γάρ. διόπερ οὐδεὶς ποιεῖ ὁμοίως, εἰ μὴ ὀλιγάκις. οἷον ἐν Ἀντιγόνῃ τὸν Κρέοντα ὁ Αἵμων. τὸ γὰρ πρᾶξαι δεύτερον, βέλτιον δὲ τὸ ἀγνοοῦντα μὲν πρᾶξαι, πράξαντα δὲ ἀναγνωρίσαι. τό, τε γὰρ μιαρὸν οὐ πρόσεστι, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκπληκτικόν. κράτιστον δὲ τὸ τελευταῖον. λέγω δέ, οἷον ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν υἱὸν ἀποκτείνειν. ἀποκτείνει δὲ οὔ, ἀλλ' ἀνεγνώρισε. καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφόν. καὶ ἐν τῇ Ἕλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων, ἀνεγνώρισεν. διὰ τοῦτο ὅπερ πάλαι εἴρηται, οὐ περὶ πολλὰ γένη αἱ τραγῳδίαι εἰσί. ζητοῦντες γάρ, οὐκ ἀπὸ τέχνης, ἀλλ' ἀπὸ τύχης εὗρον τὸ τοιοῦτον παρασκευάζειν ἐν τοῖς μύθοις. ἀναγκάζονται οὖν ἐπὶ ταύτας τὰς οἰκίας ἀπαντᾶν, ὅσαις τὰ τοιαῦτα συμβέβηκε

πάθη. περὶ μὲν οὖν τῶν πραγμάτων συστάσεως, καὶ ποίους τινὰς εἶναι δεῖ τοὺς μύθους, εἴρηται ἱκανῶς. περὶ δὲ τὰ ἤθη, τέτταρα ἐστὶν, ὧν δεῖ στοχάζεσθαι. ἓν μὲν, καὶ πρῶτον, ὅπως χρηστὰ ᾖ. ἕξει δὲ ἦθος μὲν, ἐὰν ὥσπερ ἐλέχθη, ποιῇ φανερὸν ὁ λόγος, ἢ ἡ πρᾶξις προαίρεσίν τινα, φαῦλον μὲν, ἐὰν φαύλην. χρηστὸν δὲ, ἐὰν χρηστήν. ἔστι δὲ ἐν ἑκάστῳ γένει. καὶ γὰρ γυνή ἐστι χρηστὴ, καὶ δοῦλος. καίτοι γε ἴσως τούτων, τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ὅλως φαῦλόν ἐστι. δεύτερον δὲ τὰ ἁρμόττοντα. ἔστι γὰρ ἀνδρεῖον μὲν τὸ ἦθος. ἀλλ' οὐχ ἁρμόττον γυναικὶ τὸ ἀνδρείαν ἢ δεινὴν εἶναι. τρίτον δὲ, τὸ ὅμοιον. τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ χρηστὸν τὸ ἦθος καὶ ἁρμόττον ποιῆσαι, ὥσπερ εἴρηται. τέταρτον δὲ, τὸ ὁμαλόν. κἂν γὰρ ἀνώμαλός τις ᾖ, ὁ τὴν μίμησιν παρέχων, καὶ τοιοῦτον ἦθος ὑποτιθεὶς, ὅμως ὁμαλῶς ἀνώμαλον δεῖ εἶναι. ἔστι δὲ παράδειγμα πονηρίας μὲν ἦθος μὴ ἀναγκαῖον. οἷον, ὁ Μενέλαος ἐν τῷ Ὀρέστῃ. τοῦ δὲ ἀπρεποῦς, καὶ μὴ ἁρμόττοντος, ὅ, τε θρῆνος Ὀδυσσέως ἐν τῇ Σκύλλῃ, καὶ ἡ τῆς Μελανίππης ῥῆσις. τοῦ δὲ ἀνωμάλου ἡ ἐν Αὐλίδι Ἰφιγένεια. οὐδὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἱκετεύουσα τῇ ὑστέρᾳ. χρὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων συστάσει ἀεὶ ζητεῖν, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ἢ τὸ εἰκός. καὶ τοῦτο μετὰ τοῦτο

γίνε-

γίνεσθαι, ἢ ἀναγκαῖον, ἢ εἰκός. φανερὸν οὖν, ὅτι καὶ
τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτοῦ δεῖ τοῦ μύθου συμ
βαίνειν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Μηδείᾳ, ἀπὸ μηχανῆς.
καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι, τὰ περὶ ἀπόπλουν. ἀλλὰ μηχα-
νῇ χρηστέον. ἔπειτα ἔξω τοῦ δράματος, ἢ ὅσα πρὸ τοῦ
γέγονεν, ἃ οὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἰδέναι. ἢ ὅσα
ὕστερον, ἃ δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας.
ἅπαντα γὰρ ἀποδίδομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾶν. ἄλο-
γον δὲ μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς πράγμασιν. εἰ δὲ μὴ, ἔξω
τῆς τραγῳδίας, οἷον τὰ ἐν τῷ Οἰδίποδι τοῦ Σο-
φοκλέους. ἐπεὶ δὲ μίμησίς ἐστιν ἡ τραγῳδία βελ
τιόνων, ἡμᾶς δεῖ μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς εἰκονο-
γράφους. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδιδόντες τὴν οἰκείαν
μορφὴν, ὁμοίους ποιοῦντες, καλλίους γράφουσιν.
οὕτω καὶ τὸν ποιητὴν μιμούμενον καὶ ὀργίλους
καὶ ῥαθύμους, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα ἔχοντας ἐπὶ
τῶν ἠθῶν, ἐπιεικείας ποιεῖν παράδειγμα ἢ σκλη-
ρότητος δεῖ. οἷον τὸν Ἀχιλλέα ἀγαθὸν, καὶ Ὅμη
ρος. ταῦτα δὴ δεῖ διατηρεῖν, καὶ πρὸς τούτοις τὰς
παρὰ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθούσας αἰσθήσεις τῇ
ποιητικῇ. καὶ γὰρ κατ' αὐτάς ἐστιν ἁμαρτάνειν
πολλάκις. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκδε-
δομένοις λόγοις ἱκανῶς. ἀναγνώρισις δὲ τί μὲν
ἐστιν, εἴρηται πρότερον. εἴδη δὲ ἀναγνωρίσεως,
πρώτη

πρώτη μὲν ἡ ἀτεχνοτάτη, καὶ ἧ πλεῖστοι χρῶνται δι' ἀπορίαν, ἡ διὰ τῶν σημείων. τούτων δὲ τὰ μὲν σύμφυτα, οἷον λόγχην, ἣν φοροῦσι γηγενεῖς. ἢ ἀστέρας, οἵους ἐν τῷ Θυέστῃ καρκῖνος. τὰ δὲ ἐπίκτητα, καὶ τούτων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον οὐλαί. τὰ δὲ ἐκτὸς, τὰ περὶ δέραια. καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. ἔστι δὲ καὶ τούτοις χρῆσθαι, ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον. οἷον, ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς οὐλῆς. ἄλλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς τροφοῦ, καὶ ἄλλως ὑπὸ τῶν συβωτῶν. εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν πίστεως ἕνεκα ἀτεχνότεραι, καὶ αἱ τοιαῦται πᾶσαι. αἱ δὲ ἐκ περιπετείας, ὥσπερ ἡ ἐν τοῖς νίπτροις βελτίους, δεύτεραι δὲ αἱ πεποιημέναι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. διὸ ἄτεχνοι, οἷον Ὀρέστης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἀνεγνώρισε τὴν ἀδελφὴν, ἀναγνωρισθεὶς ὑπ' ἐκείνης. ἐκείνη μὲν γὰρ διὰ τῆς ἐπιστολῆς. ἐκεῖνος δὲ ταῦτα οὖν αὐτὸς λέγει, ἃ βούλεται ὁ ποιητὴς, ἀλλ' οὐχ ὁ μῦθος. διὸ ἐγγὺς τῆς εἰρημένης ἁμαρτίας ἐστίν. ἐξῆν γὰρ ἂν ἔνια καὶ ἐνεγκεῖν. καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ ἡ τῆς κερκίδος φωνή. τρίτη ἡ διὰ μνήμης, τὸ αἰσθέσθαι τι ἰδόντα. ὥσπερ οἱ ἐν Κυπρίοις τοῖς Δικαιογένους. ἰδὼν γὰρ τὴν γραφὴν, ἔκλαυσε. καὶ ἡ ἐν Ἀλκινόου ἀπολόγῳ. ἀκούων γὰρ τοῦ κιθαριστοῦ, καὶ μνησθεὶς ἐδάκρυσεν, ὅθεν ἀνεγνωρίσθησαν. τε-

τάρτη

τετάρτη δὲ, ἡ ἐκ συλλογισμοῦ. οἷον ἐν Χοηφόροις. ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν. ὅμοιος δὲ οὐθεὶς, ἀλλ' ἢ ὀρέστης. οὗτος ἄρα ἐλήλυθεν. καὶ ἡ πολυειδοῦς τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς ἰφιγενείας. εἰκὸς γὰρ τὸν ὀρέστην συλλογίσασθαι, ὅτι ἥ τ' ἀδελφὴ ἐτύθη, καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. καὶ ἡ ἐν τῷ τοῦ Θεοδέκτου Τυδεῖ, ὅτι ἐλθὼν ὡς εὑρήσων υἱὸν αὐτῆς, ἀπόλλυται. καὶ ἡ ἐν ταῖς φινίσιν. ἰδοῦσαι γὰρ τὸν τόπον, συνελογίσαντο τὴν εἱμαρμένην, ὅτι ἐν τούτῳ εἵμαρτο ἀποθανεῖν αὐταῖς. καὶ γὰρ ἐξετέθησαν ἐνταῦθα. ἔστι δέ τις καὶ συνθετὸς ἐκ παραλογισμοῦ τοῦ θεάτρου. οἷον ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ τῷ ψευδαγγέλῳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ τόξον ἔφη γνώσεσθαι, ὃ οὐχ ἑωράκει. ὁ δὲ ὡς δι' ἐκείνου ἀναγνωριοῦντος. διὰ τούτου ἐποίησεν παραλογισμόν. πασῶν δὲ βελτίστη ἀναγνώρισις, ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γινομένης, δι' εἰκότων. οἷον ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ. εἰκὸς γὰρ βούλεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα. αἱ γὰρ τοιαῦται μόναι ἄνευ τῶν πεποιημένων σημείων, καὶ περιδεραίων. δεύτεραι δὲ αἱ ἐκ συλλογισμοῦ. δεῖ δὲ τοὺς μύθους συνιστάναι, καὶ τῇ λέξει συναπεργάζεσθαι, ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον. οὕτω γὰρ ἂν ἐναργέστατα ὁρῶν, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς γινόμενος τοῖς

πραττομένοις εὑρίσκοι τὸ πρέπον, καὶ ἥκιστα ἂν
λανθάνοιτο τὰ ὑπεναντία. σημεῖον δὲ τούτου, ὃ ἐπετι-
μᾶ τῷ καρκίνῳ. ὁ γὰρ Ἀμφιάραος ἐξ ἱεροῦ ἀνῄει, ὃ
μὴ ὁρῶντα τὸν θεατὴν ἐλάνθανεν. ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς
ἐξέπεσε, δυσχερανόντων ὑπὸ τῶν θεατῶν. ὅσα δὲ δυ-
νατὸν, καὶ τοῖς σχήμασι συναπεργαζόμενον ποιεῖν.
πιθανώτατοι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως, οἱ ἐν τοῖς πά-
θεσίν εἰσι, διὸ καὶ χειμαίνει ὁ χειμαζόμενος, καὶ χα-
λεπαίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα. διὸ εὐφυοῦς
ἡ ποιητική ἐστιν, ἢ μανικοῦ. τούτων γὰρ οἱ μὲν εὔπλα-
στοι, οἱ δὲ ἐξεταστικοί εἰσιν, τούς τε λόγους τοὺς πε-
ποιημένους δεῖ καὶ αὐτὸν ποιοῦντα ἐκτίθεσθαι καθό-
λου. εἶθ' οὕτως ἐπεισοδιοῦν καὶ παρατείνειν. λέγω δὲ
οὕτως ἂν θεωρεῖσθαι τὸ καθόλου, οἷον τῆς Ἰφιγενείας
τυθείσης τινὸς κόρης, καὶ ἀφανισθείσης ἀδήλως
τοῖς θύσασιν. ἱδρυνθείσης δὲ εἰς ἄλλην χώραν, ἐν
ᾗ νόμος ἦν τοὺς ξένους θύειν τῇ θεῷ, ταύτην ἔσχε τὴν
ἱερωσύνην. χρόνῳ δὲ ὕστερον τῷ ἀδελφῷ συνέβη
ἐλθεῖν τῆς ἱερείας. διατί ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς διά τι-
να αἰτίαν, ἔξω τοῦ καθόλου ἐλθεῖν ἐκεῖ. καὶ ἐφ' ὅτι δὲ
ἔξω τοῦ μύθου. ἐλθὼν δὲ καὶ ληφθεὶς, θύεσθαι μέλ-
λων ἀνεγνώρισεν. εἴθ' ὡς Εὐριπίδης, εἴθ' ὡς Πο-
λύειδος ἐποίησε, κατὰ τὸ εἰκὸς εἰπών. ὅτι οὐκ ἄρα
μόνον τὴν ἀδελφὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τυθῆ-
ναι, καὶ

ναι, καὶ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία. μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη ὑποθέντα τὰ ὀνόματα ἐπεισοδιοῦν. ὅπως δὲ ἔσται οἰκεῖα τὰ ἐπεισόδια σκοπεῖν. οἷον ἐν τῷ Ὀρέστῃ ἡ μανία, δι' ἧς ἐλήφθη. καὶ ἡ σωτηρία διὰ τῆς καθάρσεως. ἐν μὲν οὖν τοῖς δράμασι τὰ ἐπεισόδια σύντομα, ἡ δ' ἐποποιΐα τούτοις μηκύνεται. τῆς γὰρ Ὀδυσσείας μακρὸς ὁ λόγος ἐστίν, ἀποδημοῦντός τινος ἔτη πολλὰ, καὶ παραφυλαττομένου ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ μόνου ὄντος. ἔτι δὲ τῶν οἴκοι οὕτως ἐχόντων, ὥστε τὰ χρήματα ὑπὸ μνηστήρων ἀναλίσκεσθαι, καὶ τὸν υἱὸν ἐπιβουλεύεσθαι, αὐτὸς ἀφικνεῖται χειμασθείς. καὶ ἀναγνωρίσας τινὰς αὐτοῖς ἐπιθέμενος, αὐτὸς μὲν ἐσώθη, τοὺς δ' ἐχθροὺς διέφθειρε. τὸ μὲν οὖν ἴδιον τοῦτο, τὰ δ' ἄλλα ἐπεισόδια. ἔστι δὲ πάσης τραγῳδίας, τὸ μὲν δέσις, τὸ δὲ λύσις. τὰ μὲν ἔξωθεν, καὶ ἔνια τῶν ἔσωθεν πολλάκις ἡ δέσις. τὸ δὲ λοιπὸν, ἡ λύσις. λέγω δὲ, δέσιν μὲν εἶναι τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τούτου τοῦ μέρους, ὃ ἔσχατόν ἐστιν· ἐξ οὗ μεταβαίνειν εἰς εὐτυχίαν. λύσιν δὲ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταβάσεως μέχρι τέλους. ὥσπερ ἐν τῷ Λυγκεῖ τῷ Θεοδέκτου. δέσις μὲν, τά τε πεπραγμένα, καὶ ἡ τοῦ παιδίου λῆψις. λύσις δὲ, ἡ ἀπὸ τῆς αἰτιάσεως τοῦ θανάτου μέχρι τοῦ τέλους. τραγῳδίας δὲ εἴδη εἰσὶ τέσσαρα.

τοσαῦτα γὰρ καὶ τὰ μέρη ἐλέχθη, ἡ μὲν πεπλεγμένη, ἧς τὸ ὅλον ἐστὶ περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις. ἡ δὲ παθητική, οἷον οἵ τε Αἴαντες, καὶ οἱ Ἰξίονες. ἡ δὲ ἠθική, οἷον αἱ Φθιώτιδες, καὶ ὁ Πηλεύς. τὸ δὲ τέταρτον. οἷον αἵ τε Φόρκιδες, καὶ Προμηθεύς, καὶ ὅσα ἐν ᾅδου. μάλιστα μὲν οὖν ἅπαντα δεῖ πειρᾶσθαι ἔχειν. εἰ δὲ μὴ τὰ μέγιστα καὶ πλεῖστα, ἄλλως τε καὶ ὡς νῦν συκοφαντοῦσι τοὺς ποιητάς. γεγονότων γὰρ καθ' ἕκαστον μέρος ἀγαθῶν ποιητῶν, ἑκάστου τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. δίκαιον δὲ καὶ τραγῳδίαν ἄλλην καὶ τὴν αὐτὴν λέγειν, οὐδὲν ἴσως τῷ μύθῳ. τοῦτο δέ, ὧν ἡ αὐτὴ πλοκὴ καὶ λύσις. πολλοὶ δὲ πλέξαντες εὖ, λύουσι κακῶς. δεῖ δὲ ἄμφω ἀεὶ κροτεῖσθαι, καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποιικὸν σύστημα τραγῳδίαν. ἐποποιικὸν δὲ λέγω, τὸ πολύμυθον. οἷον, εἴ τις τὸν τῆς Ἰλιάδος ὅλον ποιεῖ μῦθον. ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τὸ μῆκος λαμβάνει τὰ μέρη τὸ πρέπον μέγεθος. ἐν δὲ τοῖς δράμασι, πολὺ παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἀποβαίνει. σημεῖον δέ, ὅσοι πέρσιν Ἰλίου ὅλην ἐποίησαν, καὶ μὴ κατὰ μέρος. ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην ἢ Μήδειαν, καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος. ἢ ἐκπίπτουσιν, ἢ κακῶς ἀγωνίζονται. ἐπεὶ καὶ Ἀγάθων ἐξέπεσεν ἐν τούτῳ μόνῳ. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις, καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς

πράγμασι

πράγμασι στοχάζονται, ὧν βούλονται θαυμαστῶς. τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅτ' ἂν ὁ σοφὸς μὲν μετὰ πονηρίας ἐξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος. καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν, ἄδικος δὲ, ἡττηθῇ. ἔστι δὲ τοῦτο εἰκὸς, ὥσπερ Ἀγάθων λέγει. εἰκὸς γὰρ γίνεσθαι πολλὰ. καὶ παρὰ τὸ εἰκός. καὶ τὸν χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ μόριον εἶναι τοῦ ὅλου, καὶ συναγωνίζεσθαι μὴ ὥσπερ παρ' Εὐριπίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ παρὰ Σοφοκλεῖ. τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ διδόμενα μᾶλλον τοῦ μύθου ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐστί. διὸ ἐμβόλιμα ᾄδουσι, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. καί τοι τί διαφέρει ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν, ἢ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττοι, ἢ ἐπεισόδιον ὅλον. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἤδη εἴρηται. λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν διάνοιαν, ἐν τοῖς περὶ ῥητορικῆς κείσθω. τοῦτο γὰρ ἴδιον μᾶλλον ἐκείνης τῆς μεθόδου. ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων, τό, τε ἀποδεικνύναι, καὶ τὸ λύειν, καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν. οἷον, ἔλεον, ἢ φόβον, ἢ ὀργὴν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἔτι μέγεθος, καὶ σμικρότητα. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἰδῶν δεῖ χρῆσθαι, ὅτ' ἂν ἢ ἐλεεινὰ, ἢ δεινὰ, ἢ μεγάλα, ἢ εἰκότα

δέη παρασκευάζειν. πλὴν τοσοῦτον διαφέρει, ὅτι τὰ μὲν δεῖ φαίνεσθαι ἄνευ διδασκαλίας, τὰ δὲ ἐν τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ λέγοντος παρασκευάζεσθαι, καὶ παρὰ τὸν λόγον γίγνεσθαι. τί γὰρ ἂν εἴη τοῦ λέγοντος ἔργον, εἰ φανεῖτο ἡδέα, καὶ μὴ διὰ τὸν λόγον. τῶν δὲ περὶ τὴν λέξιν ἓν μέν ἐστιν εἶδος θεωρίας, τὰ σχήματα τῆς λέξεως, ἅ ἐστιν εἰδέναι τῆς ὑποκριτικῆς, καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχοντος ἀρχιτεκτονικήν. οἷον τί ἐντολή, καὶ τί εὐχή, καὶ διήγησις, καὶ ἀπειλή. καὶ ἐρώτησις, καὶ ἀπόκρισις, καὶ ἔτι ἄλλο τοιοῦτον. παρὰ γὰρ τὴν τούτων γνῶσιν ἢ ἄγνοιαν, οὐδὲν εἰς τὴν ποιητικὴν ἐπιτίμημα φέρεται, ὅτι καὶ ἄξιον σπουδῆς. τί γὰρ ἂν τις ὑπολάβοι ἡμαρτῆσθαι, ἃ Προταγόρας ἐπιτιμᾷ. ὅτι εὔχεσθαι οἰόμενος ἐπιτάττει εἰπών, μῆνιν ἄειδε θεά. τὸ γὰρ κελεῦσαι φησι, ποιεῖν τι ἢ μή, ἐπίταξίς ἐστι. διὸ παρείσθω, ὡς ἄλλης, καὶ οὐ τῆς ποιητικῆς ὂν θεώρημα. τῆς δὲ λέξεως ἁπάσης τάδ' ἐστὶ τὰ μέρη. στοιχεῖον, συλλαβή, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λόγος. στοιχεῖον μὲν οὖν ἐστι, φωνὴ ἀδιαίρετος. οὐ πᾶσα δέ, ἀλλ' ἐξ ἧς πέφυκε συνετὴ γίνεσθαι φωνή. καὶ γὰρ τῶν θηρίων εἰσὶν ἀδιαίρετοι φωναί, ὧν οὐδεμίαν λέγω στοιχεῖον. ταύτης δὲ μέρη τό τε φωνῆεν, καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ ἄφωνον. ἔστι δὲ φω-

ὑπὲρ μὲν, ἄνευ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν. ἡμίφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν. οἷον, τὸ σ καὶ τὸ ρ. ἄφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς, καθ᾽ αὑτὸ μὲν οὐδεμίαν ἔχον φωνὴν, μετὰ δὲ τῶν ἐχόντων τινὰ φωνὴν γινόμενον ἀκουστόν. οἷον τὸ γ, καὶ τὸ δ. ταῦτα δὲ διαφέρει, σχήμασί τε τοῦ στόματος, καὶ τόποις, καὶ δασύτητι, καὶ ψιλότητι, καὶ μήκει, καὶ βραχύτητι. ἔτι δὲ ὀξύτητι, καὶ βαρύτητι, καὶ τῷ μέσῳ, περὶ ὧν καθ᾽ ἕκαστον ἐν τοῖς μετρικοῖς προσήκει θεωρεῖν. συλλαβὴ δέ ἐστι, φωνὴ ἄσημος, συνθετὴ ἐξ ἀφώνου καὶ φωνὴν ἔχοντος. καὶ γὰρ τὸ γρ ἄνευ τοῦ α, συλλαβὴ, καὶ μετὰ τοῦ α. οἷον, τὸ γρα. ἀλλὰ καὶ τούτων θεωρῆσαι τὰς διαφορὰς, τῆς μετρικῆς ἐστι. σύνδεσμος δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, ἣ οὔτε κωλύει, οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικὴν, ἐκ πλειόνων φωνῶν πεφυκυῖαν συντίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου, ἣν μὴ ἁρμόττει ἐν ἀρχῇ λόγου τιθέναι καθ᾽ αὑτόν. οἷον, μὲν, ἤτοι, δή. ἢ φωνὴ ἄσημος ἐκ πλειόνων μὲν φωνῶν μιᾶς, σημαντικὴν δὲ ποιεῖν πεφυκυῖα, μίαν φωνήν. ἄρθρον δέ ἐστι, φωνὴ ἄσημος, ἢ λόγου ἀρχὴν, ἢ τέλος, ἢ διορισμὸν δηλοῖ. οἷον, τὸ φημὶ, καὶ τὸ περὶ, καὶ τὰ ἄλλα. ἢ φωνὴ ἄσημος, ἣ οὔτε κωλύει, οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντι-

κὴν ἐκ πλειόνων φωνῶν πεφυκυῖαν συντίθεσθαι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου. ὄνομα δέ ἐστι φωνὴ συνθετὴ σημαντικὴ, ἄνευ χρόνου, ἧς μέρος οὐδέν ἐστι καθ' αὑτὸ σημαντικόν. ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς οὐ χρώμεθα, ὡς καὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ σημαῖνει. οἷον, ἐν τῷ θεοδώρῳ, τὸ δῶρον οὐ σημαίνει. ῥῆμα δὲ, φωνὴ συνθετὴ σημαντικὴ μετὰ χρόνου. ἧς οὐδὲν μέρος σημαίνει καθ' αὑτὸ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων. τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, ἢ λευκὸν, οὐ προσσημαίνει τὸ πότε. τὸ δὲ βαδίζει, ἢ βεβάδικε προσσημαίνει, τὸ μὲν τὸν παρόντα χρόνον, τὸ δὲ τὸν παρεληλυθότα. πτῶσις δέ ἐστιν ὀνόματος ἢ ῥήματος, ἡ μὲν τὸ κατὰ τοῦτο ἢ τούτῳ σημαίνουσα, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἡ δὲ τὸ κατὰ τὸ ἑνὶ ἢ πολλοῖς, οἷον ἄνθρωποι, ἢ ἄνθρωπος. ἡ δὲ κατὰ τὰ ὑποκριτικὰ, οἷον κατ' ἐρώτησιν ἢ ἐπίταξιν. τὸ γὰρ ἐβάδισεν, ἢ ἐβάδιζε, πτῶσις ῥήματος κατὰ ταῦτα τὰ εἴδη ἐστί. λόγος δὲ, φωνὴ συνθετὴ σημαντική, ἧς ἔνια μέρη καθ' αὑτὰ σημαίνει τι. οὐ γὰρ ἅπας λόγος ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων σύγκειται. οἷον, ὁ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμός. ἀλλ' ἐνδέχεται ἄνευ ῥημάτων εἶναι λόγον. μέρος μέντοι ἀεί τι σημαῖνον ἕξει. οἷον, ἐν τῷ βαδίζειν κλέων ὁ κλέων. εἷς δέ ἐστι λόγος διχῶς. ἢ γὰρ ὁ ἓν σημαίνων, ἢ ὁ ἐκ πλειόνων συνδέσμων.

δέσμων. οἷον, ἡ ἰλιὰς μὲν συνδέσμῳ εἷς, ὁ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τῷ ἓν σημαίνειν. ὀνόματος δὲ εἴδη τὸ μὲν ἁπλοῦν (ἁπλοῦν δὲ λέγω, ὃ μὴ ἐκ σημαινόντων σύγκειται,) τὸ δὲ διπλοῦν. τούτου δὲ, τὸ μὲν ἐκ σημαίνοντος καὶ ἀσήμου, τὸ δὲ ἐκ σημαινόντων σύγκειται. εἴη δ' ἂν καὶ τριπλοῦν, καὶ τετραπλοῦν ὄνομα, οἷον τὰ πολλὰ τῶν μεγαλιωτῶν ἑρμοκαϊκόξανθος. ἅπαν δὲ ὄνομά ἐστιν, ἢ κύριον, ἢ γλῶττα, ἢ μεταφορὰ, ἢ κόσμος, ἢ πεποιημένον, ἢ ἐπεκτεταμένον, ἢ ὑφῃρημένον, ἢ ἐξηλλαγμένον. λέγω δὲ κύριον μὲν, ᾧ χρῶνται ἕκαστοι. γλῶτταν δὲ, ᾧ ἕτεροι. ὥστε φανερὸν, ὅτι καὶ γλῶτταν καὶ κύριον εἶναι δυνατὸν, τὸ αὐτὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς δέ. τὸ γὰρ σίγυνον κυπρίοις μὲν κύριον, ἡμῖν δὲ γλῶττα. μεταφορὰ δέ ἐστιν, ὀνόματος ἀλλοτρίου ἐπιφορὰ, ἢ ἀπὸ γένους ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ γένος, ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ εἶδος, ἢ κατὰ τὸ ἀνάλογον. λέγω δὲ ἀπὸ γένους μὲν ἐπὶ εἶδος. οἷον, νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκε. τὸ γὰρ ὁρμεῖν ἐστιν ἑστάναι τι. ἀπὸ εἴδους δὲ ἐπὶ γένος, ἦ δὴ μυρί' ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε. τὸ γὰρ μυρίον πολύ ἐστιν, ᾧ νῦν ἀντὶ τοῦ πολλοῦ κέχρηται. ἀπ' εἴδους δὲ ἐπὶ εἶδος. οἷον, χαλκῷ ἀπὸ ψυχὴν ἀρύσας, τάμνων ἀτήρει χαλκῷ. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἀρύσαι ταμεῖν, τὸ δὲ ταμεῖν ἀρύσαι εἴρηκεν. ἄμφω γὰρ ἀφελεῖν

τί ἐστι. τὸ δὲ ἀνάλογον λέγω, ὅτ' ἂν ὁμοίως ἔχῃ τὸ δεύτερον πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ τὸ τέταρτον πρὸς τὸ τρίτον. ἐρεῖ γὰρ ἀντὶ τοῦ δευτέρου τὸ τέταρτον, ἢ ἀντὶ τοῦ τετάρτου τὸ δεύτερον. καὶ ἐνίοτε προστιθέασιν, ἀνθ' οὗ λέγει πρὸς ὅ ἐστι. λέγω δὲ, οἷον ὁμοίως ἔχει φιάλην πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπὶς πρὸς ἄρην. ἐρεῖ τοίνυν, καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ φιάλην ἄρεως, καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. ἔτι ὁμοίως ἔχει ἑσπέρα πρὸς ἡμέραν, καὶ γῆρας πρὸς βίον. ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἑσπέραν γῆρας ἡμέρας, καὶ τὸ γῆρας ἑσπέραν βίου. ἢ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, δυσμὰς βίου. ἐνίοις δ' οὐκ ἔστιν ὄνομα κείμενον τῶν ἀνάλογον, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁμοίως λεχθήσεται. οἷον, τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι σπείρειν, τὴν δὲ φλόγα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀνώνυμον. ἀλλ' ὁμοίως ἔχει τοῦτο πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ τὸ σπείρειν πρὸς τὸν καρπόν. διὸ εἴρηται σπείρων θεοκτίσαν φλόγα. ἔστι δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς μεταφορᾶς χρῆσθαι, καὶ ἄλλως προσαγορεύσαντα τὸ ἀλλότριον, ἀποφῆσαι τῶν οἰκείων τι. οἷον, εἰ τὴν ἀσπίδα εἴποι φιάλην μὴ ἄρεως, ἀλλὰ οἴνου. πεποιημένον δέ ἐστιν, ὃ ὅλως μὴ καλούμενον ὑπό τινων, αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής. δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα. οἷον, τὰ κέρατα ἐρνύγας, καὶ τὸν ἱερέα ἀρητῆρα. ἐπεκτεταμένον δέ ἐστιν, ἢ ἀφῃρημένον,

μένον, τὸ μὲν, ἐὰν φωνήεντι μακροτέρῳ κεχρημένον, ἢ τοῦ οἰκείου, ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένη. τὸ δὲ ἀφῃρημένον ἄν τι, ἢ αὐτοῦ ἢ ἐμβεβλημένον. ἐπεκτεταμένον μὲν, οἷον, τὸ πόλεως πόληος, καὶ τὸ πηλείδου, πηληϊάδεω. ἀφῃρημένον δὲ, οἷον, τὸ κρῖ, καὶ τὸ δῶ. καὶ μία γίνεται ἀμφοτέρων οης *. ἐξηλλαγμένον δέ ἐστιν, ὅταν τοῦ ὀνομαζομένου, τὸ μὲν καταλείπῃ, τὸ δὲ ποιῇ. οἷον, τὸ δεξίτερον κατὰ μαζόν, ἀντὶ τοῦ δεξιόν. ἔτι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἄῤῥενα, τὰ δὲ θήλεα, τὰ δὲ μεταξύ. ἄῤῥενα μὲν, ὅσα τελευτᾷ εἰς τὸ ν̄ καὶ ρ̄, καὶ ὅσα ἐκ τούτου τῶν ἀφώνων σύγκειται. ταῦτα δέ ἐστι δύο, τὸ ψ̄ καὶ ξ̄. θήλεα δὲ, ὅσα ἐκ τῶν φωνηέντων εἴς τε τὰ ἀεὶ μακρά. οἷον, εἰς η̄ καὶ ω̄, καὶ τῶν ἐπεκτεινομένων εἰς ᾱ, ὥστε ἴσα συμβαίνει πλήθει, εἰς ὅσα τὰ ἄῤῥενα καὶ τὰ θήλεα. τὸ γὰρ ψ̄ καὶ τὸ ξ̄ αὐτά ἐστιν. εἰς δὲ ἄφωνον οὐδὲν ὄνομα τελευτᾷ, οὐδὲ εἰς φωνῆεν βραχύ. εἰς δὲ τὸ ῑ τρία μόνα, μέλι, κόμι, πέπερι. εἰς δὲ τὸ ῡ πέντε. τὸ πῶυ, τὸ νάπυ, τὸ γόνυ, τὸ δόρυ, τὸ ἄστυ. τὰ δὲ μεταξὺ εἰς ταῦτα καὶ ν̄ καὶ σ̄. λέξεως δὲ ἀρετὴ, σαφῆ, καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι. σαφεστάτη μὲν οὖν ἐστιν ἡ ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἀλλὰ ταπεινή. παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποίησις, καὶ ἡ Σθενέλου. σεμνὴ δὲ καὶ ἐξαλλάτ-

τουσα τὸ ἰδιωτικὸν ἢ τοῖς ξενικοῖς κεχρημένη. ξενικὸν δὲ λέγω, γλῶτταν καὶ μεταφορὰν καὶ ἐπέκτασιν, καὶ πᾶν τὸ παρὰ τὸ κύριον. ἀλλ' ἄν τις ἅμα ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ποιήσῃ, ἢ αἴνιγμα ἔσται, ἢ βαρβαρισμός. ἂν μὲν οὖν ἐκ μεταφορῶν, αἴνιγμα. ἐὰν δὲ ἐκ γλωττῶν, καὶ βαρβαρισμός. αἰνίγματος γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστὶ, τὸ λέγοντα τὰ ὑπάρχοντα ἀδύνατα συνάψαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν, οὐχ οἷόν τε τοῦτο ποιῆσαι. κατὰ δὲ τὴν μεταφορὰν, ἐνδέχεται. οἷον, ἄνδρα ἴδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῶν γλωττῶν ὁ βαρβαρισμὸς, δι' ὃ ἀνακέκραταί πως τούτοις. τὸ μὲν οὖν μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, μὴ δὲ ταπεινὸν ἡ γλῶττα καὶ ἡ μεταφορὰ καὶ ὁ κόσμος, καὶ τἆλλα τὰ εἰρημένα εἴδη. τὸ δὲ κύριον, τὴν σαφήνειαν. οὐκ ἐλάχιστον δὲ μέρος συμβάλλεται εἰς τὸ σαφὲς τῆς λέξεως. καὶ μὴ ἰδιωτικὸν αἱ ἀπεκτάσεις καὶ ἀποκοπαὶ καὶ ἐξαλλαγαὶ τῶν ὀνομάτων. διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄλλως ἔχειν, ἢ ὡς τὸ κύριον παρὰ τὸ εἰωθὸς γιγνόμενον, τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει. διὰ δὲ τὸ κοινωνεῖν τοῦ εἰωθότος, τὸ σαφὲς ἔσται. ὥστε οὐκ ὀρθῶς ψέγουσιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτου, καὶ διακωμῳδοῦντες τὸν ποιητὴν, οἷον, Εὐκλείδης ὁ

ἀρχαῖος. ὡς ῥᾴδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκτείνειν, ἐφ' ὁπόσον βούλεται ἰαμβοποιήσας ἐν αὐτῇ τῇ λέξει. οἷον, Ἠπίχαρην εἶδον μαραθῶνα βαδίζοντα. καὶ οὐκ ἂν γεινάμενος τὸν ἐκείνου ἐλλέβορον. τὸ μὲν οὖν φαίνεσθαί πως χρώμενον τούτῳ τῷ τρόπῳ, γελοῖον. τὸ δὲ μέτρον κοινὸν ἁπάντων ἐστὶ τῶν μερῶν. καὶ γὰρ μεταφοραῖς καὶ γλώτταις καὶ τοῖς ἄλλοις εἴδεσι χρώμενος ἀπρεπῶς καὶ ἐπίτηδες, ἔπειτα γελοῖα, τὸ αὐτὸ ἂν ἀπεργάσαιτο. τὸ δὲ ἁρμόττον, ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω, ἐντιθεμένων τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ μέτρον. καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης δὲ, καὶ ἐπὶ τῶν μεταφορῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν μετατιθεὶς, ἂν τις τὰ κύρια ὀνόματα κατίδοι, ὅτι ἀληθῆ λέγομεν. οἷον, τὸ αὐτὸ ποιήσαντος ἰαμβεῖον Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου. ἓν δὲ μόνον ὄνομα μεταθέντος, ἀντὶ κυρίου εἰωθότος γλῶτταν. τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δ' εὐτελές. Αἰσχύλος μὲν γὰρ ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ ἐποίησε φαγέδαινα, ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός. ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐσθίειν τὸ θοίνατό με τέθεικε. καὶ νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἀειδὴς, εἴ τις λέγει τὰ κύρια μετατιθείς. νῦν δέ μ' ἐὼν μικρός τε καὶ ἀσθενικὸς καὶ ἀειδὴς, καὶ δίφρον ἀεικέλλιον καταθεὶς, ὀλίγην τε τράπεζαν, δίφρον μοχθηρὸν καταθεὶς μικράν τε

τράπεζαν. καὶ τὸ, ἴωνος βοόωσιν, ἢ ἴωνος κράζου-
σιν. ἔτι δὲ ἀριφράδης τοὺς τραγωδοὺς ἐκωμῴδει.
ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴποι ἐν τῇ διαλέκτῳ, τούτοις
χρῶνται. οἷον, τὸ δωμάτων ἄπο. ἀλλὰ μὴ, ἀπὸ δω-
μάτων. καὶ τὸ σέθεν, καὶ τὸ ἐγὼ δέ νιν. καὶ τὸ Ἀχιλ-
λέως πέρι, ἀλλὰ μὴ περὶ ἀχιλλέως. καὶ ὅσα ἄλλα
τοιαῦτα. διὰ γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἐν τοῖς κυρίοις, ποιεῖ
τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ἐν τῇ λέξει ἅπαντα τὰ τοιαῦτα.
ἐκεῖνος δὲ τοῦτο ἠγνόει. ἔστι δὲ μέγα μὲν τὸ ἑκάστῳ
τῶν εἰρημένων, πρεπόντως χρῆσθαι καὶ διπλοῖς ὀνό-
μασι. καὶ γλώτταις. τὸ δὲ μέγιστον, τὸ μεταφορι-
κὸν εἶναι. μόνον γὰρ τοῦτο οὔτε παρ' ἄλλου ἔστι λαβεῖν, εὐ-
φυΐας τε σημεῖόν ἐστι. τὸ γὰρ εὖ μεταφέρειν, τὸ ὅ-
μοιον θεωρεῖν ἐστι. τῶν δὲ ὀνομάτων, τὰ μὲν διπλᾶ
μάλιστα ἁρμόττει τοῖς διθυράμβοις, αἱ δὲ γλῶτται
τοῖς ἡρωϊκοῖς, αἱ δὲ μεταφοραὶ τοῖς ἰαμβείοις. καὶ
ἐν μὲν τοῖς ἡρωϊκοῖς ἅπαντα χρήσιμα τὰ εἰρημέ-
να. ἐν δὲ τοῖς ἰαμβείοις, διὰ τὸ ὅτι μάλιστα λέξιν
μιμεῖσθαι, ταῦτα ἁρμόττει τῶν ὀνομάτων, ὅσοις καὶ
ἐν λόγοις τις χρήσεται. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα τὸ κύ-
ριον, καὶ μεταφορὰ καὶ κόσμος. περὶ μὲν οὖν τρα-
γῳδίας, καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως, ἔστω ἡ-
μῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ τῆς διηγηματικῆς
καὶ ἐν μέτρῳ μιμητικῆς, ὅτι δεῖ τοὺς μύθους καθά

περ

περ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιστάναι δραματι-
κοὺς, καὶ περὶ μίαν πρᾶξιν ὅλην καὶ τελείαν ἔχου-
σαν ἀρχὴν, καὶ μέσον καὶ τέλος. ἵν' ὥσπερ ζῷον ἓν
ὅλον, ποιῇ τὴν οἰκείαν ἡδονὴν, δῆλον. καὶ μὴ ὁ-
μοίας ἱστορίας τὰς συνθέσεις εἶναι, ἐν αἷς ἀνάγκη οὐ-
χὶ μιᾶς πράξεως ποιεῖσθαι *δόλωσιν. ἀλλ' ἑνὸς δήλωσιν
χρόνου, ὅσα ἐν τούτῳ συνέβη περὶ ἕνα ἢ πλείους. ὧν
ἕκαστον ὡς ἔτυχεν ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὥσπερ γὰρ κα-
τὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἔτ' ἐν σαλαμῖνι ἐγένετο
ναυμαχία, καὶ ἡ ἐν σικελίᾳ καρχηδονίων μάχη, οὐ-
δὲν πρὸς τὸ αὐτὸ συντείνουσαι τέλος. οὕτω καὶ
ἐν τοῖς ἐφεξῆς χρόνοις ἐνίοτε γίνεται θάτερον με
τὰ θατέρου, ἐξ ὧν ἓν οὐδὲν γίνεται τέλος. σχεδὸν
δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν τοῦτο δρῶσι. διὸ ὥσπερ
εἴπομεν ἤδη, καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅ
μηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μὴ δὲ τὸν πόλεμον, καί-
περ ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν
ὅλον. λίαν γὰρ ἂν μέγας, καὶ οὐκ εὐσύνοπτος ἔμελ
λεν ἔσεσθαι. ἢ τῷ μεγέθει μετριάζοντα καταπεπλεγ
μένον τῇ ποικιλίᾳ. νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν,
ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολλοῖς. οἷον, νεῶν κα
ταλόγῳ, καὶ ἄλλοις ἐπεισοδίοις δὶς διαλαμβάνει
τὴν ποίησιν. οἱ δ' ἄλλοι περὶ ἕνα ποιοῦσι, καὶ περὶ
ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ. οἷον, ὁ τὰ
κυπρια-

κυπριακὰ ποιήσας, καὶ τὴν μικρὰν ἰλιάδα. τοιγαροῦν ἐκ μὲν ἰλιάδος καὶ ὀδυσσείας μία τραγῳδία ποιεῖται ἑκατέρας, ἢ δύο μόναι. ἐκ δὲ κυπρίων πολλαί. καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς ἰλιάδος πλέον ὀκτώ. οἷον, ὅπλων κρίσις, Φιλοκτήτης, Νεοπτόλεμος, Εὐρύπολος, πτωχεῖα, λάκαινα, ἰλίου πέρσις, καὶ ἀπόπλους, καὶ Σίνων, καὶ τρωϊάδες. ἔτι δὲ τὰ εἴδη ταυτὰ δεῖ ἔχειν τὴν ἐποποιίαν τῇ τραγῳδίᾳ. ἢ γὰρ ἁπλῆν, ἢ πεπλεγμένην, ἢ ἠθικὴν, ἢ παθητικὴν δεῖ εἶναι. καὶ τὰ μέρη ἔξω μελοποιίας, καὶ ὄψεως ταυτά. καὶ γὰρ περιπετειῶν δεῖ καὶ ἀναγνωρίσεων καὶ παθημάτων, ἔτι τὰς διανοίας καὶ τὴν λέξιν ἔχειν καλῶς. οἷς ἅπασιν Ὅμηρος κέχρηται, καὶ πρῶτος καὶ ἱκανός. καὶ γὰρ καὶ τῶν ποιημάτων ἑκάτερον συνέστηκεν. ἡ μὲν ἰλιὰς, ἁπλοῦν καὶ παθητικόν. ἡ δὲ ὀδύσσεια, πεπλεγμένον. ἀναγνώρισις γὰρ διόλου καὶ ἠθική. πρὸς δὲ τούτοις λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκε. διαφέρει δὲ κατά τε τῆς συστάσεως τὸ μῆκος, ἡ ἐποποιία καὶ τὸ μέτρον. τοῦ μὲν οὖν μήκους ὅρος ἱκανὸς εἰρημένος. δύνασθαι γὰρ δεῖ συνορᾶσθαι τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸ τέλος. εἴη δ᾽ ἂν τοῦτο, εἰ τῶν μὲν ἀρχαίων ἐλάττους αἱ συστάσεις εἶεν, πρός τε τὸ πλῆθος τῶν τραγῳδιῶν τῶν εἰς μίαν ἀκρόασιν τιθεμένων παρήκοιεν.

ἔχει

ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπεκτείνεσθαι τὸ μέγεθος πολύ τι ἡ ἐποποιία ἴδιον. διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα πραττόμενα πολλὰ μιμεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ τῶν ὑποκριτῶν μέρος μόνον. ἐν δὲ τῇ ἐποποιίᾳ, διὰ τὸ διήγησιν εἶναι. ἔστι πολλὰ μέρη ἅμα ποιεῖν περαινόμενα, ὑφ᾽ ὧν οἰκείων ὄντων αὔξεται ὁ τοῦ ποιήματος ὄγκος. ὥστε τοῦτ᾽ ἔχει τὸ ἀγαθὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸν ἀκούοντα, καὶ ἐπεισοδιοῦν ἀνομοίοις ἐπεισοδίοις. τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληροῦν, ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. τὸ δὲ μέτρον τὸ ἡρωϊκὸν, ἀπὸ τῆς πείρας ἥρμοσεν. εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο, ἢ ἐν πολλοῖς, ἀπρεπὲς ἂν φαίνοιτο. τὸ γὰρ ἡρωϊκὸν, στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέστατον τῶν μέτρων ἐστί. διὸ καὶ γλώττας καὶ μεταφορὰς δέχεται μάλιστα. περιττὴ γὰρ καὶ ἡ διηγηματικὴ κίνησις τῶν ἄλλων. τὸ δὲ ἰαμβικὸν καὶ τετράμετρον, κινητικά. τὸ μὲν ὀρχηστικὸν, τὸ δὲ πρακτικόν. ἔτι δὲ ἀτοπώτερον εἰ μιγνύοι τις αὐτὰ, ὥσπερ Χαιρήμων. διὸ οὐδεὶς μακρὰν σύστασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν, ἢ τῷ ἡρώῳ. ἀλλ᾽ ὥσπερ εἴπομεν, αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει τὸ ἁρμόττον αὐτὸ διαιρεῖσθαι. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν οὐκ

ἀγνοεῖ

ἀγνοεῖ, ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιη-
τὴν ἐλάχιστα λέγειν. οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμη-
τής. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι' ὅλου ἀγωνί-
ζονται, μιμοῦνται δὲ ὀλίγα καὶ ὀλιγάκις. ὁ δὲ ὀλί-
γα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυ-
ναῖκα, ἢ ἄλλο τι ἦθος. καὶ οὐδὲν ἀήθες, ἀλλ' ἔχον ἦθος.
δεῖ μὲν οὖν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυ-
μαστόν. μᾶλλον δ' ἐνδέχεται ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ τὸ
ἀνάλογον. διὸ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστόν,
διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν εἰς τὸν πράττοντα. ἔπειτα τὰ περὶ
τὴν Ἕκτορος δίωξιν ἐπὶ σκηνῆς ὄντα, γελοῖα ἂν
φανείη. οἱ μὲν ἑστῶτες, καὶ οὐ διώκοντες, ὁ δὲ ἀνα-
νεύων. ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνειν. τὸ δὲ θαυμαστὸν
ἡδύ. σημεῖον δέ, πάντες γὰρ προστιθέντες ἀπαγ-
γέλλουσιν, ὡς χαριζόμενοι. δεδίδαχε δὲ μάλιστα Ὅ-
μηρος, καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν, ὡς δεῖ. ἔστι δὲ
τοῦτο παραλογισμός. οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, ὅταν τοῦ
δὶ ὄντος ἢ γινομένου, τοδὶ γίνεται. εἰ τὸ ὕστερόν ἐστι,
καὶ τὸ πρότερον εἶναι, ἢ γίνεσθαι. τοῦτο δέ ἐστι ψεῦ-
δος. διὸ δὴ ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος. ἄλλο δὲ τούτου
ὄντος, ἀνάγκη εἶναι ἢ γενέσθαι ἢ προσθεῖναι. διὰ γὰρ
τὸ εἰδέναι τοῦτο ἀληθὲς ὄν, παραλογίζεται ἡμῶν ἡ
ψυχή, καὶ τὸ πρῶτον, ὡς ὄν. προαιρεῖσθαί τε ἀδύνα-
τα, καὶ εἰκότα μᾶλλον, ἢ δυνατὰ καὶ ἀπίθανα.

τούς τε λόγους μὴ συνίστασθαι ἐκ μερῶν ἀλόγων, ἀλλὰ μάλιστα μὲν ἔχειν ἄλογον. εἰ δὲ μὴ, ἔξω τοῦ μυθεύματος, ὥσπερ Οἰδίπους. τὸ μὴ εἰδέναι, πῶς ὁ ἰόλχος ἀπέθανεν. ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ δράματι, ὥσπερ ἐν ἠλέκτρᾳ, οἱ τὰ πύθια ἀπαγγέλλοντες. ἢ ἐν μυσοῖς, ὁ ἄφωνος ἐκ τεγέας εἰς τὴν μυσίαν ἥκων. ὥστε τὸ λέγειν, ὅτι ἀνῄρητο ἂν ὁ μῦθος γελοῖον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ οὐ δεῖ συνίστασθαι τοιούτους. ἂν δὲ θῇ, καὶ φαίνηται εὐλογωτέρως ἐνδέχεσθαι καὶ ἄτοπον. ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν ὀδυσσείᾳ ἄλογα, τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσειε. νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἐμφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπον. τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι. καὶ μήτε ἠθικοῖς, μήτε διανοητικοῖς. ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λαμπρὰ λέξις τὰ ἤθη, καὶ τὰς διανοίας. περὶ δὲ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσων τε καὶ ποίων ἂν εἰδῶν εἴη, ὧδε θεωροῦσι γένοιτ' ἂν φανερόν. ἐπεὶ γάρ ἐστι μιμητὴς ὁ ποιητὴς, ὥσπερ ἂν ἢ ζωγράφος, ἤ τις ἄλλος εἰκονοποιὸς, ἀνάγκη μιμεῖσθαι, τριῶν ὄντων τὸν ἀριθμὸν, ἕν τι ἀεί. ἢ γὰρ οἷα ἦν ἢ ἔστιν, ἢ οἷα φασὶ καὶ δοκεῖ, ἢ οἷα εἶναι δεῖ. ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται λέξει, ἢ καὶ γλώτταις καὶ μεταφοραῖς. καὶ πολλὰ πάθη τῆς λέξεώς ἐστι. δί

δομεν

δίδομεν γὰρ ταῦτα τοῖς ποιηταῖς. πρὸς δὲ τούτοις οὐχ ἡ αὐτὴ ὀρθότης ἐστὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, οὐδὲ ἄλλης τέχνης καὶ ποιητικῆς. αὐτῆς δὲ τῆς ποιητικῆς διττὴ ἡ ἁμαρτία. ἡ μὲν γὰρ καθ' αὑτήν, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός. ἡ μὲν γὰρ προείλετο μιμήσασθαι ἀδυναμίαν αὐτῆς ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ τὸ προελέσθαι μὴ ὀρθῶς κατὰ συμβεβηκός. ἀλλὰ τὸν ἵππον ἄμφω τὰ δεξιὰ προβεβληκότα, ἢ τὸ καθ' ἑκάστην τέχνην ἁμάρτημα. οἷον, τὸ κατ' ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τέχνην, ἢ ἀδύνατα πεποίηται. ταῦτ' οὖν ὁποῖα ἂν ᾖ, οὐ καθ' ἑαυτήν, ὥστε δεῖ τὰ ἐπιτιμήματα ἐν τοῖς προβλήμασιν, ἐκ τούτων ἐπισκοποῦντα λύειν. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τέχνην ἀδύνατα πεποίηται, ἡμάρτηται. ἀλλ' ὀρθῶς ἔχοι, εἰ τυγχάνοι τοῦ τέλους τοῦ αὐτῆς. τὸ γὰρ τέλος εἴρηται. οἷον, εἰ οὕτως ἐκπληκτικώτερον, ἢ αὐτὸ, ἢ ἄλλο ποιεῖ μέρος. παράδειγμα ἡ τοῦ Ἕκτορος δίωξις. εἰ μέν τοι τὸ τέλος, ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνεδέχετο ὑπάρχειν, καὶ κατὰ τὴν περὶ τούτων τέχνην ἡμάρτηται οὐκ ὀρθῶς. δεῖ γὰρ, εἰ ἐνδέχεται ὅλως μηδαμῆ ἡμαρτῆσθαι. ἔτι ποτέρων ἐστὶ τὸ ἁμάρτημα, τῶν κατὰ τὴν τέχνην, ἢ κατ' ἄλλο συμβεβηκός. ἔλαττον γὰρ, εἰ μὴ ᾔδει, ὅτι ἔλαφος θήλεια κέρατα οὐκ ἔχει, ἢ κακομιμήτως ἔγραψε.

ἔγραφε. πρὸς δὲ τούτοις ἐὰν ἐπιτιμᾶται, ὅτι οὐκ ἀληθῆ, ἀλλ' οἷα δεῖ. οἷον καὶ Σοφοκλῆς ἔφη, αὐτὸς μὲν οἵους δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδης δὲ οἷοί εἰσι. δεῖ ὁ ταύτῃ λυτέον. εἰ δὲ μηδετέρως, ὅτι οὕτω φασίν, οἷον τὰ περὶ θεῶν. ἴσως γὰρ οὔτε βέλτιον, οὔτε λέγειν, οὔτ' ἀληθῆ, ἀλλ' ἔτυχεν, ὥσπερ Ξενοφάνης. ἀλλ' οὖ φασι τάδε. ἴσως δὲ οὐ βέλτιον μὲν, ἀλλ' οὕτως εἶχεν. οἷον, τὰ περὶ τῶν ὅπλων, ἔγχεα δέ σφιν ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος. οὕτω γὰρ τότ' ἐνόμιζον, ὥσπερ καὶ νῦν Ἰλλυριοί. περὶ δὲ τοῦ καλῶς, ἢ μὴ καλῶς ἢ εἴρηταί τινι, ἢ πέπρακται, οὐ μόνον σκεπτέον εἰς αὐτὸ τὸ πεπραγμένον, ἢ εἰρημένον βλέποντα, ἢ σπουδαῖον, ἢ φαῦλον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πράττοντα ἢ λέγοντα πρὸς ὃν, ἢ ὅτε, ἢ ὅτῳ, ἢ οὗ ἕνεκεν. οἷον, ἢ μείζονος ἀγαθοῦ, ἵνα γένηται ἢ μείζονος κακοῦ, ἵνα ἀπογένηται. τὰ δὲ πρὸς τὴν λέξιν ὁρῶντα δεῖ διαλύειν. οἷον, γλώττῃ, οὐρῆας μὲν πρῶτον. ἴσως γὰρ οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας. καὶ τὸν Δόλωνα, εἶδος μὲν ἔην κακὸς, οὐ τὸ σῶμα ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. τὸ γὰρ εὐειδὲς οἱ Κρῆτες εὐπρόσωπον καλοῦσι. καὶ τὸ ζωρότερον δὲ κέραιε, οὐ τὸ ἄκρατον ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ θᾶττον. τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. οἷον, ἄλλοι μὲν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες

εὕδον παννύχιοι. καὶ τὸ, ἤτοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ
Τρωϊκὸν ἀθρήσειεν. καὶ αὐλῶν, συρίγγων τε ὅμαδον.
τὸ γὰρ πάντες ἀντὶ τοῦ πολλοὶ, κατὰ μεταφορὰν εἴ-
ρηται. τὸ γὰρ πᾶν, πολύ τι. καὶ τὸ, οἴη δ' ἄμμορος,
κατὰ μεταφοράν. τὸ γὰρ γνωριμώτατον, μόνον.
κατὰ δὲ προσῳδίαν, ὥσπερ Ἱππίας ἔλυεν ὁ Θά-
σιος. τὸ, δίδομεν δέ οἱ. καὶ τὸ μὲν οὗ καταπύθε-
ται ὄμβρῳ. τὰ δὲ διαιρέσει. οἷον Ἐμπεδοκλῆς, αἶ-
ψα δὲ θνητὰ ἐφύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατα
ζωά τε πρὶν κέκρητο. τὰ δὲ ἀμφιβολίᾳ, παρῴχηκε δὲ
πλέον νύξ. τὸ γὰρ πλέον, ἀμφίβολόν ἐστι. τὰ δὲ κα-
τὰ τὸ ἔθος τῆς λέξεως, οἷον τὸν κεκραμένον οἶνόν φα-
σιν εἶναι. ὅθεν πεποίηται, κνημὶς νεοτεύκτου κασσι-
τέροιο. καὶ χαλκέας τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους.
ὅθεν εἴρηται ὁ Γανυμήδης Διὶ οἰνοχοεύειν, οὐ πινόν-
των οἶνον. εἴη δ' ἂν τοῦτό γε κατὰ μεταφοράν. δεῖ
δὲ καὶ ὅταν ὄνομά τι ὑπεναντίωμά τι δοκῇ σημαί-
νειν, ἐπισκοπεῖν, ποσαχῶς ἂν σημαίνειεν τοῦτο ἐν
τῷ εἰρημένῳ. οἷον, τῇ ῥ' ἔσχετο χάλκεον ἔγχος, τὸ
ταύτῃ κωλυθῆναι. τὸ δὲ ποσαχῶς ἐνδέχεται, ὡ-
δί πως. μάλιστ' ἄν τις ὑπολάβοι κατὰ τὴν κατ' ἀν-
τικρὺ, ἢ ὡς Γλαύκων λέγει. ὅ ἔνια ἀλόγως προϋ-
πολαμβάνουσι, καὶ αὐτοὶ καταψηφισάμενοι
συλλογίζονται, καὶ ὡς εἰρηκότος, ὅτι δοκεῖ ἐπιτι-

μῶσιν

μᾶσιν, αὖ ὑπεναντίον ἢ τῇ αὐτῶν οἰήσει. τοῦτο δὲ
πέπονθε τὰ περὶ Ἰκάριον. οἴονται γὰρ αὐτὸν λάκω-
να εἶναι. ἄτοπον οὖν τὸ μὴ ἐντυχεῖν τὸν Τηλέμαχον,
αὐτὸν εἰς λακεδαίμονα ἐλθόντα. τὸ δ' ἴσως ἔχει.
ὥσπερ οἱ κεφαλλῆνές φασι. παρ' αὐτῶν γὰρ γῆμαι
λέγουσι τὸν Ὀδυσσέα· καὶ εἶναι Ἰκάδιον, ἀλλ' οὐκ
Ἰκάριον. διαμάρτημα δὲ τὸ πρόβλημα εἰκός ἐστιν.
ὅλως δὲ τὸ ἀδύνατον μὲν ἢ πρὸς τὴν ποίησιν,
ἢ πρὸς τὸ βέλτιον, ἢ πρὸς τὴν δόξαν δεῖ ἀνάγειν.
πρός τε γὰρ τὴν ποίησιν αἱρετώτερον πιθανὸν
ἀδύνατον, ἢ ἀπίθανον καὶ δυνατόν. τοιούτους
δ' εἶναι, οἵους Ζεῦξις ἔγραφεν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ
βέλτιον. τὸ γὰρ παράδειγμα δεῖ ὑπερέχειν,
πρὸς ἅ φασι τἄλογα. οὕτω τε καὶ ὅτι ποτὲ οὐκ
ἄλογόν ἐστιν. εἰκὸς γὰρ καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι.
τὰ δ' ὑπεναντία ὡς εἰρημένα οὕτω σκοπεῖν, ὥς-
περ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχοι, εἰ τὸ αὐτὸ, καὶ πρὸς
τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως, ὥστε καὶ αὐτὸν, ἢ πρὸς ἃ αὐ-
τὸς λέγει, ἢ ὃ ἂν φρόνιμος ὑποθῆται. ὀρθὴ δ' ἐπιτί-
μησις καὶ ἀλογία, καὶ μοχθηρία. ὅταν μὴ ἀνάγκης
οὔσης, μυθὲν χρήσηται τῷ ἀλόγῳ. ὥσπερ Εὐριπί-
δης τῷ αἰγίδου πονηρίας, ὥσπερ ἐν Ὀρέστῃ τοῦ
μενελάου. ταῦτα μὲν οὖν ἐπιτιμήματα ἐκ πέντε εἰ-
δῶν φέρουσιν. ἢ γὰρ ὡς ἀδύνατα, ἢ ὡς ἄλογα, ἢ

ὡς βλαβερά, ἢ ὡς ὑπεναντία, ἢ ὡς παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν κατὰ τέχνην. αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν σκεπτέαι. εἰσὶ δὲ δώδεκα. πότερον δὲ βελτίων ἡ ἐποποιικὴ μίμησις, ἢ ἡ τραγικὴ, διαπορήσειεν ἄν τις. εἰ γὰρ ἡ ἧττον φορτικὴ βελτίων, τοιαύτη δὴ ἡ πρὸς βελτίους θεατάς ἐστι. δῆλον, ὅτι ἡ ἅπαντα μιμουμένη, φορτική. ὡς γὰρ οὐκ αἰσθανομένων ἂν μὴ αὐτὸς προσθῇ, πολλὴν κίνησιν κινοῦνται, οἷον, οἱ φαῦλοι αὐληταὶ κυλιόμενοι, ἂν δίσκον δέῃ μιμεῖσθαι. καὶ ἕλκοντες τὸν κορυφαῖον, ἂν σκύλλαν αὐλῶσιν. ἡ μὲν οὖν τραγῳδία, τοιαύτη ἐστίν. ὡς καὶ οἱ πρότερον τοὺς ὑστέρους αὐτῶν ᾤοντο ὑποκριτάς. ὡς λίαν γὰρ ὑπερβάλλοντα, πίθηκον ὁ Μυνίσκος τὸν Καλλιππίδην ἐκάλει. τοιαύτη δὲ δόξα καὶ περὶ Πινδάρου ἦν. ὡς δ' οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς, ἡ ὅλη τέχνη πρὸς τὴν ἐποποιίαν ἔχει. τὴν μὲν οὖν πρὸς τοὺς θεατὰς ἐπιεικεῖς φασιν εἶναι, οἳ οὐδὲν δέονται τῶν σχημάτων. τὴν δὲ τραγικὴν πρὸς φαύλους. ἡ οὖν φορτικὴ, χείρων δῆλον ὅτι ἂν εἴη. πρῶτον μὲν οὖν οὐ τῆς ποιητικῆς ἡ κατηγορία, ἀλλὰ τῆς ὑποκριτικῆς. ἐπεὶ ἔστι περιεργάζεσθαι τοῖς σημείοις καὶ ῥαψῳδοῦντα, ὅπερ ἐποίει Σωσίστρατος. καὶ διᾴδοντα, ὅπερ ἐποίει Μνασίθεος ὁ ὀπούντιος. εἶτα οὐδ' ἡ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαστέα,

εἴπερ

εἴπερ μὴ ἡ ὄρχησις, ἀλλ' ἡ φαύλων, ὅπερ καὶ Καλλιππίδης ἐπετιμᾶτο, καὶ νῦν ἄλλοι, ὡς οὐκ ἐλευθέρας γυναῖκας μιμουμένων. ἔτι ἡ τραγῳδία καὶ ἄνευ κινήσεως ποιεῖτο αὐτῆς, ὥσπερ ἡ ἐποποιΐα. διὰ γὰρ τοῦ ἀναγινώσκειν φανερὰ ὁποῖα τίς ἐστι. εἰ οὖν ἐστι τἆλλα κρείττων, τοῦτό γε οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῇ ὑπάρχειν. ἔπειτα διότι πάντ' ἔχει, ὅσαπερ ἡ ἐποποιΐα. καὶ γὰρ τῷ μέτρῳ ἔξεστι χρῆσθαι, καὶ ὅ, τι οὐ μικρὸν μέρος, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ὄψιν ἔχει, δι' ἧς τὰς ἡδονὰς ἐπίσταντι ἐναργέστατα. εἶτα καὶ τὸ ἐναργὲς ἔχει, καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει, καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων, ἔτι τῷ ἐν ἐλάττονι μήκει, τὸ τέλος τῆς μιμήσεως εἶναι. τὸ γὰρ ἀθροώτερον ἥδιον ἢ πολλῷ κεκραμμένον τῷ χρόνῳ. λέγω δὲ, οἷον εἴ τις τὸν Οἰδίπουν θείη, τὸν Σοφοκλέους, ἐν ἔπεσιν ὅσοις ἡ ἰλιάς. ἔτι ἧττον μία ὁποιασοῦν μίμησις ἡ τῶν ἐποποιῶν. σημεῖον δὲ, ἐκ γὰρ ὁποιασοῦν μιμήσεως, πλείους τραγῳδίαι γίνονται. ὥστε ἐὰν μὲν ἕνα μῦθον ποιῶσιν, ἀνάγκη ἢ βραχέα δεικνύμενον μύουρον φαίνεσθαι, ἢ ἀκολουθοῦντα τῷ τοῦ μέτρου μήκει ὑδαρῆ. ἐὰν δὲ πλείους, λέγω δὲ οἷον ἐὰν ἐκ πλειόνων πράξεων ᾖ συγκειμένη, οὐ μία. ὥσπερ ἡ ἰλιὰς ἔχει πολλὰ τοιαῦτα μέρη, καὶ ἡ ὀδυσσεία, ἃ καὶ καθ' ἑαυτὰ ἔχει μέγεθος. καί τοι ταῦτα τὰ ποιήματα συνέστηκεν ὡς

γὰρ ἐνδέχεται ἄριστα, καὶ ὅτι μάλιστα μιᾶς πράξεως μίμησίς ἐστιν. εἰ οὖν τούτοις τε διαφέρει πᾶσι, καὶ ἔτι τῷ τῆς τέχνης ἔργῳ (δεῖ γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡδονὴν ποιεῖν αὐτὰς, ἀλλὰ τὴν εἰρημένην) φανερὸν ὅτι κρεῖττον ἂν εἴη μᾶλλον τοῦ τέλους τυγχάνουσα τῆς ἐποποιίας. περὶ μὲν οὖν τραγῳδίας, καὶ ἐποποιίας, καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, καὶ πόσα, καὶ τί διαφέρει, καὶ τοῦ εὖ ἢ μὴ, τίνες αἰτίαι, καὶ περὶ ἐπιτιμήσεων καὶ λύσεων, εἰρήσθω τοσαῦτα.

ΠΕΡῚ ΠΟΙΗΤΙΚΗ͂Σ

ΤΈΛΟΣ.

INDEX GRAECO LATINVS, RERVM ET VERborum utroq; libello memorabilium:

in quo tamen Latinorum ordinem ſecuti ſumus, Græcis quidem quæ ab η, θ, κ uel χ, φ uel ψ, ω, incipiunt, ſub literam E, T, C, P, O: quæ uero aſpirantur omnia, ſub H literā poſitis. id quod omnino, ne quem forte falleret, hic admonendum duximus.

A

AChilles fortitudinis παράδειγμα apud Homerum 36.91
ἀχιλλέως πέρα, pro περὶ ἀχιλλέως 50.106
actio ſimplex 28.82
implexa eod.
actionum cauſæ ſententia & mores 20.74
admirabile in quibus maxime conſiſtat 27. 28.82
afficiunt maxime, qui ipſi ſunt affecti prius 39.94
Agathon 41.42.96.97
Agathonis flos 26.81
agnitio quid, ἀναγνώρισις 28.29.83
agnitionis ſpecies 36. 91.92
agnitionum diuerſitas 29.84
Aegiſthi & Oreſtis in comœdijs reconciliatio 32.87
Aemonis Antigone. 34. 89
ænigma 48.104
αἰνίγματος ἰδέα 104.48
Aeſchylus 42.96

Aeſchylus primus hiſtriones auxit 18.71
Aeſchyli locus 50.105
Aiax tragœdiæ pathetic æ 40.96
Alcinoi apologus 92
Alcmæon 31.86
Alcmæonis Aſtydamas 34.89
Alexandri Paccij Electra 6
Alexandri Paccij tragœdiæ à Nicolao Leonico recognitæ 9
ἀναγνώρισις, agnitio quid 83.28.29
anagnoriſis omniũ optima quæ 38.93
ἀναγνωρίσεως εἴδη 36.77.91.92
ἀναγνωρίσεων διαφορὰ 84.29
ἀνάλογον 102
τὸ ἀνάλογον epopœiæ magis congruere 110
τὸ ἀνδρεῖον, ἦθος 90
ἄνθρωπος τῶν ἄλλων ζώων μιμητικώτατον 69 (89
Antigone Aemonis 34.
ἀπεκτάδος 104
ἀφῃρημένον 102.103
ἄφωνον στοιχεῖον 99.43
ἀποκοπαὶ 104
aquilæ ingenium natos degeneres è nido deturbantis 8
ἀρχὴ τί 77
Archon primus comœdorũ choros introduxit 19.72
Ariphades, ſiue ἀρίφράδης 50.106
Ariſtophanis imitatio circa quos 15.68
Ariſtotelis poëtica cur hactenus neglecta. 7
τὸ ἁρμόττον ἐπὶ τῶν ἐπῶν 105.49
articulus quid 44.99
artificioſo quãdo utendum in fabulis 36.91
ἄρθρον, ſiue articul⁹ quid 99.44
Aſtydamas Alcmæonis 34.89
Auerrois commentatio ſuper Ariſtotelis Poëticam 8 (46.101.
auferre pro abſcindere

φυλητικὴ 65.66
B
BAcchi ſcutum, phiala 47.102
barbariſmus 48.49.104
C
CAllipides πίθηκος cognominatus 61, 116
Callipidis ſaltatio 62, 117
τὸ καλὸν, pulchrum, ἐν μεγέθει καὶ τάξει 78.24
carcinus 37.92.38.94
carminis concinnitas, τὸ ἁρμόττον 49.105
Carthaginénſium in Sicilia prælium 51.107
caſus nominum & uerborum 45.100
κατηγορία οὐ τῆς ποιητικῆς, ἀλλὰ τῆς ὑποκριτικῆς 116.62
τὸ καθόλου πῶς χρὴ θεωρῆσαι 94
κεκραμένον 59.114
cento, ῥαψῳδία 13.67
Cephalenſes, κεφαλῆνες 60.115
Chæremon 54.109
Chæremonis Hippocentaurus 13.66
χαλκεῖς 59.114
Chloëphoroi 37.93
Chonnidas poëta 15
Chori ratio 42.97
Chorici πάροδος 30.84
στάσιμον eod.
κίνησις οὐ πᾶσα ἀποδοκιμαστέα 116.62
κιθαριστικὴ 65.66
Cleophon poëta 14.67
Cleophontis poëſis 48.103
Clytemneſtra ab Oreſte occiſa 33.88
κῶμαι 15.69
κωμάζειν 15.69
comœdia, imitatio 12.65
comœdia quid à tragœdia differat 14.15.68
comœdia peiorum imitatio 18.72
comœdiæ ἡδονὴ propria 32.87
comœdiæ mixta imitatio 14.67
comœdiæ origo 19.72
comœdiam quare ſibi & Dorienſes, & Megaren

garenſes uendicent 15.68
κωμῳδοί, comœdi unde dicti 15.69
κωμῳδοποιοί 71
comœdorum chorus ab Archõte introductus 19.72
comici poëtæ 17
comicorum fabulæ, earundẽq; nomina ex ueriſimilibus 26.80
commus, κόμμος. 30.84
κόμμοι 29.84
commutatum 74.103
cõplicitũ tragœdiæ genus 40.96
cõpoſita nomina dithyrãbis maxime cõuenire 51.106
cõpoſitorũ decens uſus
cõcinnitas quã- (50.106
tũ in carmine momẽti habeat 49.105
cõiũctio σύνδεσμος 99.44
cõnexio, ſiue δέσις tragœdiæ quid 40.95
cornua, rami 47.102
κόσμος 106
Crates fabularũ autor
Creſphõtes 34.89 (19.73
κρί 103.47
Cypria Dicæogenis 37.
Cyprica 52.108 (92
τὸ κύανον 106.51
κύανον ὄνομα 101.46

D

DAnaus 28.83
δανὰ πράγματα ποῖα 88
deos omnia inſpicere. 36.91
δὴ 44.99
δῆμοι 15.69
δέσις, ſiue connexio tragœdiæ 40.95
δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν, ἀντὶ τοῦ δεξιόν 103
διαίρεσις 114
διάνοια 76.77
διάνοια πράξεων ἢ μύθων 74
διανοίας εἴδη 97.42
καὶ ταύτης μέρη eod.
Dicæogenis Cypria 37.92
dictio tragœdiæ 20.74
dictio, λέξις 23.77
dictionis partes 43.98
earũq; mẽſura 49.105
dictio-

dictionis θεωρία 43.98
dictionis uirtus 48.103
in dictione ubi maxime elaborandum 56.111
dictionum λύσις 58.113
διηγηματικὴ μίμησις, & κίνησις 106.51.109.54
Dionyſius pictor 14.67
διπλοῦν ὄνομα τὸ εἶδος 101.45
διπλῶν ὀνομάτων χρῆσις 106 μάλιστα μὲν διθυράμβοις. eod. & 51
diſcere omnibus iucundiſſimum, nō ſolum philoſophis 16.69
diſciplinas imitando acquiri eod.
dithyrambica, διθυραμβοποιητικὴ 12.65
dithyrābis maxime conuenire cōpoſita nomina 51.106
dithyramborum poëſis διθ. 103.47 (14.67
Dolon 58.113
δωμάτων ἄπο, ἀντὶ ἀπὸ δωμάτων 106.50 (50.106
δόμων ἄπο, pro ἀπὸ δόμων
Dorienſes quare tragœdiam & comœdiam ſibi uendicent 15.68
δράματα unde dicantur. eod.
dramatū epiſodia, itēq; epopœiæ quales eſſe debeant 39.95
δρᾶν 16.69
τὸ δωματῶν, πιθανόν 80
ἐγκώμια, eorumq; primus uſus 70
εἰκονογράφοι οἱ ἀγαθοὶ ποῖοι 36.91
ἐλεγειοποιοί. 66
ἐλεεινὸν τῶν μύθων ἐκ τοῦ ὄψεως 87.32
ἔλεος περὶ ἀνάξιον δυστυχοῦντα 85.31
elementū, στοιχεῖον. 43.98
elementorum differentiæ 44.99
elemētorū partes 43.98
ἐμβόλιμα 97
Empedocles phyſiologus magis q̄ poëta 14. (66
Empedocli & Homero nihil præter metrum cōmune eod,
Empe-

Empedocli ſenium uitę occaſus dictũ 47.102
ἐπεκτεταμένον 102.103
Epicharmus 19.73
Epicharmus Megarenſis, Chonnida & Magnete prior 15.69
ἐπεισόδιον 30.84
epiſodia 18.72
epiſodia Iliados Homericæ 52.107
epiſodicę fabularum & actionum ſimpliciũ deterrimæ 27.81
ἐπεισοδιώδης μῦθος 81
epiſodiorum conſideratio 39.95
ἐπίταξις 98.43
ἐπιτιμημάτων πέντε εἴδη 61.116
Epopœia. ἐποποιΐα 12.65
epopœia mera narratio 53.109
epopœia præſtantiorũ ſpectatorum 62.116
epopœia qua imitatione conſtet 13.66
epopœia quatenus tragœdiæ ſimilis 19.73
epopœia ſine motu 62.117
epopœiæ cõtextus à tragico quid differat 53.108
epopœię eadem genera quę tragœdię 52.108.
καὶ μέρη, ἔξω μελοποιΐας καὶ ὄψεως, ταυτά eod.
epopœiæ μῆκος, ſiue longitudo 53.108
epopœiæ proprium 53.109
epopœica'ne μίμησις melior ſit, an tragica 61.116.63.117
ἐποποιικὸν σύστημα 96
ἐποποιοί 66
Eriphyle ab Alcmęone occiſa 33.88
ἔχθος 60.114
ἔθος λέξεως 114.59
ἦθος, mos 22.76
τὰ ἤθη διὰ τὰς πράξεις, καὶ οὐ τοὐναντίον 75
ἤθη εἶναι δεῖ χρηστά, ἁρμόττοντα, ὅμοια, ὁμαλά. 90
ἤθη fabularum, ἤθη μύθων 74.90.35

τὰ ἤθη πάντες διαφέρουσιν, κα-
κίᾳ καὶ ἀρετῇ 67
ἤθη τραγῳδίας 22.76
ἠθικὸν τραγῳδίας εἶδος 40.
96
ἦτοι 44.99
Euclides ὁ ἀρχαῖος 304.
305.49
εὐδαιμονία ἐν πράξει ἐστι 75
εὐειδὴς 58.113
Euripides 58.113
Euripides quædam pa-
rum recte οἰκονομεῖ 32.
87
Euripides τῶν ποιητῶν τραγικώ-
τατος 32.87
Euripidis chori 42.
97
Euripidis de Iphigenia
anagnoriſis 39.94
Euripidis locus 50.105.
61.115
Euripidis Medea 33.88.
ac Niobe 41.96
Euripidis tragœdiæ 32.
86.87
ἐξαλλαγαὶ 104
ἐξηλλαγμένον, commuta-
tum 103.47
exodus, tragœdiæ pars
30.84

F

Fabula actionis imi-
tatio 20.74
fabula pulchra qualis
eſſe debeat 31.86
fabula una 24.25.79
fabulæ partes, περιπέτεια,
ἀναγνώρισις, πάθος 84.29
fabulæ actionum imita
tiones 28.82
fabularum confictio ex
Sicilia primum orta
19.73
fabularum mores 35.90
fabularū qualis eſſe lon
gitudo debeat 24.
78.79
fabularum rite conte-
xtarum ordo & di-
ſpoſitio qualis eſſe
debeat 23.78
fabularū ſimplices aliæ,
aliæ implexæ 28.82
facta narrare propria
non eſſe poëtæ 25.80
felicitas ab actione pen
det 21

fœminea nomina 48.
fictum quid 47.102 (103
finis, τελευτὴ 23.77
finis actio, non qualitas 21.75
fiſtularum imitatio 13
fortuita quæ maximè admirabilia 27.28.82
Franciſci Cāpani à poëtica laus 6

G

Ganymedes Iouis miniſter à uino 59.114
Gaſpar Contarenus 9
γελοῖον τοῦ αἰσχροῦ μόριον 72.
καὶ ἁμάρτημά τι eod.
γηγενεῖς, terrigenæ 92.37
γλῶττα 101.46
γλώττας πρεπόντως χρῆσθαι, μέγα 105
γλῶτται μάλιστα τοῖς ἡρωϊκοῖς ἁρμόττειν 106

H

Ἀρύσαι ἀντὶ ταμεῖν 101
ἁπλοῦν ὀνόματος εἶδος 101.45
harmonia natura nobis inſita 16.70
τὰ καθ' ἕκαστον λέγειν, καὶ τὰ καθόλου 26.8
ἔκβρος λέξις 110.112
Hegemon Thaſius 14.68
τοῦ ἡλίου φλόγα ἀφιέναι, ἀνώνυμον 102
Helle 34.89
ἡμίφωνον στοιχεῖον 99.43
Ἡρακληΐδων ποιηταὶ 25.79
ἑρμοκαικόξανθος 46.101
Hermolaus Barbarus. 8
Herodoti hiſtoria 26.80
heroici poëtæ 17.70
heroicis maxime conuenire linguarum uarietatem 51.106
heroicum carmen ἀπὸ τῆς πείρας 54.109
ἡρωϊκὸν στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέστατον τῶν μέτρων 109.
ἱστᾶναι ἀντὶ ὁρμεῖν 101 (54
ἧς ἀντὶ ἑῆς 47.103
Hippocentaurus Chæremonis 13.66
hiſtoriæ à fabula diſcrimen 51.107
hiſtoricus à poëta quid differat 26.80
hiſtriones primus induxit

xit Aeſchylus 18.71
hiſtrionicæ propria accuſatio 62.116
hiſtrionũ comicorum multitudinẽ quis primus introduxerit, ignorari 19.73
hexametrorũ & tragœdiæ idẽ iudiciũ 19.73
Homer⁹ comœdię normã primus tradidit 17.71
Homerus legitimus poëta 13.66
Homerus mendacium dicere etiam alios docuit 55.110
Homerus θεσπέσιος, diuinus 52.107
Homeri Achilles fortitudinis παράδειγμα 36.91 (109
Homeri laus. 53.108.54.
Homeri Margites 17.70
Homeri mimeſis περὶ βελτίους 14.67.& 15.68
Homeri odyſſea 25.79. uide Odyſſea
Homeri poëma omne moratum 54.110
Homeri poëſis 17.70
Homeri ratio qua in deſcribẽdo bello Troiano uſus eſt 52.107
Homero & Empedoclĩ nihil præter metrum commune 13.66
Homericę Iliados epiſodia 52.107
homines q̃ à cæteris anĩmãtib. differãt 16.69
ὕμνοι, hymnorum origo ἐγκωμιαστική 98.43 (17.70

I

IN i terminari tria tantũ nomina 48.103
ἰαμβεῖον, ἰαμβίζειν 17.70
ἰαμβεῖον μέτρον ἐκ τετραμέτρου
iambicũ metrũ 17.70(72
iãbicũ metrũ ſermonib. alternis aptiſſimũ 18.
iãbici poëtæ 17.70. (72
iãbicis maxime cõuenire trãslationes 51.106
ἰαμβικὸν τὸ τετράμετρον, κινητικά 109.54
iãbicos maxime τὴν λέξιν, colloqa ęmulari 51.106

ἰαμ-

ἰαμβοποιοὶ 80
Icadius 60.115
Icarius Lacon 60.115
Ilias & Odyſſea una tã-tum tragœdia claudi poſſunt 52.108
Ilias Homerica 63.117
Ilias Homeri quomodo ad tragœdiam ſe habeat 17.71
Ilias parua 52.108
Iliados Homericæ epiſodia 52.107
Iliados Homericæ gen⁹ ſimplex & patheticũ 53.108
Iliados exordiũ 43.98
Iliados totius fabula 41.96
imagines rerum etiã ab ſurdarum affabrefactas, imitatione placere 16.69
imitari, inſitum hominibus à pueris eod.
imitatio actionis eſt 22.25.76.79
imitatio circa quæ maxime uerſetur 27.82
imitatio epopœica ne melior ſit, an tragica 61.116.63.117
imitatio multiplex 65.67.68.12.14.15
imitatio natura nobis inſita 16.70
imitatio quatenus in imaginibus oblectet eod.
imitatio ſecundũ quos 14.67
imitatio tota in actione uerſatur 20.74
imitationis triplex diſcrimen 15.68
imitationis uis in rebus alioqui abſurdis, affabre expreſſis. 16.69
imitatione iuxtà gaudere unumquemq; eod.
intercalare canere 42.97
Ioannes Philoponus 8
Iphigenia 34.89
ἰφιγενίας πρὸς ὀρέστην ἀναγνώρισις 84
iphigeniæ in aulide ἦθος ἀνώμαλον 35.90

Iphigeniꝗ τὸ λυθόλυ 39.94

Ixiones, tragœdię patheticæ 40.96

L

Λέξις, dictio 23.77

λέξις λίαν λαμπρὰ 111.

λέξις τραγῳδίας. 74 (56

λέξεως ἁπάσης μέρη 98.43

λέξεως ἀρετὴ, σαφῆ, καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι 103.48.49.

λέξεως λύσις 58.113 (104

μέτρον 105

πλῆθη πολλὰ 111.56

λέξεως πεῖρα 43.98

libros eo fieri deprauatiores, quo minus leguntur 7

linguarum uarietas heroicis maxime conuenit 51.106

linguarum uarietate recte uti, magnũ in carmine 50.51.106

λόγος εἷς, διχῶς 100

λόγος καὶ ἄνευ ῥημάτων. eod.

λόγος, ſiue oratio qd 100.

longitudinis fabularũ pfinitio. 24 (45 (95

Lynceꝰ Theodectæ 40.

Lyncei tragœdię peripętia 28.83

λύσις tragœdiæ, ſiue ſolutio, quid 40.95

λύσιων εἴδη 111.112.116.61

M

Μ Agnes poëta 15.69

τὸ μανθάνειν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἥδιστον 69

Margites Homeri 17.70.71.

Martis phiala, ſcutum 47.101

maſcula nomina 48.103

Medea Euripidis 33.88

medium, τὸ μέσον 23.77

Megareſes quare comœdiam ſibi uendicent 15.68

μέγεθος εὐσύνοπτον 78

Meleager tragœdia 31.

μελοποιία 77 (86

μελοποιία τραγῳδίας 74

Menalippe 35.90

mendacium quo pacto dici debeat, Homerus docuit 55.110

menſura dictionis pars 49.105

merops 34.89
μέσον, mediũ quid 77.23
μεταφορὰ, καὶ αὐτοῦ μέρη 101. 46
metaphoras maxime cõuenire iãbicis 51.106
μεταφορικὸν εἶναι πρεπόντως, μέγιστον 106.50
τὸ μέσον λέξεως 105
metra numeri partes 16.70
μὲν 44.99
μῆκος ὅρος 78.79
μηχανῇ in fabulis quãdo utendum 36.91
Mimorum poëſis 14.67
τὸ μιμεῖσθαι κατὰ φύσιν ἡμῖν εἶναι 70
τὸ μιμεῖσθαι σύμφυτον ἀνθρώποις ἐκ παίδων 69
μίμησις διηγηματικὴ 106.51
μίμησις ἐποποιητικὴ βελτίων, ἢ τραγῳδικὴ 116.61.63.117
μίμησις ὅλως μὲν πράξεώς ἐστι 74.76.79
μιμήσεων διαφοραὶ 65.67
ἐν οἷς, ἃ, ὡς 68
millia pro multis 46.
191
mirandũ ipſum ꝑ ſe gratum 55.110
mirandum, tragœdiæ proprium 54.55.110
miſerabilia quæ 33.88
miſericordia circa immerentis calamitatẽ 31.85 (82
Mityi ſtatua in Argo 28.
Mnaſitheus Opuntius 62.116
mos, ἦθος 22.76
uide ἦθος
moratum tragœdiæ genus 40.96
mores actionibus complecti, nõ cõtrà 21.75
mores fabularum qui 20.74
moribus carentes orationes 22.76
moribus omnes differre per uitium ac uirtutem 14.67
mores fabularum quales eſſe debeãt 35.90
motus non omnes improbandi 62.116
muta 43.99

muta

muta nullũ nomen terminari 48.103
Myniſcus 61.116
μῦθος εἷς 79
μῦθος καλῶς ἔχων ὁ ἁπλοῦς
ὁ μῦθος πράξεως μίμησις (86.31 74.82
μῦθος tragœdiæ ἀρχὴ, καὶ οἷον ψυχὴ 22.76
μύθων ἀντὶ πολλοῦ 101
μύθων διαίρεσις 82
μύθων τῶν συνεστώτων ποῖα. 78
μύθων ἦθη 90.35
λύσεις 91.35.36
μῆκος 78
μύθος μῦθος. 117

N

Narratiua imitatio 51.106
nauium catalogus Homericæ Iliados epiſodium 52.107
Nicocharis 14.68
νὴν pro αὐτὴν 50.106
nomen quid 44.100
nominis genera 45.101. 48.103
nominũ diuiſio 46.101
numerus natura nobis inſitus 16.79

O

Dyſſea Homerica 25.79.63.117
odyſſeæ Homericæ ἀνάλογον πρὸς τὰς τραγῳδίας 17.71
odyſſeæ Homericæ genus cõplicitũ 53.108
odyſſeæ locus notatus 56.111
odyſſeæ Homericæ qualis compoſitio 32.87
odyſſeę μακρὸς ὁ λόγος 40.
odyſſeę propriũ argumẽtum, ac ſummarium (95 40.95
Oedipus aptus tragœdijs cur 31.86
Oedipus Sophoclis 31. 32.86.87.33.36.88.91
Oedipodis tragœdię peripetia 28.83
οἱ 59.114.
οἰκεῖα πράγματα ποῖα 88
τὸ ὅλον 77
ὅλον ἄνευ μεγέθους 77
omnes pro multi 59. 114

ὄνομα 100.44
ὀνόματος εἴδη 101.45
ὀνομάτων διαίρεσις 101.46
ὄψις 77
καὶ ὄψεων ἀπεργασία eod.
oratio, ὁ λόγος 45.100
oratio una dicitur bifariam 45.100
orationē etiam ſine uerbis cōſtare poſſe 45.100
ὄρχησις οὐχ ἅπασα ἀποδοκιμαστέα 116.62
ὀρχηστῶν μίμησις 66
Oreſtés tragœdia 31.86
Oreſtis agnitio in Iphigenia 37.92.& 39.94
Oreſtis & Aegiſthi in comœdijs reconciliatio 32.87
Oreſtis furor ac reſtitutio 39.95
ὀρέστου πρὸς ἰφιγένειαν ἀναγνώρισις 84
ὁρμεῖν 101
οὗ 59.114
οὐρέως 58.113

Π

Πάντες ἀντὶ τοῦ πολλοί. 114
παραλογισμὸς 38.93.55.110
πάροδος χορικοῦ 30.84
παρῳδίαν primus ſcripſit Hegemon Thaſius 14.68
πάθος μύθου μέρος 84.29
πάθη ἐν ταῖς φιλίαις ποῖα ζητητέον 88
patheticum tragœdiæ genus 40.96
Pauſon pictor 67.14
πεποιημένον 102
peregrinum in dictione quid 48.103.104
περιπέτεια quid 28.82
peripetiæ 22.76
περιοικίδες 69
Peleus ethicę tragœdiæ 40.96
perſona qualis tragœdiæ conueniat 31.85
perſonas quis primus in comœdijs introduxerit, ignorari 19.73
perſpicuitas citra humilitatem, præcipua dictionis uirtus 48. 49.103.104
perſuadet maxime qui ipſi

ipſi ſunt affecti 39.94
perturbatio, fabulę pars qualis 29.84
perturbationes inter neceſſarios 33.88
πεπλεγμένον τραγῳδίας εἶδος 96
πηληιάδεω ἀντὶ πηλείδου 47.103
φαλλικὰ 18.71
phiala ſcutum Bacchi 47.102
phialæ eadem proportio ad Bacchum, quę ſcuto ad Martē 46.102
Philoxenus 14.68
φοβερὸν τῶν μύθων ἐκ τῆς ὄψεως 87.32
φόβος περὶ ὅμοιον δυστυχοῦντα 85.31
φωνὴ οὐ πᾶσα στοιχεῖον 98.43
φωνῆεν στοιχεῖον 98.99
Phorcides tragœdiæ 40.96
Phormis poëta fabularum primus autor 19.71
φθιώτιδες ethicæ tragœdiæ 40.96
pictores imitari poëta debet 36.91
pictorū imitatio 14.67
Pindarus 61.116
πιθανὸν δ' ἀδύνατον 80
πιθανώτατοι οἱ ἐν τοῖς πάθεσι 94
πλεῖον amphibolū 59.114
poëſis præſtantior hiſtoria 26.80
poëſis quondam ſatyrica magis, καὶ ὀρχηστικωτέρα 18.72
poëta ab hiſtorico quid differat 26.80
poëta fabularū magis, quàm carminum ποιητής 27.81
poëta imitator, ut pictor 56.111
ποιητοῦ ἔργον 80
poëtæ & pictoris imitatio eadem 36.91
poëtę imitatio circa quę 56.111
poëtæ nō eſſe, facta narrare propria 25.80

poëtam quid maxime deceat 54.110
poëtę ad ſpectatorũ gratiam ſeſe comparant 32.87
poëtæ elegiaci epopœi 13.66
poëtarum diuerſitas 39.94
poëtica Ariſtotelis cur hactenus neglecta. 7
poëtica aut furore perciti eſt, aut εὐφυοῦς 39.94
poëtica, imitatio 12.65
ποιητικῆς καὶ πολιτικῆς οὐκ αὐτὴ ὀρθότης 112.56
poëticæ duplex peccatũ 57.112
poëticę origo 16.69.70
πόληος ἀντὶ πόλεως 47.103
πολιτικῆς ἔργον 22.76
Polygnoti pictoris imitatio 14.67
Polygnoti ad Zeuxidẽ collatio 21.75
Polyidis de Iphigenia ἀναγνώρισις ἐκ συλλογισμοῦ. 37.93. & 39.94
προβλημάτων εἴδη 111.112
productum 47
ἐπεκτεταμένον 102.103
πράξεως ἐστι ἡ μίμησις 76.79
πράξεως μίμησις ὁ μῦθος 74
πράξεων αἴτια δύο eod.
πρᾶξις ἁπλῆ 82
πεπλεγμένη eod. & 28
πράττειν 16.69
principium quid, ἡ ἀρχὴ 23.77
prologus 30.84
prologorum in comœdijs autorem ignorari 19.73
Prometheus tragœdia 40.96
proportione reſpõdẽs metaphora 46.101.102
propriũ nomen 46.101
propriorum in minus propria mutatio, & contrà 49.50.105.106
proſodia 114.59
πρωταγωνιστὴς λόγος ab Aeſchylo primum inſtitutus 18.71
Protagoræ de Homeri poëmate

poëmate accuſatio 48.103 (43.98
ψιῦδος, καὶ ψαῦλε λέγειν ὡς
λιῖ, πρῶτος ὅμηρος καὶ τοὺς
ἄλλους διδάξας 55.110
ψαῦλε λέγειν ὅμηρος ὁ τοὺς ἄλ
λους διδάξας 110.55
ψιλομιφία. 67 (45.100
πτώσεις ὀνόματος τε καὶ ῥήματος
pulchrũ, τὸ καλὸν, ex magnitudine & ordine 24.78

R

RAmi, cornua 47.102
ῥαψωδία, cento 13.67
rhetoricorum Ariſtotelis libri 42.97
ῥῆμα, ſiue uerbum quid 100.44.45
ῥυθμικὴ ἔργον 22.76
ridiculum turpitudinis particula 18.19.72
ῥυθμὸς natura nobis inſitus 16.70

S

IN Salamine bellũ nauale 51.107
ſaltatio non omnis improbanda 62.116.117
ſaltatorum imitatio 18
σφιγξ λέξεως πόθιν 103.104
ſatyri excluſi à Sophocle. 18.72
σκηνογραφία 71 (cle. 18.72
χήματα λέξεως 98.43
ſcriptorib. etiã nõ omnino bonis deberi gratię aliquid 10 (102
ſcutũ, phiala Martis 47.
Scylla tragœdia 35.90
ſemiuocalis 43.99
ſeniũ uitę ueſpera 47.102. ſiue occaſus uitæ
ſenij eadẽ ratio (eod. ad uitã, quæ ueſperi ad diem 47.102
ſentẽtia, διάνοια 22.76.42.97. eiusq; partes. eod.
ſentẽtia fabularũ 21.74
ſententia in quibus uerſetur 22.23
ſerere 47
σπείρειν 102
ſermo ſuauis 20.74
σίθιν pro θεῶ 50.106
σίγυνον 46.101
ſingulare dicere 26.80
Siſyphus 41.97
Socratici ſermões 13.66

ſol, ignis ſator 47.102
ſolutio ſiue λύσις tragœdię, quid 40.95
Sophocles imitatione quodammodo idem cum Ariſtophane 15.68
Sophocles primus σκηνογραφίαν inſtituit 18.71
Sophoclis chori 42.97
Sophoclis dictum 58.113
Sophoclis Oedipus 33.36.88.91.38.93.62.117
Sophoclis Tereus 37.92
Sophoclem imitatione quodammodo non differre ab Homero 15.68
Sophronis mimi 13.66
Soſiſtratus 62.116
ſpeculationem in rebus nimis uel magnis, uel exiguis cõfundi 24.78
ποιεῖν 102
ſtare pro in portu eſſe 46.101
στάσιμον χορικοῦ 30.84
Stheneli poëſis 48.103
στοιχεῖον, elementum 98.43
ſubtractum 47
ἀφῃρημένον 103
ſyllaba quid 44.99
ſyllabarum differentias examinare, metricæ artis eod.
σύνδεσμος 99.44
συρίγγων μίμησις 66

T

TAμιεῖν ἀντὶ αἱρεῖσθαι 101
Telegonus 34.89
Telephus tragœdia 31.86
τελευτὴ, finis quid 77.23
τέλος πρᾶξις, οὐ ποιότης 75
terrigenæ, γηγενεῖς 37.92
τετράμετρον, κινητικὸν 109.54
tetrametri uſus apud ueteres 18.72
Tereus Sophoclis 37.92
terrifica quæ 33.88
terrorem à ſimili incuti 31.85
τὸ θαυμαστὸν ποῖον 82
τὸ θαυμαστὸν, ἡδὺ 110.55
τὸ θαυμαστὸν maxime conuenit

uenit tragœdiæ 54. 110.55
Theodectę Lynce⁹ 40. 95
Theodectæ Tydeus 38. 93
θεωρία περὶ τίνων 78
θεσπίδων ποιηταί 25.79
Thyeſtes aptus tragœdijs cur 31.86
Thyeſtes tragœdia. eod.
Timotheus 14.68
totum magnitudine carens 23.77
totum quid, τὸ ὅλον. eod.
Tragici poëtæ 17
τραγῳδοδιδάσκαλοι 71
tragœdia quid 20.73
tragœdia cur ad finem feſtinet 53.54.109
tragœdia deterior epopœia 62.116
præſtantior 63.118
tragœdia et eadem cum fabula, & diuerſa 41. 96
tragœdia etiam ſine motu 62.117
tragica' ne μίμησις melior, an epopœica 61. 116.63.117
tragœdia πράξεων μίμησις 83.29
tragœdia præſtantiorũ imitatio 36.91
tragœdia quid à comœdia differat 14.15.68
tragœdiæ compoſitio qualis eſſe debeat 30. 31.85.86
tragœdię cum epopœia eadem genera 52
cõtextus uero diuerſus 53.108
tragœdiæ δέσις καὶ λύσις 40.95
tragœdiæ finis 21.75
tragœdiæ origo 15.69
tragœdiæ partes 20. 74.75
tragœdiæ partes ſecundum quantitatem diſcretam, & in quas ſecatur, quæ 29.30. 84.85
tragœdiæ poëſis 12.65. 14.67
tragœdiæ principiũ ac

uelut anima, ὁ μῦθος. 22.76

tragœdiæ qualis μίμησις 21.75.23.77

tragœdiæ quatenus ſimilis Epopœia 19.73

tragœdię quatuor genera 40.95.96

tragœdiæ σύστασις διπλῆ 87.32

tragœdiæ τὸ θαυμαστὸν 54.110

tragœdiæ uirtus etiam extra ſcenam & hiſtriones 23.77

tragœdiā & comœdiā quare ſibi uendicent Dorienſes 15.68

tragœdiæ ἀήθεις 21.75

tragœdiæ in infelicitate terminare debent 31.32.85.86

tragœdiæ qua parte maxime delectent 22.76

tragœdię quare nō multarum familiarum 34.89

tragœdiæ quondam ad clepſydram agitatæ 24.78

tragœdiarum uera nomina 26.80

quædā etiam ficta. 81

translatio, eiusq́ ſpecies 46.101

translationes maxime conuenire iambicis 51.106

translationibus recte uti, maximi momenti eſſe 50

Τὸ ὑφυίδο σημεῖον 51.106

Tydeus Theodectæ 38.93

Georgij Vallæ translatio libri huius Ariſtotelis de Poëtica 8

V

VAticana bibliotheca 9

uerbū quid, τὸ ῥῆμα 44.45.100

uerisimile, quod poſſibile 26.80

ueſper diei ſenium 47.102

ueſperi eadem ratio ad diem, quæ ſenectę ad uitam

uitam 47.102
Vincentius Magius phi loſophus 4
Vlyſſes ex cicatrice agnitus 37.92
Vlyſſes ψευδάγγελος 38.93
Vlyſſes uulneratus 54.89
Vlyſſis apud Alcinoum ἀναγνώρισις διὰ μνήμης 37.92
Vlyſſis quædã acta, prudenter ab Homero in Odyſſea prætérita 25.79
Vlyſſem apud Cephalenſes duxiſſe uxorẽ 60.115
uniuerſale, τὸ καθόλου λέγειν, καὶ τὸ καθ' ἕκαστον 26.80
uocalis 43.99
uocali breui nullum nomẽ terminari 48.103
uocales lõgæ, η, ω. 48.103
uocum quæ elementa, quæ non 43.98

X

X litera 48.103
Xenarchi mimi 13.66
ξενικὸν λέξεως 104.48
in ξ quinq; tantũ nomina terminari 48.103

Z

Zeuxis 60.115
zeuxidis ad Polygnotũ collatio 21.75
ζωγράφον, τὸ ἔλαττον 58.113

FINIS.

CVM *interpretem libri Ariſtotelis de Poëtica, alio uſum exemplari, eoq́; emendatiore, ſatis cũ ex epiſtola quam operi præfixit, tum ex ipſa interpreta tione conſtet: operæprecium facturos nos duximus, ſi dili genti utriuſq; libelli, Græci ſcilicet ac Latini, collatione facta, quantum in præſentia aſſequi coniectura licuit, di- uerſam lectionem hic ſubijceremus in ſtudioſorum gra- tiam: ſimulq́; eorum, quæ inter excudendum commiſſa ſunt errata, emendatiorem lectionem (ne uel hac parte quiſquam ſibi nos defuiſſe merito cõqueri poßit) addere mus. Itaq; hanc etiam qualemcunq; opellam, candide Le ctor, æqui boniq́; facies.* Pagina ergo 5. uerſu 10. le ge, negligere. 15. 22. eiusq́ rei indicium. 18. 1. illa qui dem ab ijs. 21. 7. cæteræ uero tres. 25. 16. Decet igi- tur, quemadmodũ una unius imitatio eſt in alijs, &c. 26. 3. pangatur. 27. 5. Ex his igitur patet, poëtam fabularum magis, quàm carminum eſſe poëtam, &c. 28. uerſ. penult. in notitiam, ad amicitiã uel ini micitiam illorum mutatio, qui ſeu felices, ſeu infe lices, &c. 30. 6. Anapæſto cantus. 31. 2. Vt enim im- merentis, &c. uidetur deeſſe calamitas, uel huiuſce modi aliquod uerbũ aliud. 48. 11. in ỷ quinq́, &c. 49. 14. quaſi facile quis confingat, &c. 50. 7. phage- dæna. 51. 3. Dithyrambis quadrant, ſic Heroicis lin guarũ uarietas. 55. uerſ. ult. ignoratio Oedipodis. 56. 25. quas poëtis indulgemus. 62. 7. nam & iudi-

ciorum

ciorum opificio, tum qui hexametros recitat, &c.
& uerſ.10. ſed imperitorum tantum. 65. 8. λέγωμεν.
67.7. καὶ ἡ τῶν μίμων, καὶ ἥτις τραγῳδία, &c. & 13. μόνοις (κα-
κίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες) ἤτοι, &c. 68.3. δι-
θυράμβους, καὶ τοὺς μίμους. & 15. ὡς εἴπομεν κατ' ἀρχὰς, ἐν οἷς τε,
καὶ ἃ, καὶ ὡς. & 23. ὡς ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτοῖς. 69.3. καὶ τῆς τραγῳδίας
ἔνιοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, ποιούμενοι, &c. & 5. καλεῖν φασιν, ἀθη-
ναῖοι δὲ δήμους. ὡς κωμῳδοὺς, οὐκ ἀπὸ τοῦ κωμάζειν, &c. 73.21. πε-
ρὶ δὲ τραγῳδίας λέγωμεν, &c. 76. 6. τὰ μέγιστα, οἷς ψυχαγω-
γεῖ ἡ τραγῳδία, &c. & 8. ποιεῖν, οὐ πρότερον δύνανται, &c. 77.
14. λέγωμεν μετὰ ταῦτα. 78.2. συνεστῶτας εὖ μύθους, μήτε ὁπό-
θεν ἔτυχεν ἄρχεσθαι, μήθ' ὅπου ἔτυχε τελευτᾶν, ἀλλὰ, &c. & 19. ἀ-
γωνίζεσθαι, πρὸς κλεψύδραν ἂν ἠγωνίζοντο, ὥσπερ, &c. & 22. καλ
λίων δέ. 79.24. ἢ ἀφαιρουμένου διαφέρεσθαι. 80.9. ἢ ἄνευ μέτρων.
& 16. οὐ στοχάζεται ἡ ποίησις. & 23. πιθανόν ἐστι. 81.8. ὡς οὐ πάν-
τως εἶναι ζητητέον, παραδεδομένων μύθων, περὶ οὓς αἱ τραγῳ-
δίαι εἰσὶν, ἀντέχεσθαι. 82.10. τὸν αἴτιον τοῦ θανάτου τῷ Μίτυϊ, θεω-
ροῦντι. 83. 8. πεπραγμένων. 85.8. μιμητικήν (τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς
τοιαύτης μιμήσεώς ἐστι) & 11. μεταβάλλοντας φαίνεσθαι. & 17. με-
ταπίπτειν. & 18. ἡ τοιαύτη σύστασις. 87.8. εὐχὴν ποιοῦντος. 89.6.
ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη, ἢ μή. & 14. ἀναγνώρισις. 92.16. ἐκεῖνος δὲ
διὰ τῶν σημείων. ταῦτα οὖν, &c. 93.1. ἡ ἐκ συλλογισμοῦ. & 8.
καὶ ἡ ἐν ταῖς φοινίσσαις. 99. 12. καὶ γὰρ τὸ γρ̄ ἄνευ τοῦ ᾱ. & 18. ἣν
μὲν ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ, &c. 100. 16. τὸ γὰρ ἐβάδισεν, ἢ βαδίζει.
101.13. τὸ γὰρ σίγυνον. 102.7. καὶ τὴν ἀσπίδα, φιάλην ἄρεως. &
12. τοῦ ἀνάλογου. 103.2. ἐμβεβλημένη. & 6. ἀμφοτέρων, οἷον ἐκεῖ,
ἧς. ἐξηλλαγμένον δέ ἐστι, ὅτ' ἂν ὀνομαζομένου, &c. & 11. καὶ ὅσα ἐκ
τῶν π̄ χ̄ ἀφώνων σύγκειται. & 18. μέλι, κόμμι, πέπερι. 105. 6.
πλεῖον. & 18. ἐποίησε, φαγέδαινα, ἣ, &c. & 20. καὶ, Νῦν δέ μ'
ἐὼν.

ἐῶν, &c. 22. μεταλλάξεις, Νῦν δὲ μὴ ἐῶν, &c. 107. 6. ποιεῖσθαι δὲ
ἀλώσιν. ὅλη ἑνὸς. 108. 6. Εὐρύπυλος. & 8. ταυτὰ δεῖ ἔχειν. & 19.
τὸ μῦθος ἢ ἐποποιΐα, καὶ τὸ μέτρον. 109. 1. ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπιτείνε-
σθαι τὸ μέγεθος. & 5. διὰ τὸ διήγησιν εἶναι, ἐπὶ
πολλὰ μέρη. 110. 5. προοιμια-
σάμενος.

FINIS.

BASILEAE, PER BALTHASA
REM LASIVM ET THO
mam Platterum, Menſe Martio,
ANNO
M. D. XXXVII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MINERVA.

TV NIHIL INVITA

DICES,

FACIESVE

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE